

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: V

BROJ: 2 (40)

Subotica, veljača (februar) 1998.

Cijena: 5,00 N. din.

**SVJETLOST NA
PROSVJETLJENJE
NARODA ...**

Ana i Šimun u hramu - pripisuje se Rembrandtu (oko 1627.)

Duh Sveti na pokladama i u korizmi

Na početku ovog mjeseca slavili smo blagdan Isusovog prikazanja u hramu. Čuli smo, kako je to zapisao sv. Luka, da je starac Šimun "potaknut Duhom Svetim" došao u hram u času kad su Josip i Marija donijeli Isusa. Budući da je odgovorio poticajima Duha Svetoga, doživio je radosni susret s Gospodinom! Taj susret bio je tako snažan da je rekao da mu više ništa u životu i ne treba. Sažeo je taj svoj osjećaj u predivni hvalospjev: "Sad otpuštaš slugu svoga Gospodar... Ta vidješe oči moje spasenje tvoje... Svjetlost na prosvjetljenje naroda... slavu puka tvoga izraelskoga" (usp. Lk 2,22-32).

Pri koncu ovog mjeseca započinjemo korizmeno vrijeme. Na prvu korizmu nedjelju uvijek vidimo u odlomku evanđelja prizor Isusovog boravka i kušnje u pustinji. Isusa u pustinju "nagna" Duh Sveti. On ga je i "vodio pustinjom četrdeset dana i četrdeset noći" (usp. Mt 1,12-15; Lk 4,1-13).

Ovaj broj "Zvonika" dolazi vam u ruke u vrijeme poklada i na početku korizme. Poklade su vrijeme radosnih susreta, veselja, prela... Korizma je vrijeme ozbiljnosti, razmišljanja, posta, pokore... I u jednom i u drugom trebamo biti otvoreni Duhu. Neka naša veselja budu prožeta Duhom Svetim. U pripremanju prela, veselja, pokladnih zabava, maskenbalova otvorite se poticajima Duha. On će vas nadahnuti kako da to priredite na najbolji način. Kršćani moraju biti dostojanstveni i veliki i u veselju kao i u ozbiljnim trenucima. Na kršćanskim zabavama ne smije biti pijanih, nepristojnih... U nabranju plodova tijela sv. Pavao ističe da su to: pijanke, pijančevanja, razuzdane gozbe i sl. (usp. Gal 5,19-21) dok su, s druge strane, plodovi Duha: ljubav, radost, mir, uzdržljivost... (usp. Gal 5,22-26).

Dakle, lako se može prepoznati kakve su naše zabave i veselja i kakvi su oni koji su ondje prisutni. Bilo bi lijepo kad bismo i u pokladno vrijeme ubrali što više plodova Duha te s tim plodovima započeli korizmeno vrijeme koje bismo mogli usporediti s pustinjom. Nek i nas u pustinju "nagna Duh", kao Isusa, da pobijedimo đavla: zlo i grijeh u sebi te iskusimo ono što je Isus iskusio: "Tada ga ostavi đavao, a pristupiše anđeli te su mu služili" (Mt 4,11).

Naš "Zvonik" želi ostati na liniji Duha, otvoren njegovim poticajima, poslušan njegovim nagnućima! Bilo da izvješćujemo o radosnim događajima (Veliko prelo, proslave jubileja, duhovna obnova mladih...) bilo da obrađujemo ozbiljne teme (Dodatak: Jubilej 2000, i sve druge formativne rubrike). U rubrici "Papine riječi" ponovo otkrivamo kako je naš Papa otvoren Duhu. On nas uči kako prihvaćati patnju i kako proživjeti korizmu. U ovom broju pojavljuju se i neki novi suradnici. Počeli su pomalo stizati i darovi te imamo lijepu naslovnu stranicu i još ne moramo povisiti cijenu. Eto, divno je biti nadahnut i vođen Duhom Svetim. Bit ću presretan ako i vama naš "Zvonik" pomogne da otkrijete Duha u sebi, da se otvorite njegovom djelovanju te nam pišete o plodovima takvog življenja. Korizma koja je pred nama lijepa je prigoda da na tomu više poradimo!

Želeći vam vesele, Duhom nadahnete poklade i korizmu proživljenu u Duhu i po Duhu, srdačno vas sve pozdravljam.

Vaš Urednik ✍

ŽIVOT

"Ja sam došao da život imaju,
u izobilju da ga imaju." (Iv 10,10)
Što je život?

Ne znam.

Živim ga, ali ne znam.

Život me beskrajno nadilazi.

Nisam mu izvor ni cilj.

Postojao je prije moga pojavka.

Trajat će vječno.

I ja u njemu.

Živim.

Ali slutim da ovo nije punina.

Živim tako malo života, a čežnja je ogromna.

Ta čežnja mi govori da je život neizmjeran.

Ipak... "Život se očitovao..." (Iv 1,2)

Očitovao se kao zajedništvo osoba.

A istinski odnos među osobama jest

SLOBODA i LJUBAV.

Zašto sam baš ja "zamilovana"?

Zašto sam baš ja "zaljubljena"?

Tajna slobode!

Ja živim u Tebi i iz Tebe.

Ti živiš u meni i iz mene.

Tajna ljubavi!

DAN ŽIVOTA!

Čovjek nije gospodar života.

Kako se onda usuđuje dirati

u tajnu početka i svršetka ljudskog života?

No, nije dosta život dozvati.

Život treba ispuniti.

SMISLOM, LJUBAVLJU, DOBROTOM.

DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA!

"Ovo je život vječni:

da upoznaju tebe, jedinoga istinskog Boga,

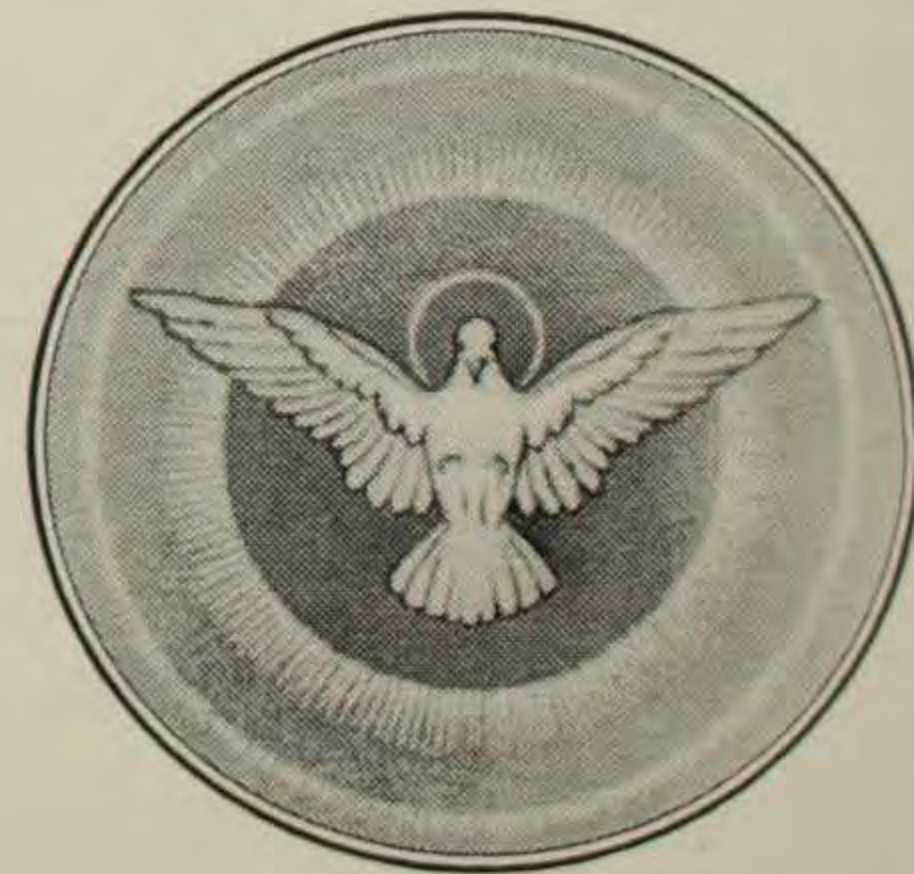
i koga si poslao - Isusa Krista." (Iv 17,3)

Život istinski, izobilan, vječan,

moguć je samo po

DUHU i KRUHU!

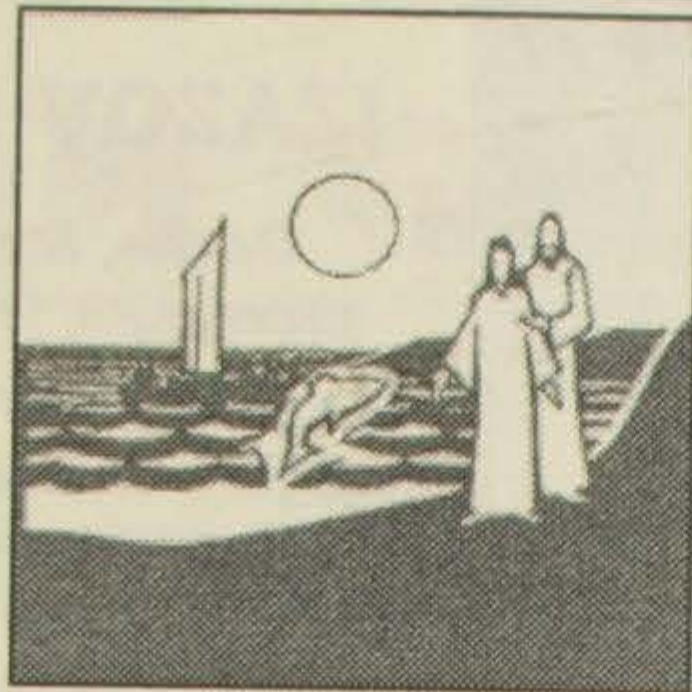
s. Blaženka Rudić ✍

Piše: Andrija Kopilović
V. NEDJELJA KROZ GODINU
08. 02. 1998.

Iz 6,1-2a.3-8
 1 Kor 15,1-11 ili 15,3-8.11
 Lk 5,1-11

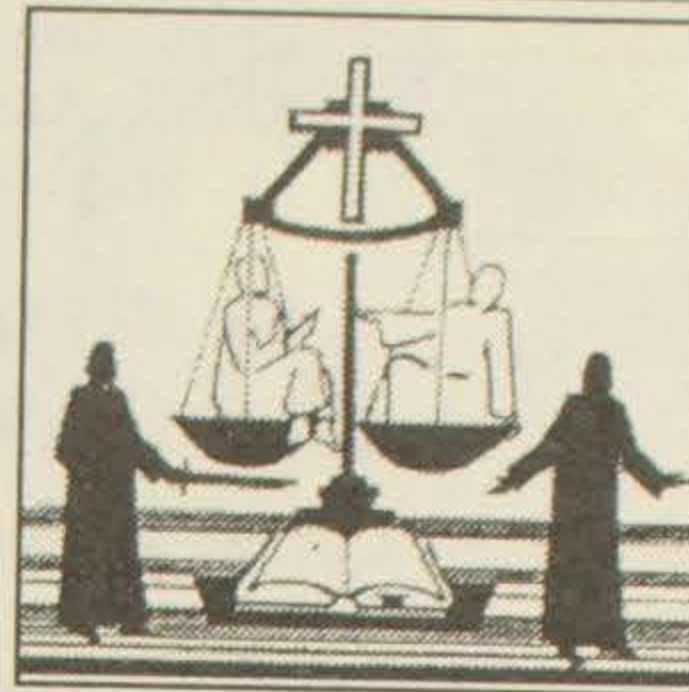

POČI ZA ISUSOM

U odlomku evanđelja današnje nedjelje slojevito je prikazan pristup velikom događaju: pozivu i odazivu apostola. Gospodin polazi od vrlo konkretnog događaja koji dobro poznaje: ribari love ribu, ali se muče uzalud. Uočavajući stvarnost poznatog događaja, Isus čini drugi korak: stupa u osobni i ljudski odnos s Petrom i ostalim budućim učenicima. Takav pristup, pun ljudskosti i osobnosti, rađa povjerenjem pa i poslušnošću učenika prema Gospodinu. Makar ga još ne poznaju, oni na njegovu riječ u pol bijela dana bacaju mreže i love mnoštvo riba. Tada nastaje treći čin istoga događaja, a koji se odvija u dušama učenika. Ne znaju tko je Isus, ali čudesan ribolov Petra baca na koljena u najiskrenijoj poniznosti. On nije dostojan tog prijateljstva i te suradnje jer je čovjek grešnik, ali odjednom u Isusu otkriva pravednika i shvaća najjaču poruku: Isus njih treba da bi ljude oslobodio od ropstva. Prvi Isusovi učenici svojom vjernošću i poslušnošću Isusovom pozivu pokazuju potpuno povjerenje u Božji plan. Ako je on njih našao dostojnima za takvo djelo, unatoč njihova očitovanja i grešnosti i nedostojnosti, onda se oni priprosta srca potpuno stavljaju na raspolaganje Isusovom djelu te ostavljaju sve i polaze za njim. Od tog susreta do dana današnjega ponavlja se ista situacija: Bog poziva čovjeka na suradnju u djelu spasenja; čovjeka spašava Bog ali ga spašava po čovjeku. Jedini uvjet je biti spreman ostaviti sve i počiti za njim. Na svoj način to mora učiniti svatko od nas.

VII. NEDJELJA KROZ GODINU
22. 02. 1998.

1 Sam 26,2.7-9.12-13.22-23
 1 Kor 15,45-49
 Lk 6,27-38

**NEVJEROJATNO
 A SPASONOSNO**

U svome programatskom govoru Isus nastavlja iznenađenje od prošle nedjelje. Suočava zakone Staroga saveza i navješćuje njihovo ispunjenje posve novim sadržajem i novim ispunjenjem u Novom savezu. Zakon radi zakona može uroditi plodom nekakvoga reda, ali čovjek se ne može mijenjati kvalitativno iznutra samo zbog reda. On je biće u sebi skoro nedohvatljivo, pa ga zato u svoj njegovoj dubini može izmijeniti samo ljubav. Međutim, kršćanstva ljubav, ako ne nadilazi uski okvir obiteljskih odnosa kulturne baštine i nacionalnosti, ne može postati snaga preobraženja čovjeka. Ona može služiti u izgradnji spomenutih okvira, ali nikada promijeniti svijet, napose na bolje. Stoga je Isus vrlo kategoričan kada zahtijeva od svojih učenika - od nas - da se naša ljubav u vrlo konkretnom obliku protegne na one situacije i one ljude gdje nam nitko drugi neće uzvratiti, doli jedino Bog. Vrlo konkretno i jasno Isus zahtijeva našu bogoobličnost u načinu mišljenja, izražavanja i postupanja. Ovaj odlomak ne trpi nikakva nadmudrivanja, nego poziva na činjenje. Ljubiti neprijatelje, činiti dobro onima koji nas zlostavljaju i biti sin Svevišnjega, program je i plan kršćanskog pojma ljubavi koja nam je darovana, na koju smo pozvani i za koju smo odgovorni.

VI. NEDJELJA KROZ GODINU
15. 02. 1998.

Jr 17,5-8
 1 Kor 15,12.16-20
 Lk 6,17.20-26

MANIFEST EVANĐELJA

Uvijek će na stranicama evanđelja ostati apsurdna ali primamljiva tema o blaženstvima. Na prvi pogled ona se u cijelosti protive našem poimanju i sreće i blaženstva, a tek nakon dubljeg razmišljanja ona izriču narav novoga čovjeka, koji upravo zato što je nov, može biti blažen. Luka na osobitiji način nego drugi donosi Isusov proglas blaženstava u konkretnoj usporedbi s prokletstvima. Tako ona bivaju još jasnija i primamljivija. Naime, kraljevstvo je Božje nešto što je među nama, ali ono je začetak kojemu je inicijator Bog, a mi smo suradnici u izgradnji toga kraljevstva. Oni koji istinski teže i stvarno se bore za kraljevstvo Božje, jesu obespravljani, iskorišteni i siromašni. Ti imaju veliku šansu surađivati s Božjim programom i stvarati nove odnose. Ti su odnosi daleko bliži čovjeku koji je spašen i samim tim sin Božji, nego li onom koji je izgubljen u mnogim i različitim prolaznim vrednotama i stoga trajno rob. Blaženstva su sloboda i blaženstva su program. Sloboda iznutra i sigurnost u Bogu a program izgradnje boljega i ljepšega, ali Božjega svijeta među ljudima. Na to je svatko pozvan a uistinu je blažen ako je netko od nas u ovom odlomku Isusova evanđelja i prozvan. Nastojmo se naći u prozvanima za blaženstvo među nama.

I. KORIZMENA NEDJELJA
01. 03. 1998.

Pnz 26,4-10
 Rim 10,8-13
 Lk 4,1-13

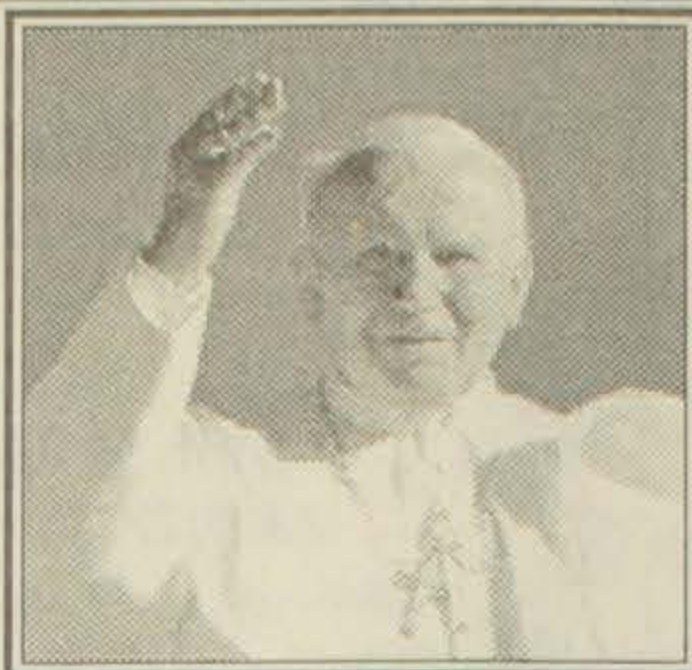
**SLUŽITI
 JEDINOME BOGU**

Početak korizme je osobito milosno vrijeme obraćenja i pokore. Crkva nam svake godine nudi na razmišljanje odlomak evanđelja gdje je opisan početak Isusova javna djelovanja, gdje je on, vođen Duhom Svetim, u pustinji četrdeset dana postio. Nakon posta, iskušan napastima i prekaljen u vjernosti Ocu, on se vraća javnom djelovanju. Takav put - ulazak u post, prolazak kroz čišćenje i povratak k poslanju, put je svakog korizmenog vjernika. Tri tipične napasti stalno su aktualne: napast hrane, časti i vlasti. Tokom godine na području tih triju napasti može se dogoditi i izdaja, pa je zato uvijek iznova potrebno tražiti obraćenje, kao što je Isus pokazao. Prvoj napasti se odupiremo hraneći se obilnijom Božjom riječju, jer ona daleko više hrani čovjeka nego čovječje u nama. Odgovor drugoj napasti je pravo bogoštovlje, što je prava čast, te do punine ljudsko dostojanstvo i počašćeno sudjelovanje u Božanskom. Vjernost Ocu i njegovoj volji i vjernost poslanju po njegovom planu jest odgovor na treću napast. Stoga je korizma vrijeme Božje riječi, Božje časti i Božje vlasti u nama. Obraćenje je dakle čin vjere, bogoštovlja i promjene života, tj. potpuna spremnost vršiti volju Božju i tako pomoći spasenju čovjeka.

Iz Papine poruke
za Svjetski dan bolesnika
11. veljače 1998.

U GODINI DUHA SVETOGA - U DOMU NAVJEŠTENJA

Proslava sljedećeg Svjetskoga dana bolesnika, 11. veljače 1998. održat će se u loretskom svetištu. Odabrano mjesto, sjećajući se časa kad je Riječ tijelom postala u krilu Djevice Marije po Duhu Svetome, poziva upraviti pogled na otajstvo Utjelovljenja.

... Krist nije došao uzeti naše patnje, nego podijeliti ih i, preuzevši ih, dati im spasenjsku vrijednost: postavši sudionikom ljudskog stanja, s njegovim granicama i bolima, On ga je otkupio. Spasenje koje je on izvršio, već preobraženo u ozdravljenja bolesnih, otvara obzor nade svima koji se nalaze u teškom stanju patnje...

Razliven u srcima našim, Duh Sveti čini da nepogrešivo osjećamo "Božju blizinu", koju nam je Krist objavio: "A budući da ste sinovi, odošla Bog u srca vaša Duha Sina svoga koji kliče: 'Abba! Oče!'" (Gal 4,6). On je pravi čuvar nade svih ljudskih stvorenja i, osobito, onih koji "imaju prvine Duha" i "iščekuju otkupljenje svoga tijela" (Rim 8,23). U čovjekovu srcu Duh Sveti postaje - kako ističe Posljednica na svetkovinu Duhova - pravi "Otac ubogih, djelatelj darova, svjetlost srdaca"; postaje "dragi gost duše" koji donosi "odmor" u muci, "lahor" u "vrućini", "utjeha" u nemirima, borbama i opasnostima u svakom razdoblju. Duh Sveti je onaj koji daje srcu snagu sučeliti se s teškim okolnostima i nadvladati ih.

Dok se pripravlja na Veliki jubilej 2000, Crkva je pozvana pojačati napore za ostvarenje zajedništva na koje upućuju Apostolove riječi. Biskupije, župe i sve crkvene zajednice neka se obvežu prikazati teme o zdravlju i bolesti u svjetlu Evanđelja; neka ohrabruju promicanje i obranu života te dostojanstva ljudske osobe od začeca do naravne smrti; neka se stvarno i vidljivo opredijele ponajprije za siromahe i odbačene (optio praeferentialis); među ovima, neka okruže ljubaznom pozornošću žrtve novih društvenih bolesti, nemoćne, kronične bolesnike i umiruće te one koji su zbog političkih i društvenih nereda prisiljeni napustiti svoju zemlju i živjeti u nesigurnim ili naprosto nečovječnim uvjetima.

Zajednice koje znaju živjeti istinsku evanđeosku diakoniju, videći u siromahu i bolesnome "svoga Gospodina i Gospodara", hrabro navješćuju uskrsnuće i pridonose djelatnoj obnovi nade u "konačni dolazak kraljevstva Božjega".

Riječ bolesnicima

Dragi bolesnici, u crkvenoj zajednici vam je pridržano posebno mjesto. Stanje patnje u kojem živite i želja da zadobijete zdravlje čine vas osobito osjetljivima na vrijednost nade. Povjeravam Marijinoj zaštiti vaše težnje za zdravljem tijela i duše i upozoravam vas da ga osvjetlite i uzdignete teološkom krepošću nade, Kristova dara.

Ona će vam pomoći dati novo značenje patnji, preoblikujući je u put spasenja, u prigodi evangelizacije i otkupljenja. Doista, "patnja može imati i pozitivno značenje za čovjeka i za samu zajednicu, da je kao takva pozvana postati oblik sudjelovanja u spasonosnom trpljenju Kristovu i u radosti uskrsloga, pa je stoga snaga posvećenja i izgradnje Crkve". Vaše iskustvo boli, oblikovano prema Kristovu i ispunjeno Duhom Svetim, proglasit će pobjedničku snagu Uskrsnuća.

Promatranje Svete kuće dovest će nas naravno do Nazaretske obitelji, gdje kušnje nisu nedostajale: u liturgijskom himnu rečeno je da je "kušala bijedu". Ipak, taj "sveti i plemeniti dom" bijaše obradovan najčišćom radošću.

Želja mi je da iz tog ognjišta stigne do svake ljudske obitelji, ranjene trpljenjem, dar vedrine i pouzdanja. Dok pozivam crkvenu i građansku zajednicu preuzeti na sebe teške prilike u kojima se nalaze mnoge obitelji pod težinom koju im je nametnula bolest kojeg rođaka, podsjećam da je zapovijed Božja posjetiti bolesne upućena nadasve bolesnikovoj rodbini. Izvršena u duhu ljubaznog sebedarja i poduprta vjerom, molitvom i sakramentima, pomoć bolesnim rođacima može se pretvoriti u nezamjenjivo terapijsko sredstvo za bolesnika i svima postati prigoda otkrivanja dragocjenih ljudskih i duhovnih vrijednosti.

IZAZOV SVAKOM KRŠĆANINU

Dođite, blagoslovljeni Oca mojega, jer bijah siromašan, istjeran na rub društva i primiste me!

Korizma nam svake godine predočuje otajstvo Krista "kojega je Duh vodio pustinjom" (Lk 4,1): s tim jedinstvenim iskustvom Isus je posvjedočio svoje potpuno predanje u volju Očevu. Crkva pruža vjernicima ovo liturgijsko razdoblje da se iznutra obnove po riječi Božjoj te mogu izraziti u životu ljubav koju Krist izliva u srce onih koji u njega vjeruju.

U ovoj godini Crkva, pripravljavajući se na Veliki jubilej 2000, razmatra otajstvo Duha Svetoga. Od njega se pušta voditi u pustinju da s Isusom iskuša krhkost stvorenja, ali također blizinu Boga koji spasava. Prorok Hošea piše: "Stoga ću je, evo, primamiti, odvesti je u pustinju i njenu progovoriti srcu" (2,16). Korizma je, dakle, hod obraćenja u Duhu Svetom, susrećući Boga u svom životu. Doista, pustinja je mjesto neplodnosti i smrti, sinonim za osamu, ali također mjesto ovisnosti o Bogu, sabranja i ulaženje u bit. Za kršćanina doživljaj pustinje znači iskusiti u prvom licu vlastitu malenost pred Bogom, i tako postati osjetljiviji na prisutnost siromašne braće. /.../

Krist se, postavši siromašan, htio poistovjetiti sa svakim siromahom. Eto zašto se riječi koje nadahnjuju ovu Poruku čuju na Posljednjem sudu gdje Krist blagoslivlje one koji su prepoznali njegov lik u potrebitome: "Što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste" (Mt 25,40). Stoga, tko zaista ljubi Boga, prima siromaha. Doista zna da je Bog preuzeo to stanje i postao do kraja solidaran s ljudima. Prihvaćanje siromaštva znak je istinske ljubavi prema Kristu, kako to pokazuje sv. Franjo koji ljubi gubavca, jer je u njemu prepoznao Krista patnika.

Svaki se kršćanin osjeća pozvanim dijeliti bol i teškoću drugoga, u kojemu se skriva sam Bog. Ali, otvoriti se potrebi brata uključuje iskreno prihvaćanje, koje je moguće samo u osobnom stavu siromaštva u duhu. Siromaštvo, zapravo, ne postoji samo u negativnom smislu. Postoji siromaštvo koje je blagoslovljeno od Boga. Njega Evanđelje naziva "blaženim" (Mt 5,3). Zahvaljujući njemu, kršćanin prepoznaje da vlastito spasenje dolazi isključivo od Boga i čini ga spremnim primiti i služiti bratu smatrajući ga "višim od sebe" (Fil 2,3). Stav duhovnog siromaštva plod je novoga srca koje nam Bog daje, i u korizmeno doba taj plod treba dozrijeti po konkretnom ponašanju kao što su: duh služenja, otvorenost u traženju dobra drugoga, želja za zajedništvom s bratom, obveza suzbijanja oholosti koje nas odvaja od našega blišnjega.

To ozračje prihvaćanja je sve nužnije zbog današnjih različitih oblika vlastita udaljavanja od drugoga. Ti se oblici duboko očituju u problemu milijuna izbjeglica i prognanih, u pojavi rasne netrpeljivosti, također netrpeljivosti prema onima kojima je jedina "krivica" traženje posla i boljih životnih uvjeta izvan vlastite domovine i u strahu od svih koji su drugačiji te stoga smatrani prijetnjom. Gospodinova riječ tako poprima novu važnost pred potrebama tolikih ljudi koji traže stan, bore se za radno mjesto i traže odgoj za svoju djecu. Obzirom na to, prihvaćanje tih ljudi ostaje izazov za kršćansku zajednicu, koja ne smije ne osjetiti se obveznom priznati da svaki čovjek može naći uvjete života koji priliče njegovu dostojanstvu djeteta Božjeg!

Opominjem svakog kršćanina, u ovo korizmeno doba, da očituje svoje osobno obraćenje po konkretnom znaku ljubavi prema onome koji je u potrebi, prepoznavajući u njemu lice Krista koji mu ponavlja, gotovo kao licem u lice: "Bijah siromašan, izbačen na rub društva... i ti si me primio."

/Iz Papine poruke za korizmu 1998./

RAZGOVOR S ANTUŠOM GABRIĆEM

U ovo pokladno vrijeme, vrijeme prela i veselja, izabrali smo za razgovor osobu koja je tijekom svog života svojim radom razveseljavala mnoge. Razgovaramo s g. Antušom Gabrićem.

ZVONIK: Na početku ovog našeg razgovora lijepo Vas molim da se kratko predstavite našim čitateljima.

● **A. GABRIĆ:** Rođen sam 3. 05. 1929. godine na Bikovu kraj Subotice. Osnovnu školu sam završio na Bikovu, u srcu moje voljene bačke ravnice. Godine 1946. sam nastavio školovanje u Subotici, gdje sam započeo svoje muzičko obrazovanje. Izabrao sam klavir i harmoniku. Kasnije, točnije 1955. godine krenuo sam trbuhom za kruhom. Prešao sam u Beograd gdje sam privatno usavršavao sviranje klavira i harmonike. Ondje sam proveo i godine svog profesionalnog rada sve do odlaska u mirovinu 1992. godine. Sada ponovo živim i radim u Subotici. Na ovom mjestu htio bih nadodati: ovo što sam radio bila je nužda a ne želja. Više bih volio da sam imao sredstava pa da sam mogao završiti muzičku akademiju, svirati klavir, komponirati starogradske i zabavne pjesme, te klasiku, ali život me je vodio drugim putem. No, i u onom što sam radio, nastojao sam dati sve od sebe i pridonijeti kulturnoj baštini našega naroda...

ZVONIK: Kako ste se odlučili za harmoniku?

● **A. GABRIĆ:** Ljubav prema harmonici u meni je živjela od ranog djetinjstva. Moja mama je kao djevojka dobila u poklon dvorednu harmoniku, pa je u svom rodnom selu Tavankutu u to vrijeme bila harmonikaš. Dakle, prenijela je svoju ljubav sviranja na mene. Stariji brat je dobio od roditelja trorednu harmoniku, koju sam i ja krdomice koristio. Brat mi je, naime, branio da je uzimam jer sam bio fizički slab i mali (5 godina) pa se bojao da mi harmonika ne ispadne.

ZVONIK: Od onih koji Vas poznaju, većina Vas zna kao vrsnog harmonikaša. No sviranje harmonike nije bio Vaš glavni rad, dapače...

● **A. GABRIĆ:** Uz sviranje harmonike najviše sam se bavio komponiranjem. Komponirao sam preko stotinu raznih pjesama: starogradskih, zabavnih i narodnih, kao i mnoge narodne igre. Izdao sam preko stotinu ploča. Želio bih naglasiti da su neka moja djela izvođena i u Kanadi i Francuskoj, za što sam dobio čak i autor-ski honorar. Osim toga, bavio sam se i aranžiranjem, sudjelovao sam u mnogim radio i TV emisijama kao solista sa svojim orkestrom, a svirao sam također i u radio i TV orkestrima.

ZVONIK: Koja Vam je najdraža skladba? Što ste najviše voljeli svirati?

● **A. GABRIĆ:** Na ovo pitanje ne mogu odgovoriti. Kao što roditelji vole svako svoje dijete, tako i ja volim jednako svaku

svoju skladbu. Volio sam i volim svirati sve, ali ipak mi je draža starogradska i klasična muzika.

ZVONIK: Vi ste vjernik. Kakvu je ulogu imala vjera u Vašem umjetničkom radu?

● **A. GABRIĆ:** Kao dijete slušao sam na sv. misi zvuk orgulja. Ljepota i toplina tog zvuka ispunjavala me je i nosila, činila bogatim i sretnim. Želio sam, a hvala Bogu što sam to i uspio, ljepotom zvuka obogatiti sebe i s ljubavlju poklanjam to bogatstvo, tu ljepotu svim ljudima koji me slušaju i koji su me slušali.

ZVONIK: U novije vrijeme poznata je Vaša suradnja s Crkvom. Vjernici su s oduševljenjem prihvatili tzv. "Kersku himnu" koju ste skladali u čast jubileja 100. obljetnice crkve sv. Roka. Da li je bilo ove suradnje i ranije? Imate li nešto novo u planu?

● **A. GABRIĆ:** U životu Crkve dosad sam sudjelovao kao vjernik. Sretan sam što ste mi Vi i s. Silvana omogućili da svoj talenat iskoristim za dobrobit Crkve i na slavu Božju. Drago mi je što sam smio komponirati himnu crkvi sv. Roke na tekst Đule Milodanović. Želio bih i dalje surađivati na tom planu. Prošle godine napisao sam glazbu za tekst, tj. čestitku za Materice koja je izvedena u crkvi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu. Jasno da želim surađivati i dalje koliko mi vrijeme i snage budu dozvoljavale. Ovaj rad me privlači jer eto radim nešto NOVO iako sam već u mirovini.

ZVONIK: Čime se bavite u mirovini? Pretpostavljam da "ne mirujete"!

● **A. GABRIĆ:** Kao što sam rekao, komponiram i dalje. Radim također i s mladim pjevačima i harmonikašima. Želim i na taj način sačuvati naše muzičko blago od zaborava.

ZVONIK: Možete li kao umjetnik, glazbenik i skladatelj poručiti nešto našoj djeci i mladima?

● **A. GABRIĆ:** Mlade bih ohrabrio i poručio im da ne "zakopaju", nego razvijaju svoje muzičke talente. Neka budu vrijedni sakupljači i čuvari naših običaja i naše bogate kulturne i muzičke baštine. Svoje moramo sačuvati MI!

ZVONIK: Hvala Vam! Bilo je ugodno razgovarati s Vama kao što je ugodno slušati Vaše muziciranje i Vaše skladbe. Nek Bog blagoslovi Vas i Vaš daljnji rad.

I dok ovih dana, dragi čitatelji, budemo uživali slušajući i pjevajući pjesme kao što su "Šumi reka Buna", "Volio sam divojku iz Bačke", "Ne žalite žice tamburaši", sjetimo se i njihovog tvorca - Antuša Gabrića. Zahvalimo Bogu za njegov talenat, a njemu za njegovu ljubav prema našem Rodu!

Razgovarao: Andrija Anišić

Piše: Stjepan Beretić ✍

26. veljače

SVETI ALEKSANDAR BISKUP

(* 250 + 326)

* dječak blage čudi * pomiritelj zavađenih * aleksandrijski patrijarh *
 * branitelj Isusove božanske časti * sudionik Nicejskoga sabora *
 * doživio je bolni raskol Crkve *

Čuvar vjere

Ime Aleksandar se često čuje u Bačkoj. Ponekad ga nose u mađarskom obliku Šandor. Iza imena Aleksandar krije se nježan i krotak dječak rođen u Aleksandriji 250. godine. Postao je drag svećenik koji je iznad svega volio siromahe. Svojom uvjerljivom blagošću je znao pomiriti zavađene. Svećenici drevnoga egipatskog grada su ga izabrali za svoga patrijarha. Na to je mjesto po svaku cijenu želio i častohlepni svećenik Arije. Nije mu pošlo za rukom spriječiti Aleksandrov izbor, pa je zato na svaki način napadao svoga natpastira. Onda je Arije sve učinio da u aleksandrijskoj biskupiji posije neslogu. Okupljao je oko sebe svećenike i tvrdio im da Isus nije Bog. Blagi biskup Aleksandar je pokušavao sam razuvjeriti svoga svećenika. Sve je bilo uzalud. Onda je biskup Aleksandar pokazao svoju veliku odlučnost. Sazvao je sve biskupe Egipta i Libije na sabor da prouče Arijevo učenje i da dadnu svoje mišljenje. Arije nije htio povući svoje učenje, već zareda obilaziti palestinske i maloazijske biskupe ne bi li ih pridobio za svoje krivovjere. Napokon, uz njegovo krivovjere pristane biskup Euzebije iz Nikodemije. Euzebije je pak bio prijatelj cara Konstantina Velikog. Car smjesta pošalje k Aleksandru biskupa Hozija iz Kordobe da se raspita o njegovim stavovima. Tu je priliku sveti patrijarh iskoristio za to da caru Konstantinu predloži sazivanje općeg crkvenog sabora budući da se Arijevo krivovjere sve brže širilo po kršćanskom svijetu. Gorljivi biskup Aleksandar nije sjedio skrštenih ruku. On je pisao pisma svim biskupima svijeta u kojima ih je upozoravao na pogubnost i neistinitost Arijevoga učenja. Arijeva ustrajnost ga je napokon prisilila da Arija ekskomunicira (isključi iz Crkve).

Konačno, u sporazumu sa svetim papom Silvestrom I, car Konstantin sazove 325. godine sve biskupe svijeta u Niceju. Tamo je održan prvi ekumenski sabor.

Koncilski otac

Star i bolestan, patrijarh Aleksandar, skupivši posljednje snage, dođe u pratnji mladoga đakona i svoga budućeg nasljednika Atanazija u Niceju. Biskupi su osudili Arijevo učenje kao krivovjerno a svoju su vjeru izrazili tako da su sročili Nicejsko vjerovanje. To je tekst kojim i danas složno ispovijedaju svoju vjeru kako katolici, tako i pravoslavni, na svakom nedjeljnom misnom slavlju. Kad se starac umoran vratio u svoju Aleksandriju, živio je još samo pet mjeseci. Poslije njegove smrti naslijedio ga je đakon Atanazije.

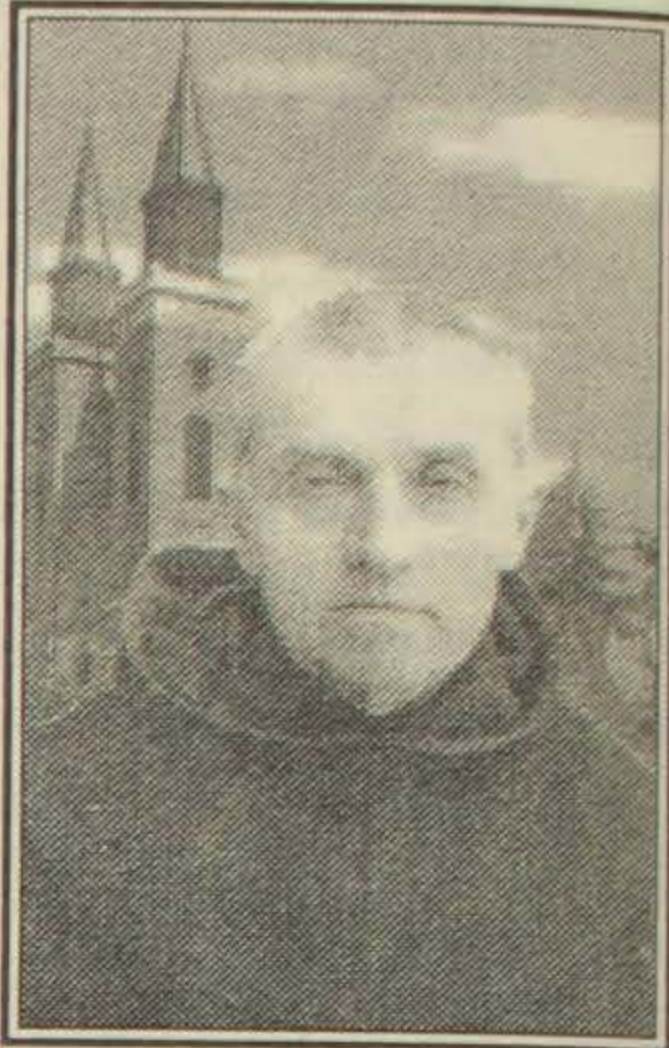
Još dva sveta Aleksandra

Neki će Aleksandar ili Aleksandra, posebno u mađarskim krajevima, slaviti imendan 18. ožujka, kad se spominje jeruzalemski pomoćni biskup Aleksandar - mučenik (+ oko 250), dok će drugi slaviti imendan 3. svibnja. Njihov je zaštitnik rimski mučenik Aleksandar (+160 godine). Toga mučenika vjernici posebno zazivaju kad boluju od skrofula - u narodu: gušavost usljed oticanja vratnih žlijezda.

U mjesecu veljači slave imendan:

1. Arnold, 2. Marina, Marin, Marijana, Marijan, Marija, 3. Blaž, Blaško, Vlaho, Oskar, 4. Andrija, 5. Agata, Jaga, Jagoda, 6. Pavao, 7. Rikard, 8. Jeronim, Jerko, Jere, 11. Marija, 12. Zvonimir, 13. Katarina, 14. Valentin, Zdravko, 16. Julijana, Đula, 18. Bernardica, 20. Leon, 21. Petar, Eleonora, 23. Polikarp, Grozdan, 24. Goran, 25. Donat, Darko, 26. Aleksandar, Šandor, Šaco, Aco, 27. Gabrijel, Tugomir, 28. Roman, Bogoljub.

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Zapovijed ljubavi prema Bogu i bližnjemu

Na temu ljubavi prema Bogu i bližnjemu ističemo sljedeće Gerardove riječi: "Živa vjera nema mira dok svoju dušu ne odijeva: dok ne čini dobra djela! Osobito se pripravlja za posljednji sud da može kazati da je golog Isusa zaodjela, gladnog nahrani, bolesnog pohodila! To su znaci da smo u dobrom (putu). Ako nisu važne stvari, govor i pitanje koje od nas bližnji želi, važno je da s njim imamo strpljenje" (1) (usp. Mt 25,35 slj.) Obilno upotrebljavajući primjere iz života svetaca, tvrdi da je najbistriji znak žive vjere da volimo Boga ako volimo bližnjega, a tko je pripravan u svakom trenutku ispuniti želju bližnjega, taj nema vremena ni pomisliti na sebičnost. "Tako mora postupati najprije karmelićanin, pa će ispunit propise i pravila, pa će služiti Isusu. S molitvom treba grliti cijeli svijet", po nauku sv. Male Terezije i po njezinom primjeru "nek se slatko smije na onog tko mu je na teret, ali ne toliko s usnama nego s rukama". (2)

Isus je dao najbolji primjer, viseći na križu, kada je svojim raskriljenim rukama zagrlio sav svijet, prijatelje i neprijatelje. I zlotvore je htio zagrliti, propovijeda o. Gerard, jer to svjedoče Isusove riječi: "Oče, oprosti im, ne znaju što čine!" (Lk 23,34). Kada je Isus umro u strašnoj mucu za svakoga, onda čovjek nema što mudrovati i izabirati, nego slijediti njegov primjer. Treba se združiti i sjediniti s onima koji se mole, koji su bolesni, prognani, krivo osuđeni, tj. treba biti bliz gladnima i žednima, siromašnima i nevoljnima. Ako im se ne može pomoći, onda treba s njima drage volje patiti i tražiti onoga koji im može pomoći. Tako govori o. Gerard vjernicima dok im potanko razlaže tjelesna i duhovna djela milosrđa, na koja smo mi izgleda zaboravili ali po kojima će nas Bog suditi na posljednjem sudu. Na kraju dodaje: "Ovo ću sve činiti prema svakome, bio on bogat, bio siromah, bio moje vjere, bio druge vjere, bio prijatelj, bio zlotvor." (3)

U jednoj drugoj propovijedi (4) isto tako poziva vjernike na dobra djela, jer je to "poziv na put spasenja", jer tako se postaje "Isusov apostol i borac" za Isusovu vjeru; jer ono što se čini bližnjemu, čini se samom Isusu. Stoga, onaj koji Božju milost ne upotrebljava za svoje spasenje i za spas bližnjega, taj prodaje Isusa kao nezahvalni Juda. Upravo ljubav i zahvalnost rese duhovnog vojnika. Evo kakvim primjerom o. Gerard predstavlja ove dvije kreposti: "Uzmimo na primjer (kako) jedan kralj, koji iskazuje milosrđe i ljubav vojniku koji se borio za njega i za domovinu i bio teško ranjen, rane i gnoj ljubi jer zna da ih je vojnik dobio iz ljubavi prema njemu i domovini. Po takvoj brizi zaista i ozdravi vojnik. Ali tko je tako zahvalan kao on svome kralju, koji nije samo kralj nego i liječnik. O kralju zemaljski, o junače zemaljski, dobro radite ako jedan drugog ljubite i zahvalni ste. Ali malo je vaše djelo, mala je vaša ljubav prema onoj koja je među kraljem nebeskim i vojnikom duhovnim. Ova je neiskazana." (5)

Iz ovih redaka, o ljubavi prema bližnjemu i zahvalnosti prema Bogu, progovaraju primjeri i stil pripovijedanja slični onima u spisima sv. Terezije od Isusa, osobito iz knjige "Moj život". Uočimo i mi važnost svetih ljudi, a njihov primjer neka nas potakne na još zauzetiji kršćanski život.

1. II. Odilo, dobro dilo! (1936)
2. Isto
3. 1912. Korizma. VI. Sloga sa svakim.
4. Usp. 907 II/24. Juda prodava Isusa.
5. 1905. I. Korizma. I. O Bogu.

O. Ante Stantić, OCD ✍

ARGENTINA

ZLATNI JUBILEJ S. BEATE KOVAČEVIĆ

Na blagdan Krista Kralja, 23. 11. 1997. godine u dalekoj Argentini svečano je proslavila svoj zlatni jubilej redovništva s. Beata Kovačević zajedno sa svojom susestrom s. M. Lourdes Baez. Na ovom slavlju sudjelovali su i brat i nećakinja naše slavljenice, Ico Kovačević i Jelisaveta Stijović. Oni su se ovih dana vratili iz Argentine, donijeli sa sobom fotografije i bezbroj lijepih uspomena s ovog slavlja koje rado objavljujemo u ovom broju "Zvonika".

Sv. misu zahvalnicu u bazilici Majke Božje Lujanske predvodio je nadbiskup nadbiskupije Mercedes Lujan mons. Emilio Ognjenović. Na misi je pjevao zbor "Jadran" a u prikaznoj procesiji na misi pojavila se i jedna djevojka u bunjevačkoj narodnoj nošnji, uz argentinsku i paragvajsku narodnu nošnju.

Od Subotice do Argentine

S. Beata Kovačević rođena je u Subotici 10. 12. 1924. godine. U družbu sestara Kćeri milosrđa stupila je 1942. godine. U filijali Sv. Male Terezije u Subotici primila ju je sama Majka Utemeljiteljica s. Marija Propetog Petković. Zbog ratnih prilika u novicijat u Blato na Korčuli, u kuću Maticu, stupila je tek 1945. godine. Nakon tri godine priprave, položila je prve zavjete. Poslije položenih prvih zavjeta u svetištu sv. Šime u Zadru animirala je liturgiju, brinula se za crkvu i hodočasnike. U toj zajednici radila je punih 12 godina.

Godine 1959. Majka Utemeljiteljica ponudila je s. Beati rad u drugim zemljama što je ona velikodušno prihvatila. Tako je ona nakon godinu dana pripreme u Rimu, godine 1961. krenula u Južnu Ameriku. Petnaestak dana zadržala se u Argentini gdje su sestre na službi bile već od 1936. godine. Odandje je 10. svibnja pošla u Paragvaj, u školu sv. Franje u Asuncionu. U toj filijali ima puno posla a apostolat sestara bio je obilan i raznolik. Na brizi je imala i aspirantice čiji je broj dostizao do 30 mladih djevojaka, koje su bile pune zanosa za redovnički život. Njih je isto tako poučavala u svim kućnim poslovima.

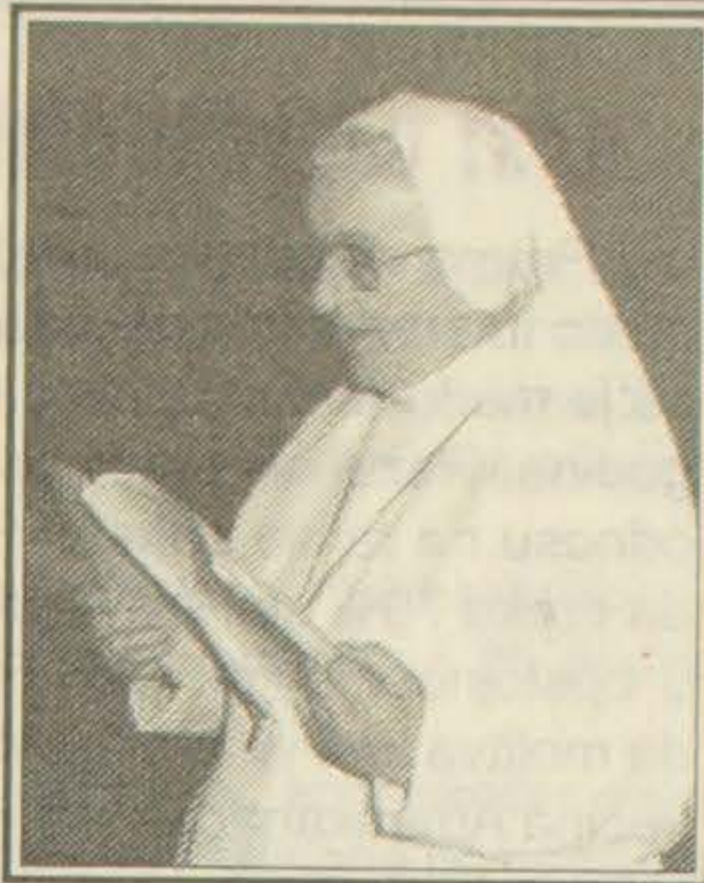
Kada je s. Mira Baraković bila premještena u Njemačku, s. Beata je zamjenjuje na dužnosti nadstojnice. Na tu dužnost je bila imenovana na šest godina. U to vrijeme je odgovornost bila velika jer je zajednica sestara i osoblja brojila oko 150 članova a u školi je bilo oko 1000 učenika. Taj broj je iz godine u godinu rastao i zato je uvijek nailazila na nove zahtjeve, nove gradnje i popravke, koje je mogla učiniti samo njenom velikom vjerom, pouzdanjem u Boga i uz pomoć sestara.

Godine 1974. premještena je u Argentinu u filijalu Krista Kralja u Kaserosu, gdje ostaje tri godine. Ondje se brinula za aspirantice i kandidatice.

Godine 1977. dolazi u Kortines za nastojnicu. U toj filijali se nalazio u ono vrijeme Novicijat i starački dom u kojem je bilo oko 100 osoba i jedno veliko zemljište. Punih 12 godina je vršila dužnost nadstojnice brinući se za starce, upravljajući osobljem

zaduženim za uzdržavanje i razvoj filijale.

Na početku slavlja, osim gore navedenih podataka, sestre su, pozdravljajući slavljenicu, među ostalim rekly: "S. Beata je, kako u Hrvatskoj, tako i u Argentini i Paragvaju, sve svoje dužnosti obavljala požrtvovno i s velikom ljubavlju i predanjem. Sestro Beata, radujemo se Vašoj pedesetgodišnjici zavjeta i molimo Boga da Vas obdari svojim blagoslovom".

Sestra Beata obnavlja zavjete

Prenosila sam drugima toplinu dobrote i ljubavi

O svom zvanju i o proslavi svog jubileja s. Beata piše: "Već kao malu djevočicu zanimali su me doživljaji misionara. Primala sam malu brošuru zvanu "Crnčić" koju sam s pažnjom čitala i pratila njihov rad. Na ovaj način Bog je probudio misijsko zvanje i ta klica zvanja sve je više rasla u mojoj duši i jednog dana pretvorila se u stvarnost. Na poziv časne majke Utemeljiteljice moj odgovor je bio "Da, Gospodine. Tvoja ljubav neka bude jakost moja. Ti ćeš me naučiti ono što ne znam." I tako se dogodilo! Kako kaže sv. evanđelje: "Duh Sveti će vas poučavati što ćete govoriti". Prenosila sam na druge ono što me je Bog nadahnio. Za uspjeh misionara vrlo je potrebno ljudima prenijeti toplinu ljubavi i dobrote. Najplodniji moj rad bio je u siromašnom Paragvaju, ali također i u bogatoj Argentini i hrvatskoj Dalmaciji. Koliko je u ono vrijeme bilo moguće, puno sam radila s mladima. Poteškoća i žrtava nije falilo. Ljubav Božja je najjača snaga ljudskog bića. Kako kaže psalmista: "Bože, ne napusti me ni u starosti mojoj, sada kad mi glavu pokriva sijeda kosa".

A. A.

Presveto Trojstvo, Trojstvo ljubavi! Divno si se proslavilo u životu svoje ugodnice Marije Propetoga Petković. Učini je dostojnom časti svojega oltara i nas, po njezinu primjeru i zagovoru utvrdi u težnji da Te posjedujemo i Tvojim ljubavi posvećujemo sve koje u Tebi ljubimo...

(Iz molitve za proglašenje blaženom i svetom Marije Propetog Petković)

Brat Ico i nećakinja Jelisaveta (s lijeva na desno) sa s. Beatom u Buenos Airesu ispred zgrade predsjednika vlade

RAST VJERE U AMERICI I POLJSKOJ

Prema najnovijim istraživanjima u Americi došlo se do interesantnih zaključaka. Ista anketa provedena je među Amerikancima prošle godine i prije deset godina. Rezultati su bili znatno bolji prošle godine u odnosu na raniju anketu. Rezultati ankete pokazuju da preko 70% stanovnika Amerike uopće ne sumnja u opstojnost Boga. Oko 50% ispitanika je potvrdilo da molitva ima važno mjesto u njihovu životu. Danas većina Amerikanaca vjeruje u najvažnije istine vjere. Rezultati najnovije ankete pozitivno su iznenadili mnoge u Americi.

Prema najnovijoj anketi Poljaci su i dalje najvjerniji narod u Europi. Njih čak 95% izjasnilo se da pripadaju Crkvi i prihvaćaju najvažnije vjerske istine kao temelj svog života. /GK-IKA/

POVIJESNI PAPIN POSJET KUBI

Papa Ivan Pavao II boravio je pet dana u Kubi, od 21. do 25. siječnja ove godine. Ovaj posjet je ujedno i događaj o kojem će se dugo govoriti i od kojeg se očekuju velike promjene u samoj Kubi ali i šire. Opširnije o Papinom pastirskom pohodu Kubi čitajte u sljedećem broju Zvonika.

Vatikan

21 NOVI KARDINAL

Papa Ivan Pavao II. je u sklopu svog Anđeoskog pozdrava 18. siječnja najavio da će Kardinalskom zboru pribrojiti 21 novog člana. Novi kardinali bit će svečano primljeni u Kardinalski zbor 21. veljače ove godine. Među novim kardinalima trebao je biti i mons. Josip Uhač, ali je on tog istog dana, 18. siječnja umro. Nadbiskup Josip Uhač bio je dugogodišnji tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda. Novi kardinali su sa svih kontinenata i iz različitih službi. Tako se i u ovom slučaju očituje crkveno bogatstvo različitošću kultura, jezika i nacija. /GK/

Vatikan

VELIKI BROJ MUČENIKA U 1997. GODINI

Početkom 1998. godine objelodanjeno je u Vatikanu kako je u prošloj godini u Katoličkoj Crkvi po cijelom svijetu bilo iznimno mnogo mučenih i ubijenih, a glavni razlog je bio vjerska pripadnost. Najviše mučenika bilo je na Afričkom kontinentu, zatim u nekim zemljama Azije i Oceanije, te Latinskoj Americi. Među mnogim mučenicima nabrojena su najpoznatija imena. Tako se navodi filipinski biskup mons. Benjamin De Jesus, koji je ubijen 4. veljače prošle godine, mnogima je smetao zbog svog otvorenog zauzimanja oko mirnog suživota muslimana i katolika. Ako se uzmu statistički podaci nekoliko posljednjih godina, vidljivo je da je protekla godina bila najobilatije zalivena krvlju mučenika. Najviše ubijenih je umrlo u nemirima koji su izbili u Ruandi. To što Crkva krvari, znači da je živa. /GK/

VJEROUČITELJ NA PRAGU TREĆEG TISUĆLJEĆA

U Zagrebu je od 7-9 siječnja ove godine održana jubilara 25. Zimska katehetska škola s temom koja je navedena u naslovu. Misao vodilja škole u ovoj, Godini Duha Svetoga bila je: "Duh Sveti poučit će vas o svemu" (Iv 14,26). Sudjelovao je veliki broj redovnica, a pridružili su se i vjeroučitelji laici.

Kakav vjeroučitelj i kakva kateheza u trećem tisućljeću? Zar treba biti nešto drukčije nego do sada - postavio je pitanje biskup Škvorčević, te odgovorio da kateheta ne može biti drugačiji nego onakav kakvog Krist šalje: bez kese i torbe, bez dviju haljina... A kateheza ne može biti drugačija nego utemeljena na Objavi: navještanje sile Božje, a ne ljudske mudrosti.

Ipak, prof. Marasović je dao preciznije odgovore na to pitanje, ne isključujući dakako, već navedeno. Obilježja početka novog

tisućljeća bit će: agnosticizam, dekonfesionalizacija vjere, duhovna glad i socijalne napetosti. Ta obilježja zahtijevat će kao odgovor: osobnu vjeru, crkvenu vjeru, mističnu vjeru i socijalno angažiranu vjeru. Svjedočenje takve vjere zahtijevat će vjeroučitelja koji je: uvjerljivo uvjereni vjernik, čovjek Crkve, duhovna osoba i opredjeljen za siromašne. Takav vjeroučitelj i takva kateheza jesu djelo Duha, naglasio je biskup Perić.

Jubilej ove škole proslavljen je svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio zagrebački nadbiskup Josip Bozanić. On je posebno naglasio ulogu redovnica: one su oživotvorenje Crkve koja je Majka i Boga koji je ljubav. Također je istaknuo ulogu zajedništva u redovničkoj zajednici koje se onda očituje i utjelovljuje (kao i karizma zajednice) u osobi i djelovanju vjeroučiteljice, odnosno vjeroučitelja.

S. Blaženka Rudić

Poreč

REDENJE I USTOLIČENJE NOVOG BISKUPA

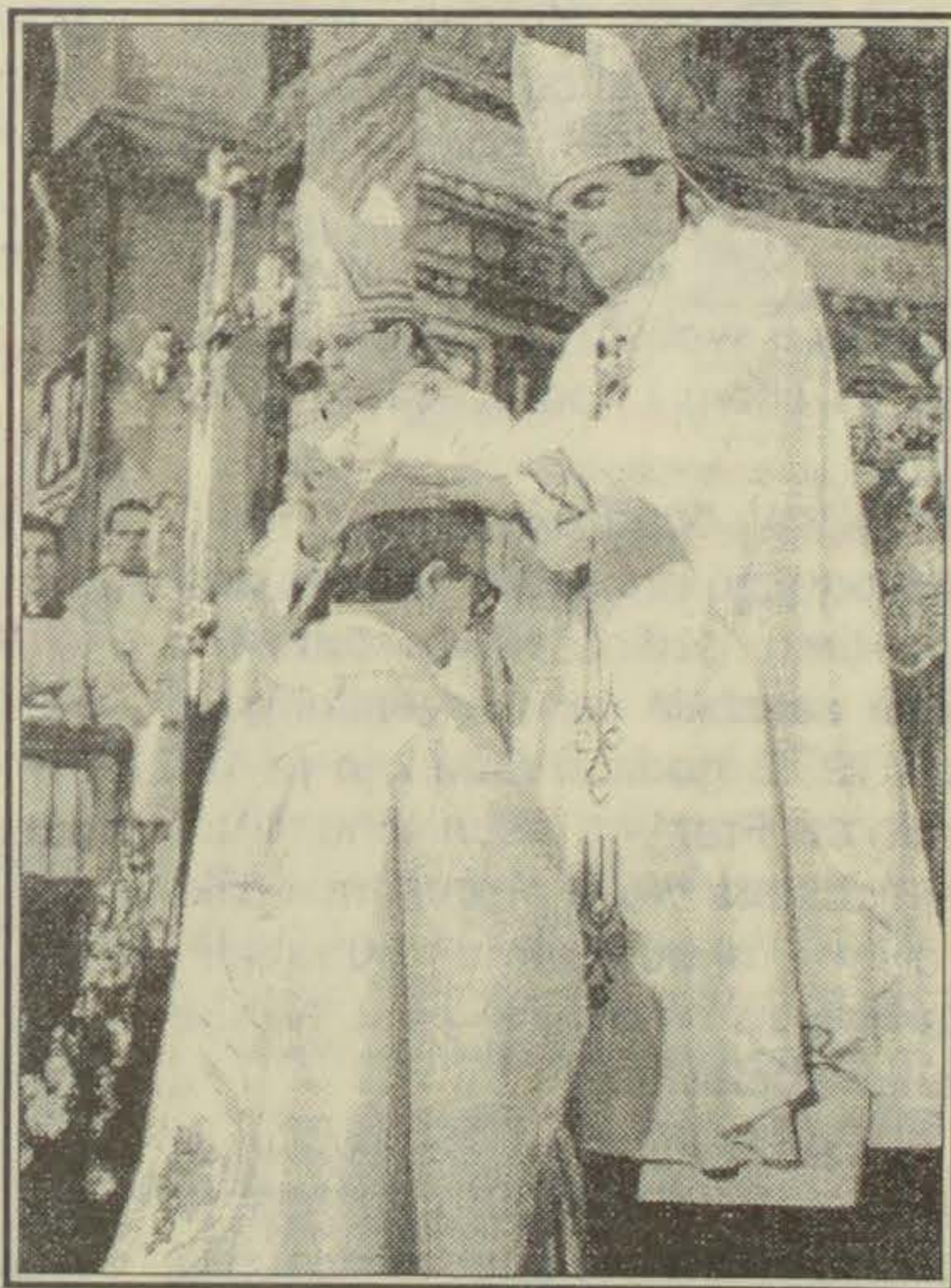
U porečkoj Eufrazijevoj katedrali u subotu 10. siječnja 1998. godine svečano je zaređen za biskupa mons. Ivan Milovan. O imenovanju novog porečko-pulskog biskupa već smo pisali na stranicama našeg Lista, a sada donosimo najznačajnije podatke o svečanosti ređenja i ustoličenja mons. Ivana Milovana.

Za ovu veliku svečanost u Poreč su pristigli mnogi uzvanici i vjernici. Velebna Eufrazijeva katedrala bila je premala da bi u nju mogli stati svi prisutni. Svečanost misnog slavlja predvodio je zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić koji je ujedno bio i glavni zareditelj novog biskupa. Na ovoj svečanoj misi bilo je prisutno stotinjak svećenika, dvadesetak biskupa, visoko državno izaslanstvo i drugi gosti. Novog biskupa Milovana do oltara su dopratila rođena braća svećenici: Vjekoslav i Miroslav Milovan. Poslije obreda ređenja novi biskup predvodio je misno slavlje. U svojoj nastupnoj propovijedi biskup Milovan naglasio je kako su danas potrebni ljudi koji će biti spremni povezivati različite slojeve građana te unositi mir i razumijevanje u sredine u kojima žive. Geslo novoga biskupa je "**Graditi u ljubavi**". Biskup Milovan je 81. biskup na povijesnoj biskupskoj stolici u Poreču. On je obećao nastaviti graditi tamo gdje je stao njegov časni predšasnik mons. Bogetić.

U svom obraćanju svima okupljenima i onima koji su pratili obred putem radija ili televizije apostolski nuncij nadbiskup Giulio Einaudi prenio je pozdrave Svetog Oca i zahvalio na revnom služenju Crkvi i Narodu dosadašnjem biskupu Bogetiću, a novom biskupu Milovanu zaželio obilje Božjeg blagoslova u novoj zadaći koja je pred njim.

Porečko-pulska biskupija je višenacionalna i biskup koji joj je na čelu mora biti posebno mudar. Ovu biskupiju posjećuju mnogi turisti tijekom cijele godine i potrebno se brinuti i za njih. Biskupija ima svoje čuveno sjemenište u Pazinu, a gimnazija je posljednjih godina otvorila svoja vrata i drugim zainteresiranim učenicima.

Naš list novom biskupu iskreno čestita na novoj službi koju mu je povjerio Sveti Otac i želi uspješno i ustrajno vodenje ove mjesne Crkve Kristovim putem. /Prema IKI/

Rim

NOVI ČILEANSKI BISKUP HRVAT

Na Bogojavljenje, 6. siječnja 1998. godine Papa je zaređio devet novih biskupa. Među novim biskupima bio je i mons. Tomislav Kaljatić Maroević koji je do sada bio svećenik jedne čileanske biskupije. Na ovoj svečanosti bio je prisutan i mons. Slobodan Štambuk, biskup iz Hvara. Roditelji novog biskupa potječu sa Hvara i Brača.

U Južnoj Americi ima nekoliko biskupa hrvatskog podrijetla, a među njima je najpoznatiji mons. Stanislav Karlič, predsjednik Argentinske biskupske konferencije. Biskup Karlič bio je jedan od glavnih organizatora nedavno održane Američke sinode. /IKA/

Vijesti iz Srijema

BOŽIĆ PO JULIJANSKOM KALENDARU

U Srijemskoj Mitrovici živi veća skupina vjernika-grkokatolika, većinom Rusina, zatim Ukrajinaca i nešto Hrvata (do 1500), koji slave Božić po julijanskom kalendaru. Molitvu Večernje Božića, s početkom u 23 sata, a zatim ponoćnu liturgiju u crkvi Uzašašća Gospodnjega u ovome gradu služio je grkokatolički župnik o. Stefan Pitka, a s njime je koncelebrirao i katolički župnik Josip Matanović.

Vjernici grkokatolici okupili su se i na sam dan Božića na liturgiju u 10,30 sati, koju je predvodio župnik o. Stefan Pitka. On je na toj liturgiji skromno obilježio i 25 godina svećeničkog služenja u Srijemskoj Mitrovici.

Svečano je bilo i kod braće pravoslavaca u Srijemskoj Mitrovici, koji također slave Božić po julijanskom kalendaru. Ponoćnu liturgiju u "maloj crkvi" Sv. Stefana prvomučenika, na obali Save, predvodio je protojerej o. Milorad Golijan, arhijerejski namjesnik i paroh jedne od šest parohija SPC u Srijemskoj Mitrovici. Posebnom ugođaju i ljepoti liturgije pjevanjem je doprinio priznati gradski zbor "Sirmium cantorum". Paroh je u besjedi pozdravio na liturgiji nazočnog katoličkog svećenika, mitrovačkog župnog vikara Ivana Lenića, te vjernike katolike i grkokatolike kojih je također bilo na liturgiji.

KOTORSKI BISKUP PRIMIO HRVATSKOG VELEPOSLANIKA U SR JUGOSLAVIJI

Prilikom posjeta Crnoj Gori u povodu svečane prisege novoga crnogorskog predsjednika Mila Đukanovića, u posjet katoličkom kotorskom biskupu Iliji Janjiću došao je 14. i 16. siječnja hrvatski veleposlanik u SR Jugoslaviji Zvonimir Marković. Prilikom susreta biskupa i veleposlanika bilo je govora o stanju u kotorskoj biskupiji.

Svečanoj prisezi 15. siječnja na Cetinju bili su nazočni katolički barski nadbiskup Petar Perkolić, biskup Janjić i predstavnici ostalih vjerskih zajednica u Crnoj Gori. /IKA/

PREMINUO DUGOGODIŠNJI MITROVAČKI ŽUPNIK IVAN RONČEVIĆ

U utorak, 13. siječnja, u 23,00 sata, u Svećeničkom domu u Đakovu preminuo je umirovljeni mitrovački župnik, dekan i začasni kanonik Ivan Rončević. Umro je u 86. godini života i 62. godini svećeništva. Bio je župnik u Srijemskoj Mitrovici od 1946. do 1984. godine. Suživio se s Mitrovicom i ovom župom, te je i prvi dio svoje mirovine, do početka rata 1991. godine, ostao u Srijemskoj Mitrovici.

Sprovodne je obrede vodio biskupski vikar za Srijem, prelat mons. Stjepan Miler. Uz njega su bili nazočni dekan mitrovačkog dekanata Boško Radielović i sadašnji mitrovački župnik Josip Matanović, koji se prigodnom riječju, u ime Mitrovčana, oprostio od pokojnog župnika, te je među ostalim rekao i sljedeće: "Radio je tiho i skromno, obnavljao je župu duhovno i materijalno, bez velike buke. Kroz 38 godina župnikovanja krstio je 3088 osoba, vjenčao je 697 parova, a sahranio 1908 župljana..." Sprovodnim obredima je bio nazočan veći broj svećenika, redovnica i bogoslova, te vjernika.

Potom je u đakovačkoj katedrali-bazilici služena misa zadušnica, kojoj je predsjedao mons. Ćiril Kos, đakovački i srijemski biskup u miru, od kojega je pokojni svećenik Rončević preuzeo upravljanje srijemsko-mitrovačkom župom.

Kotor

ČETIRI SAKRAMENTA BRAČNOM PARU

Na misnom slavlju u župi Muo Katorske biskupije, kotorski je biskup Ilija Janjić na blagdan Krštenja Isusova, 11. siječnja, podijelio jednome bračnome paru sakramente krštenja, pričesti, potvrde i ženidbe, te je krstio i njihovo dijete. Prijepodne biskup Janjić je pohodio i župu sv. Jeronima u Herceg Novom, gdje je slavio misu i imao krštenje.

U subotu, 10. siječnja, priređen je u Lastvi igrokaz "Svi me vole, samo tata ne". Igrokaz su izveli mladi iz župe sv. Mateja u Doroti predvođeni svojim župnikom don Antom Dragobratovićem. Priredbi je bio nazočan i kotorski biskup. /IKA/

PROSLAVA SV. ANASTAZIJE U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Blagdan sv. Anastazije, 15. siječnja, već se dugi niz godina svečano slavi u gradu njezina mučeništva, Srijemskoj Mitrovici. Napose se prigodna slavlja upriličuju na ovaj dan nakon što je 1976. godine, dobrotom tadašnjeg zadarskog nadbiskupa mons. Marijana Oblaka i zalaganjem tadašnjeg đakovačkog i srijemskog biskupa mons. Ćirila Kosa, prenešen dio praha ove svetice i mučenice u današnju konkatedralu-baziliku sv. Dimitrija, te se čuva u prednjem dijelu oltarne menze i stalno je pred očima vjernicima. Blagdan ove sirmijske djevice i mučenice obilježava se u mitrovačkoj župi i kao Dan ministranata.

Za ovogodišnji blagdan sv. Anastazije prije svečanog misnog slavlja skupina mladih je upriličila "Skazanje o sv. Anastaziji", napisano prema Rimskom izvještaju iz VI. stoljeća, koje govori o suđenju i mučeništvu ove svetice. Svečanoj euharistiji je predsjedao i održao homiliju mitrovački župni vikar Ivan Lenić, uz sudjelovanje i asistenciju svih ministranata župe, i skladno pjevanje Mješovitog zbora konkatedrale, te nazočnost lijepog broja vjernika. Nakon homilije uvedena su u ministrantsku službu dvojica novih ministranata.

PORUKA BOKELJANIMA U POVODU BLAGDANA SV. TRIPUNA

U povodu blagdana sv. Tripuna, koji se slavi 3. veljače, kotorski biskup Ilija Janjić uputio je poruku štovateljima tog sveca u Boki i izvan nje. Obraćajući se posebno Bokeljanima izvan Boke, istaknuo je kako se nada da će ih proslava tog blagdana podsjetiti na njihove korijene, te "potaknuti na obnovu vjere, na junačko svjedočenje vjerskog uvjerenja u demokratskim gibanjima, gdje je vjera skoro pogibeljnija, nego pod pritiscima nekadašnje ideologije." (...) /IKA/

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

OSKURNJENA ŽUPNA CRKVA U HRKOVcima

U noći s 30. na 31. prosinca 1997. nepoznati su počinitelji provalili u župnu crkvu sv. Klementa u srijemskoj župi Hrtkovci. Provalnici su izrezali iz okvira i odnijeli većinu slika postaja križnoga puta, isprevrtali kipove te napravili nered u crkvi. Hrtkovački župnik Nikola Kraljević prijavio je provalu nadležnom SUP-u, te je policija izvršila uviđaj. Župnik je o izgredu obavijestio i srijemsko-mitrovačkog dekana Boška Radielovića i biskupskoga vikara za Srijem mons. Stjepana Milera. /IKA/

Srijemska Kamenica

BLAGDAN SV. VINKA, ZAŠTITNIKA VINOGRADARA

Vjernici župe Našašća sv. Križa u Srijemskoj Kamenici proslavili su svečano, 22. siječnja o. godine, svoj zavjetni dan - blagdan sv. Vinka, đakona i mučenika, zaštitnika vinogradara kojih ima na području župe i u cijelom ovom kraju.

Euharistijskom je slavlju u kameničkoj župnoj crkvi u 11 sati predsjedao biskupski vikar za Srijem prelat mons. Stjepan Miler, uz koncelebraciju desetak svećenika Srijema. Propovijedao je srijemsko-mitrovački župni vikar Ivan Lenić. Uz sudjelovanje lijepoga broja domaćih vjernika bilo je i vjernika-gostiju iz okolnih župa.

Vijesti iz Srijema priredio: Ivan Lenić

EKUMENIZAM

U SVIJETU I JUGOSLAVIJI,
JUČER I DANAS (treći dio)

Manji, tradicionalni, konzervativni... dio Srpske pravoslavne crkve i nadalje se oštro protivi svakom ekumenizmu, koji je po njima "put u sekularizam" (bezbožje!). Za ovaj dio navedene crkve ekumenizam je i danas "jeres nad jeresima", koji "stremi uništenju same (pravoslavne) crkve Hristove", koji teži također "nekoj "super-crkvi" koja bi predstavljala "mešavinu svih mogućih crkvi i religija". Tipičan glasnogovornik, a ujedno i propagator ove struje u SPC je pravoslavni časopis "Svetigora", koji izdaje Mitropolija cetinjska. Istim konzervativnim, antiekumenskim duhom odiše i knjiga "Pravoslavna crkva i ekumenizam", objavljena 1996. godine u izdanju časopisa "Svetigora". Takvi stavovi provijavaju, tu i tamo, čak i danas u poznatom beogradskom pravoslavnom Časopisu za teološka, kulturna i društvena istraživanja "Hrišćanska misao", koji izdaje Bogoslovski fakultet. Ali, srećom, ovakvi trendovi unutar SPC nisu od nekog većeg značaja, a uz to su i u opadaju.

Godine 1988. dr. Petar Čebić objavio je u Beogradu, u ono vrijeme zapaženu knjigu "Ekumenizam i vjerska tolerancija u Jugoslaviji", gdje, između ostalog, točno primjećuje da je ekumenizam nastao, jednim dijelom, i kao rezultat težnje vjerskih zajednica da stvore jedinstven religijski front protiv ateizma, marksizma i komunizma. U posljednjih je desetak godina ovaj momenat, kao što je i poznato, u mnogome izgubio na značaju.

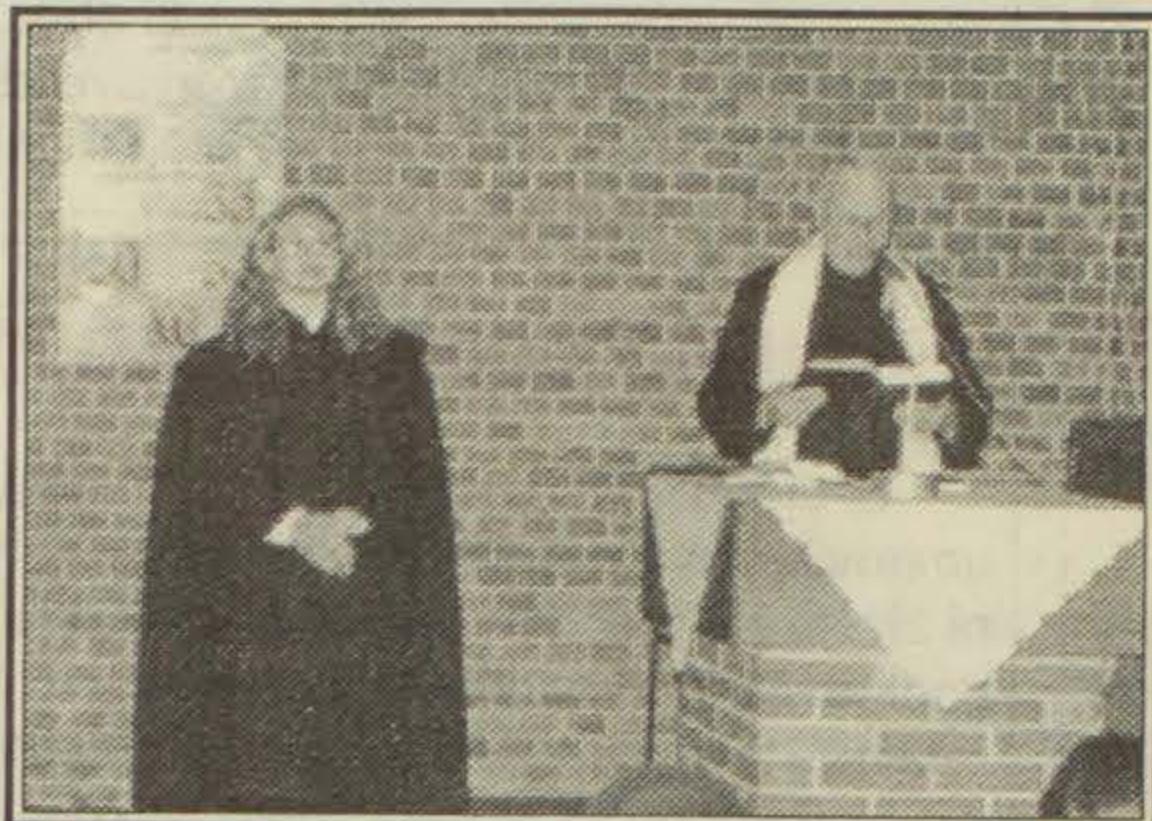
Dugo vremena se kod nas smatralo da oživotvorenje istinskog ekumenizma na ovim našim, jugoslavenskim prostorima može doprinjeti sređivanju i ublažavanju ne samo vjerske i nacionalne podvojenosti između Srba-pravoslavaca, Hrvata-katolika i muslimana, nego i nadiženju nesporazuma i zastranjivanja, na svim stranama, iz nedavne prošlosti. Te težnje su, na žalost, velikim dijelom ostale neostvarene, što je jasno pokazao ovaj "naš" najnoviji rat, početkom kojeg se relativno lako i brzo raspala bivša SFRJ. To je ujedno zadalo i težak udarac samoj ideji dijaloga i ekumenizma na čitavom prostoru sada već bivše Jugoslavije, što se tek sada polako počinje iznova prevladavati. S ekumenizmom se, ipak, mora ubrzano nastaviti i u sadašnjoj SR Jugoslaviji u interesu svih njenih žitelja.

Marković Vladimir,
nezavisni novinar, Beograd

MOLITVENA OSMINA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Pravoslavni svećenik i reformatski pastor propovijedali u katedrali

U Subotici je ove godine po 25. put održana Molitvena osmina za jedinstvo kršćana po subotičkim crkvama. Molitvena osmina započela je u nedjelju, 18. 01, zajedničkom molitvom u reformatskoj crkvi, pa je tako i ove godine nastavljena duga praksa da se svi molitelji okupe i u jednoj nekato- ličkoj kršćanskoj crkvi.

Službu riječi u Reformatskoj crkvi predvodila je Katalin Reti, duhovnik ove zajednice, a prigodnu homiliju na hrvatskom i mađarskom jeziku održao je Imre Ehmman, župnik subotičke župe sv. Križa (na slici). Zatim je molitva održana u katoličkim crkvama Isusa Radnika, Isusova Uskrsnuća, Sv. Roka, Sv. Marije, Sv. Križa i u franjevačkoj crkvi.

Završna molitva za jedinstvo kršćana održana je u katedrali u nedjelju 25. 01. Toga dana subotička biskupija slavila je svog nebeskog zaštitnika - sv. Pavla. Svečanu sv. misu predvodio je biskup Ivan Péntzes u zajedništvu sa svećenicima grada i okolice. Na misi su bili prisutni i vjernici i pastiri Srpske Pravoslavne Crkve, Reformirane kršćanske crkve i Evangeličke crkve.

Na misi su prigodne homilije održali biskup Péntzes, pravoslavni svećenik o. Slavko Pajović i zatim reformatski pastor Tóth Árpád iz Bačaljmaša (Bácsalmás) iz Mađarske.

Molitvu vjernika predvodio je evangelički pastor-dekan Árpád Dolinski, a na koncu sv. mise svečani blagoslov svim prisutnim vjernicima podijelili su biskup Péntzes, otac Slavko, pastor Tóth, pastor-dekan Dolinski kao i subotički reformatski pastor gospođica Katalin Réti. (slika gore desno). Bio je to dirljiv prizor.

I ovogodišnja, jubilara subotička Molitvena osmina za jedinstvo kršćana, bila je veliki doprinos zbližavanju kršćana različitih Crkava i doprinos ostvarenju želje i molitve Isusovog srca: "Da svi budu jedno"! Neka naša molitva za jedinstvo bude trajna, sve

dok ne bude opet, kao na početku, samo jedna Crkva - Crkva Kristova!

Iz propovijedi oca Slavka

Zanosnu propovijed održao je u katedrali ove godine i pravoslavni svećenik otac Slavko Pajović. On je na početku sv. mise izrazio radost zbog sudjelovanja u ovom slavlju:

"Preuzvišeni g. biskupe, visokoprečasna gospodo sveštenici, gospodo i gospođe, dragi vernici!

Izražavajući zahvalnost u ime SPC u Subotici na pozivu na ovo zajedničko duhovno slavlje, čast mi je da svem sveštenstvu i vernima Rimokatoličke crkve čestitam dan zaštitnika Subotičke biskupije sv. ap. Pavla...".

A onda je, prikazujući lik sv. Pavla, među ostalim, rekao: "Apostol je... raspolagao agresivnom snagom i nesavladivom hrabrošću, zadivljujućom umnom energijom i iznenađujućom fizičkom izdržljivošću, iako je bio slabe telesne konstitucije i neupadljive spoljašnosti. Njegova duša je bila sposobna da voli i zato je on znao da deluje na slušaoce snažno i zanosno. Iako nije bio školovan retor, njegova retorika je bila retorika srca. Uz to, umeo je da se savršeno prilagođava raznim ličnostima i okolnostima (Svakom sam bio sve ne bih li koga pridobio) a posedovao je i mudrost koja ume da i najveća protivljenja okrene u slavu Božju. Sjedinjavao je u sebi oduševljenje jednog apostola i dalekovidnost proroka, dubinu teologa i žar religioznog genija, finoću

Zajednički blagoslov u katedrali

rođenog psihologa i takt vaspitača punog ljubavi, snagu besednika i organizatorsku veštinu praktičara, nesavladljiv polet borca i originalnost inspirisanog pisca...

Njegova katiheza je kratka, jasna, suštinska... Njegova reč nije bila cilj, već sredstvo...".

Svoju propovijed završio je molbom: "Veliki apostole Hristov Pavle, pomeni u molitvama nas verne, koji te se sećamo večeras na molitvi Tebi u čast. Amin". /A.A./

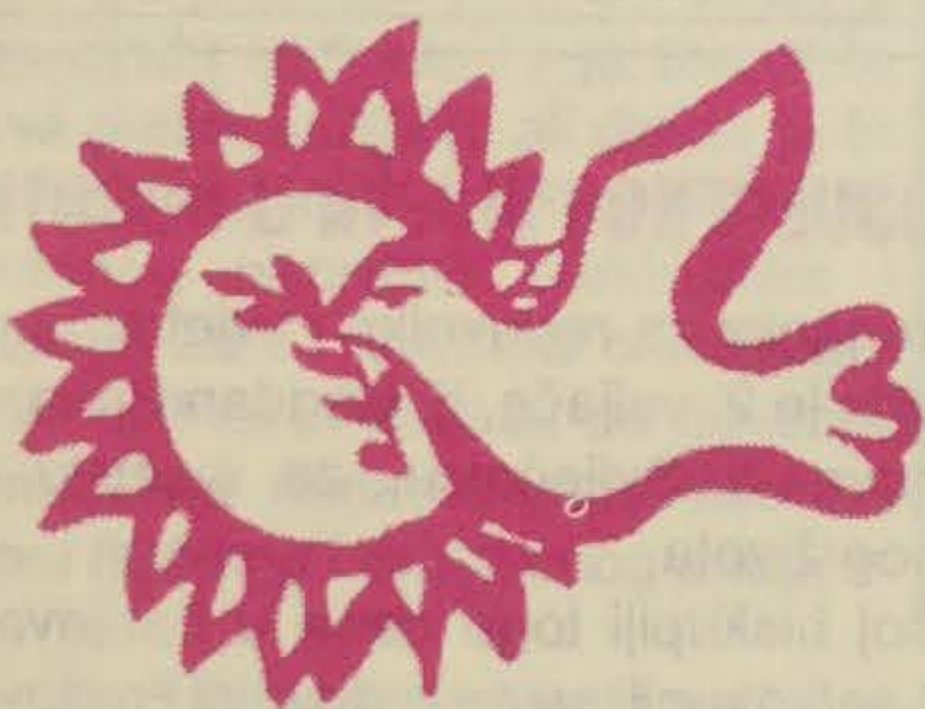
EKUMENIZAM

Odžaci

DUH POTPOMAŽE CRKVU

I ove godine je održana molitvena osmina za jedinstvo kršćana, zajedno s braćom pravoslavicima. U nedjelju 18. i u ponedjeljak 19. siječnja (januara), zajednička molitva bila je u hramu Svetoga Save u 17 sati u sklopu "Večernje", dok je u petak 23. i u nedjelju 25. siječnja zajednička molitva bila u katoličkoj crkvi Sv. Mihaela. Tih dana Božjim riječima su nas poticali odžački paroh **Goran** i odžačko-apatinski župnik **Jakob** na temu: "Duh potpomaže crkvu" (Rim 8,14-27). Zadnji dan molitvene osmine uzveličao je i pravoslavni hor iz Deronja svojim muzičkim točkama. I ovogodišnja molitva je dobar poticaj za sve vjernike da mole za jedinstvo i da mole Duha Svetoga da nam da jakost u tom nastojanju.

Stevan ✍

EKUMENSKI SUSRET U BEOGRADU

Molitvenim susretom katolika, pravoslavnik iz Srpske i Ruske Pravoslavne Crkve, evangelika i reformiranih započela je 18. siječnja u katoličkoj crkvi Krista Kralja u Beogradu Molitvena osmina za jedinstvo kršćana. Geslo ovogodišnje osmine "Duh potpomaže našu nemoć" iz poslanice Rimljanima bilo je i misao vodilja pozdravnog govora katoličkoga beogradskog nadbiskupa Franca Perka. Prigodne riječi uputili su također u ime SPC-a prof. dr. Dimitrije Kalezić, u ime Reformirane Crkve biskup István Csete Szemesy iz Feketića, u ime evangelika pastor Vladimir Obšust i evangelički slovački biskup Jan Valent iz Novog Sada. Na susretu su pjevala tri crkvena zbora: oktet mladih iz SPC-a, zbor crkve Krista Kralja i Muški ekumenski zbor iz Beograda. /IKA/

MLADOST SELENČE PROSLAVILA BOŽIĆ

Božićni blagdani za mlade Selenčane bili su posebno radosni. Već prije Božića odvijali su se razni susreti: na župi (jednom smo imali gosta-predavača don. Štefana Turanskog SDB), tjedan dana prije Božića susret kod Dominika, a svako veče uvježbavali smo božićne pjesme i pripremali se za odlazak u Beč (na susret mladih - Taizé). Na tim susretima pravili smo i gombice (kicke) za mlade koji su bili s nama u autobusu na putu u Beč, a iz Selenče išlo nas je 30.

Mladi iz Selenče u župi Presvetog Trojstva u Somboru

Na sam badnjak, po običaju, grupa mladih je "pjevala" po kućama u Selenči. Na blagdan Božića svoju radost smo htjeli podijeliti i s drugima, tako da smo išli pjevati po župama naše biskupije. Bili smo u Vajskoj, Baču, Odžacima, Somboru (u župi Sv. Križa i Presvetog Trojstva), Telečki, Bajmoku, Maloj Bosni, Subotici (u župi Sv. Roka i u župi Marije Majke Crkve), Vrbasu, Pivnicama...

Pjesmom i čestitkom mladi su htjeli zahvaliti na ovaj način svima onima koji su dolazili u Selenču i držali predavanja za mlade. Kao dar svaki župnik je dobio kapu i šal - kakvu su mladi iz Selenče i sami nosili tih blagdana a koje su pravljene za odlazak u Beč.

To nije sve. Mladi su bili uključeni u Božićni koncert koji je održan 26. 12. 1997. Uz ostale, u njemu su sudjelovali VIS RUAH, naša vjeronaučna djeca, i mladi.

Gabriela Ralbovska ✍

Subotica

IZ ŽIVOTA ŽUPE MARIJE MAJKE CRKVE

Nakon adventa koji je u ovoj župi i ove godine slavljen s neobičnim žarom, neobičnom ljepotom proslavljen je Božić, jer je plod temeljne pripreve. Naime, u adventu se zajednica vjernika svaki dan okupljala u ranim jutarnjim satima na mise zornice (6,00 sati), a svaki su dan imali zajedničku misu i razmatranje o svetoj misi koje je ove godine održano detaljno i stručno u 24 nastavka. Bilo je prekrasno slušati svaki djelić mise protumačen i doživljen. Ni jedan dan nije bilo manje od 200 vjernika na misi, a od toga barem 90 školske djece. Tako je advent postao svojevrsna duhovna obnova molitve, pouke i pobožnosti. Župljani se nisu umorili ni za vrijeme lijepih božićnih blagdana.

Poslije Nove godine nastavili su molitvena okupljanja po obiteljima i to ove godine već u 12 većih grupa, što u naselju što po salašima. U tim grupama se svako veče okupljaju obitelji na molitvu "zlatne krunice" (sedam otajstava Marijinih radosti) i litanija na razne nakane. Osim po grupama, moli se i u pojedinim obiteljima tako da je opet nekoliko stotina ljudi svako veče u 19,00 sati u molitvama u zajedništvu. Sestra katehistica i župnik pokušavaju svako veče posjetiti pojedinu grupu i zajednički moliti podržavajući ovu obnovljenu drevnu pobožnost intenzivne molitve kroz mjesec dana koja je bila tradicija naših predaka. Mjesec obnove završava večernjom misom na nakanu molitelja uoči Sviječnice. Tada se sve grupe i pojedinci nađu u istoj molitvi u župnoj crkvi i tako završava i ova pobožnost. Tako u prosincu i siječnju ova župa biva toplija molitvom i druženjem, a okupljanje u crkvi daleko kvalitetnije - jer se zajednica crkve rađa u manjim zajednicama koje mole. Vrlo je znakovito da u svim ovim molitvama sudjeluju cijele obitelji, a vrlo su aktivna i djeca.

A.K. ✍

UPOZNAVANJE BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

Prva tribina u novoj, 1998. godini u Maloj Bosni održana je 11. siječnja, a gosti predavači bili su vlč. Stjepan Beretić i vlč. Andrija Anišić.

Sa životom i djelovanjem našeg preporoditelja, biskupa Ivana Antunovića, upoznao nas je vlč. Beretić. Govorio nam je o njegovoj ljubavi prema crkvi i narodu, kao i samoodricanju u korist kvalitetnijeg vjerskog života i prosvjećivanja.

U spomen tih njegovih zasluga, Teološko-katehetskom institutu u Subotici dodijeljen je naziv "Ivan Antunović". O povijesti i radu ovog Instituta govorio je vlč. Andrija Anišić. Institut se zalaže za očuvanje naše povijesti i kulture kroz literaturu u svojoj knjižnici, ali i putem medija, odnosno časopisa i radija. Želje i ciljevi ovog Instituta su veliki, ali u svom radu on nailazi na mnogobrojne poteškoće, osobito materijalne prirode.

U drugom dijelu tribine vlč. Anišić je odgovarao na pitanja zainteresiranih mještana koji su se i ovaj put okupili na tribini u velikom broju.

Jadranka Kujundžić

MONS. VALTER ŽUPAN, NOVI BISKUP KRČKE BISKUPIJE

Apostolska Nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćuje da je 31. siječnja 1998. u Vatikanu Sveti Otac Ivan Pavao II imenovao mons. Valtera Župana, dijecezanskoga administratora krčke biskupije, za novog krčkog biskupa.

Mons. Valter Župan rođen je 10. kolovoza 1938. u Čunskom, Mali Lošinj, u uzornoj kršćanskoj obitelji. Gimnaziju je započeo u zadar-skom sjemeništu a završio u sjemeništu u Pazinu. Filozofsko-teološki studij pohađa također u Pazinu, jer je u to vrijeme Visoka teološka škola iz Rijeke bila premještena u Pazin.

Za svećenika krčke biskupije zaređen je 8. srpnja 1962. te je obavljao sljedeće dužnosti: župni vikar u Malom Lošinjju od 1962. do 1970; župnik i dekan u Omišlju od 1970. do 1974; župnik i dekan u Cresu od 1974. do 1979; župnik i dekan u Malom Lošinjju od 1979. do 1989; generalni vikar krčke biskupije od 1989. do 1997; dijecezanski administrator krčke biskupije od 6. listopada 1997. do danas.

Mons. Župan je također član raznih vijeća u krčkoj biskupiji i tajnik Vijeća za obitelj pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji. /IKA/

Novi Sad

ZLATNI JUBILEJ CRKVENO-GLAZBENOG RADA ANICE NEVOLIĆ

Zborovođa hrvatskog crkvenog zbora "Laudanti" župe Imena Marijina u Novom Sadu, gospođica Anica Nevolić, svečano je proslavila 50. obljetnicu svoga marljivog glazbenog rada. Proslava ovog značajnog jubileja gospođice Nevolić obilježena je svečanim misnim slavljem u nedjelju, 11. 01. u novosadskoj župnoj crkvi. Svetu misu je predvodio subotički biskup mons. Ivan Pénzes, a uz njega su bili mons. László Huzsvár, zrenjaninski biskup, i vlč. János Sztrikovics, župnik. Pod misom je pjevao mješoviti zbor "Laudanti" predvođen svojom jubilar-kom. Na sv. misi bio je lijepi broj vjernika. Biskup Pénzes je u svojoj nadahnu-toj propovijedi istakao da izuzetno cijeni nesebičnu požrtvovnost, marljivost i pedantnost slavljenice.

Poslije svečanog blagoslova i završne pjesme, slavljenica je pozvala nazočne da razgledaju prigodnu izložbu o njezinu radu i pridruže se svečanom objedu koji je upriličen za tu prigodu u prostorijama župnog doma. Nakon sv. mise slavljenici su došli čestitati i svećenici iz okolnih župa s kojima je uspješno surađivala proteklih godina.

Anica Nevolić rođena je u Petrovaradinu 28. ožujka 1930. godine od oca Ivana i majke Angele r. Fabijanac. Na nagovor krizmane kume Anica počinje pjevati u zboru 1946. godine, a naredne godine počinje vježbati sviranje. Sa svojih 18 godina prvi put je samostalno svirala na đačkoj misi. Dolaskom sestara milosrdnica u Petrovaradin Anica je počela temeljitije učiti svirati harmonij kod s. Helme Cvetnić. Orguljašica i zborovođa u svojoj župi postaje 1948. godine. Ona je pokušala u svom radu pjevanje u crkvi prilagoditi najnovijim liturgijskim zahtjevima te je u tu svrhu

naučila sa svojim zborom mnoštvo novih skladbi. Posebno su uvježbavane skladbe skladatelja Stanislava Prepreka. Sa zborom je gostovala u više mjesta u Srijemu prigodom različitih svečanosti. Anica je često i zamjenjivala orguljaše u drugim župama u Petrovara-

dinu. Nakon dugogodišnjeg rada u Petrovaradinu Anica Nevolić 15. 12. 1974. godine dolazi za orguljašicu i zborovođu župe Imena Marijina u Novom Sadu.

U Novom Sadu Anica je za samo deset dana uvježbala zbor za četveroglasno pjevanje. U prvih nekoliko godina sa zborom je održala mnoštvo proba i stvoren je obilan repertoar od oko 250 skladbi za sve dijelove crkvene godine. Zbor je tijekom svog postojanja imao različit broj članova. Prije nedavnog nesretnog rata zbor je imao preko trideset pjevača a sada ih je nešto više od dvadeset. Zbor ima i lijepi broj vokalnih i instrumentalnih solista. Zbor "Laudanti", predvođen Anicom Nevolić, gostovao je više od dvadeset puta u raznim župama subotičke, đakovačke i srijemske te zrenjaninske biskupije.

Za pedeset godina svog aktivnog rada slavljenica je svirala preko 13.000 puta u raznim crkvama. Ovaj broj, vjerujem, dovoljno govori o njezinoj marljivosti i neumornom radu. Posljednjih devet godina član je Liturgijskog vijeća subotičke biskupije.

Ovo gore iznešeno je tek maleni dio njezinog bogatog života i rada. Uredništvo "Zvonika" čestita slavljenici i raduje se njezinom velikom jubileju i želi joj dobro zdravlje da može i dalje raditi na slavu Božju i radost svih koji slušaju nju i zbor koji vodi.

Franjo I.

BAN POSVEĆENOG ŽIVOTA U SUBOTICI

Kongregacija za redovnike i svjetovne institute odredila je 2. veljače, tj. blagdan Prikazanja Gospodinova ili Sviječnicu, za svjetski Dan posvećenog života.

U našoj biskupiji toga dana u franjevačkoj crkvi u 17 sati okupili su se redovnici i redovnice na zajedničko moljenje krunice i Časoslova. Poslije toga bila je sv. misa koju je predvodio generalni vikar subotičke biskupije mons. Bela Stantić. U prigodnoj propovijedi on je govorio o značenju redovnika i redovnica za subotičku biskupiju i Crkvu uopće te potakao prisutne vjernike na molitvu za duhovna zvanja. /Zv/

SUBOTIČKI BISKUP NA DANU POSVEĆENOG ŽIVOTA

Subotički biskup Ivan Pénzes je proslavio Dan posvećenog života sa sestrama Naše Gospe u Zagrebu. U pratnji svog tajnika vlč. Slavka Večerina doputovao je u Zagreb u subotu, 31. 01. gdje je u samostanu sestara Naše Gospe u Remetama sudjelovao u klanjanju, a u nedjelju, 1. 02. u kući Matici ovih sestara predvodio je sv. misu i održao nadahnutu propovijed u kojoj je podsjetio redovnice na njihovu ulogu u Crkvi i u pojedinom narodu. Poslije sv. mise biskup se zadržao u razgovoru sa sestrama o aktualnoj situaciji glede redovničkih zvanja u subotičkoj biskupiji. /Zv/

MEDIJI ZA ILI PROTIV ČOVJEKA

VII. RAZGOVOR INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"

Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" u Subotici organizirao je u dvorani HKC "Bunjevačko kolo", 19. siječnja 1998. godine, sedmi "Razgovor". Na svakom dosadašnjem "Razgovoru" na programu je bila veoma aktualna tema. Tako je bilo i ove godine. Za naše vrijeme izvanredno važna tema: **Pitanje medija i njihov pozitivan i štetan utjecaj na ljude.**

Program sedmog "Razgovora" imao je svoj tradicionalni oblik. Na početku je Zlata Lacić pročitala pjesmu dr. Matije Evetovića "Molitva Bunjevaca", a katedralni zbor "Albe Vidaković", pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić, otpjevao je pjesmu Milana Asića "Domovina moja" na stihove Jakova Kopilovića.

Predsjedavajući Instituta, **Andrija Kopilović**, pozdravljajući goste naglasio je važnost ovogodišnje teme "Razgovora" jer "vrijeme spoznaje istodobno je i vrijeme razaranja ukoliko ono nije čovjekovo vrijeme. Čovjek biva čovjekom dokle je gospodar a ne rob svijeta oko sebe".

Zatim je **dr. Károly Harmath**, fra-njevac iz Novog Sada, urednik mjesečnika "Hitélet" i direktor izdavačke kuće "Agapé", održao predavanje na temu: "Mediji za ili protiv čovjeka". On je u svom predavanju naglasio kako je od početka kršćanstva, po Kristvoj želji i zapovijedi, glavni zadatak apostola bio da svima navijeste evanđelje. Dakle, ljudska riječ je uvijek bila najvažnija u odnosu među ljudima. To je tako bilo kroz sva prošla stoljeća, ali danas je to od najveće važnosti u ovom vremenu izvanrednog napretka elektronike i informatike. Zato i Katolička crkva osjeća svoju dužnost i zadaću da govori o medijima, tom danas veoma važnom sredstvu ljudskog i društvenog priopćavanja.

Govoreći nadalje o koristi medija, predavač je naglasio da oni pomažu upoznavanju među narodima kako bi se lakše došlo do svijesti o zajedništvu među ljudima i među narodima. Mediji pružaju izvanredno velike mogućnosti za širenje najvećih ljudskih i kulturnih vrednota, a onda i vrednota vjere - evanđelja. Upoznavanje naroda i njihovih kultura može pomoći čovjeku da se kloni svake isključivosti i pridonosi zbližavanju svijetu. Svi mediji svojim novim mogućnostima mogu pomoći u širenju znanja, u prenošenju najplemenitijih ideja u duhovnoj izgradnji pojedinaca i naroda.

Sve informacije, makar mi i nismo toga svjesni, djeluju na formiranje našeg životnog nazora. Predavač je s tim u vezi rekao: "Već se iz razgovora može vidjeti što čovjek sluša, gleda ili čita. Današnji čovjek je sklon nekritičkom razmišljanju, a vjerodostojnost medijske informacije poistovjećuje se sa Svetim pismom."

Iz toga se može zaključiti koliko mediji mogu biti štetni za pojedinog čovjeka i koliko mogu razoriti njegovu ličnost. Štetnost sredstava za informiranje može biti pogubna iz više razloga. Oni mogu biti moćno sredstvo za širenje najopasnijih ideja koje mogu zatrovati međuljudske i međunarodne odnose. Uz pomoć lažne reklame mogu prevariti i iskoristiti tuđu lakovjernost i povodljivost.

Predavač je posebno naglasio vrtoglav tehnički napredak sredstava za informiranje. Do sada je bila najmoćnija satelitska televizija. Sada je to internet. Brisane su sve granice. U trenutku se može dobiti obavijest sa bilo kojeg kraja svijeta. Ali, kao što u politici postoje velesile, tako i u kulturi i u medijima postoje velesile koje imaju sve veći utjecaj i prevlast nad malim narodima i kulturama.

Zato je o. Harmath završio svoje predavanje vrlo ozbiljnim

pitanjem: "Dokle će čovjek biti sposoban slijediti razvitak komunikacija? Kako će se moći prilagoditi svijetu kojega

istodobno mijenja? Kako će moći držati u ravnoteži slobodu i opasnost koju ti mediji kriju? Koliko ti mediji doprinose kvaliteti življenja? Kako ostvariti susret i odnos raznih kultura? Što će biti s malim kulturama, s malim ustanovama, s pojedinim običajima malih naroda?"

To su teška pitanja na koja predavač nije mogao odgovoriti i nitko danas to ne može i ne zna.

Drugi predavač bio je **Andrija Anišić**, urednik "Zvonika", a govorio je o medijima na hrvatskom jeziku u SRJ. Svoje izlaganje započeo je podatkom da je između dva rata u Subotici duže ili kraće izlazilo 26 glasila na hrvatskom jeziku a danas ih ima svega šest u čitavoj SRJ, uz napomenu da nemamo na radiju i televiziji svoga programa.

Ali danas nije glavni problem u broju publikacija, jer su zastupljena sva područja, nego u materijalnim pitanjima. Sve radiamo amaterski i dobrovoljno, bez ikakve pomoći države. Sve što imamo, imamo zahvaljujući požrtvovnom radu entuzijasta i sve ćemo imati dok se oni ne umore. Ovako, kako smo do sada radili, nećemo moći dugo. Imamo modernu tehniku ali nemamo novca da adekvatno honoriramo one koji nam neumorno rade.

Drugi, možda još veći problem je što nemamo čitateljsku publiku. Naš narod malo čita i ne misli na to da to vodi općem kulturnom zaostajanju. Zbog toga je predavač više puta s tugom rekao da je u tom pogledu naše stanje "jedno i bijedno".

Kao najhitniji zadatak vlč. Anišić je predložio formiranje Hrvatskog informativnog centra u okviru Foruma hrvatskih institucija i organizacija Vojvodine, koji bi ovaj rad organizirao na profesionalnoj osnovi uz odgovarajuću plaću zaposlenih.

Sljedeća točka programa bio je razgovor o pitanjima koja su pokrenuta u predavanjima. Predavanje o. Harmatha bilo je teoretski izvanredno dobro postavljeno i svestrano u obradi, ali u razgovoru je prevladalo bavljenje predavanjem vlč. Anišića zbog praktičnih pitanja i određenih zaključaka.

U razgovoru su sudjelovali Lojzija Poljaković, Tomislav Žigmanov, Dujo Runje i Antun Skenderović.

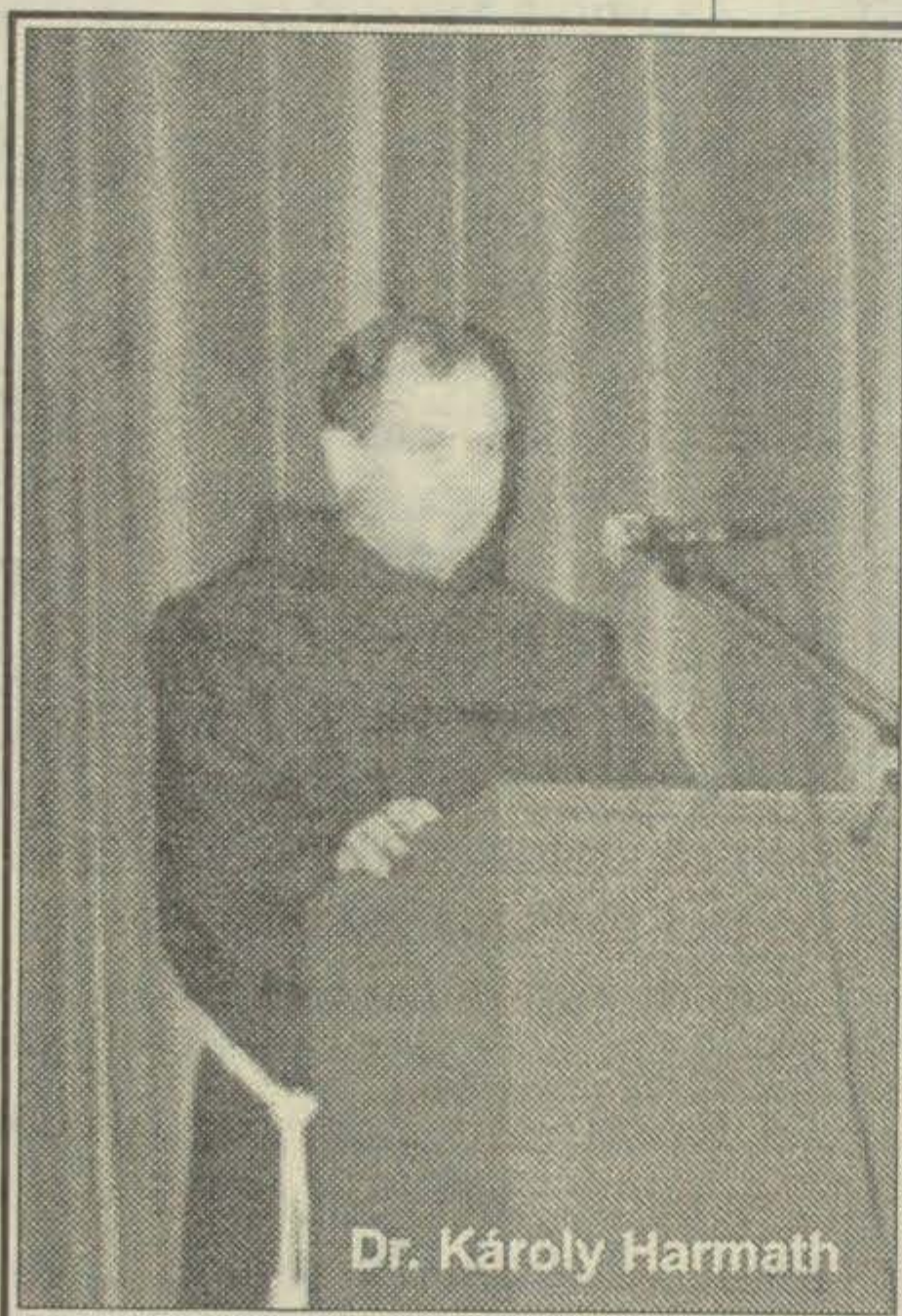
U razgovoru nakon predavanja sudionici su načeli mnoge važne teme vezane sa korišćenje medijima kao i za rješavanje postojećih problema glede medija na hrvatskom jeziku. Naglašena je potreba odgoja djece i mladih, ali i odraslih u ispravnom služenju medijima, odnosno u ispravnom biranju onoga što se čita ili gleda. Naglašena je potreba bliske suradnje svih koji izdaju glasila na hrvatskom jeziku, osobito objedinjavanje tehničkih usluga, jer neki imaju svu opremu za pripremu tiska a neki se još uvijek služe XT računarima. Naglašeno je da glavna briga svih koji rade na medijima mora biti odgoj za prave vrednote! Predloženo je također da svi moramo poraditi zajedničkim silama na plasiranju onoga što imamo kako bi se naklada naših izdanja povećavala a ne smanjivala.

Kao zajednička briga svih naglašena je potreba odgoja za kulturu čitanja našega naroda, jer je činjenica da su audiovizuelni mediji posve okupirali naš narod a upravo tim medijima mi nemamo pristup.

Svi prisutni su izrazili nadu da će ova država uskoro priznati i Hrvate kao manjinu te će samim tim i pristup medijima biti olakšan a bit će osigurana barem neka materijalna sredstva koja su sada glavnim razlogom da svi na ovom području rade volonterski i neprofesionalno.

Priredivači ovog "Razgovora" ocjenjuju ga vrlo uspješnim i korisnim za budući rad na ovom području za dobrobit Hrvata Bunjevaca.

Bela Gabrić ✍

Ovogodišnje Veliko prelo bilo je 31. sičnja i održano je u velikoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo", a otvorio ga je domaćin, gradonačelnik g. Kasza József. Med počasnim gostima bili su predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, predvođeni g. Markovićem, veleposlanici Republike Mađarske i Republike Južne Koreje, zatim predstavnici gradske samouprave, kulturno-umjetničkih društava sa kojima HKC ima dobru suradnju i predstavnici hrvatskih institucija koje diluju u našem okruženju i drugi uglednici.

Goste su zabavljali svirci tamburaši pod vodstvom Stipana Jaramazovića, pivali su Antonija Piuković, Marin Kopilović i Antun Letić - Nune, solo i u dvoje, bunjevačke i druge narodne pisme, a folklorci HKC "Bunjevačko kolo" su u svečanim na-

VELIKO PRELO '98.

rodnim nošnjama odigrali splet bunjevački narodni igara.

Za svako Veliko prelo kogod napiše preljsku pismu, a za ovo je izabrana pisma "Tamburica", koju je napisala s. Blaženka Rudić, a pročitana je u uvodnom dilu otvaranja. Da se sitemo: ovako je napisana i prva preljska pisma za Veliko prelo 1879. godine "Kolo igra tamburica svira", koju je napiso Nikola Kujundžić, a uglazbio Stipan Mukić. Ova se pisma i danas rado piva.

ma je bilo vridni nagrada, a glavna je - kako priliči današnjem vrimenu - televizor u boji SONY, sa ekranom od 54 inča i izborom od 46 kanala (u vridnosti oko 6000 dinara).

Svirci su svirali samo bunjevačke narodne igre, gosti su se naigrali do mile volje, zapravo ko je koliko mogo izdurat. Čeljad se počela razilaziti bliže 4 sata, a oni najuporniji ostali su do zore.

I ovo Veliko prelo je prošlo dostojanstveno, bez neprilika, kako nam i priliči. Bilo je lipo, zdravo lipo...

Na žalost, u dvoranu nisu mogli stat svi koji su tili bit na

Dijana Prčić, Jasmina Horvacki i Miljana Prčić

Za vrime večere gostima su predstavljene divojke u bunjevačkoj narodnoj nošnji izmed koji su gosti glasanjem izabrali najlipču prelju **JASMINU HORVACKI** iz Bikova. Prva pratilja je **MILJANA PRČIĆ** iz Subotice, a druga **Dijana Prčić** iz Tavankuta. Najlipče prelje su darivane parom zlatom rađeni papuča, tortom, cvičem i drugim vridnim nagradama.

Gosti su posluženi svečanom večerom, a od pića rakijom, vinom i sokovima. U ponoć su ponuđeni fancima. U međuvrimenu gosti su se zabavljali kupovinom ciduljica za tombolu, med koji-

Tamburaški orkestar Stipana Jaramazovića i solisti Antonija Piuković i Marin Kopilović

ovom prelu, zato se opravdano čuju negodovanja ljudi koji nisu mogli doć do ulaznica. Ovo triba da potakne priređivače da razmisle nijel vrime da sledeće Veliko prelo prirede u barem dvared - triput većoj dvorani, da se na ovu zabavu okupi što više ljudi, a onda bi njim i cina bila pristupačnija.

Alojzije Stantić

Nova knjiga

KRONIKA UMIRANJA JEDNOG NARODA

Krajem prošle godine iz tiska je izišla najnovija knjiga petrovaradinskog župnika Marka Kljajića. Riječ je o njegovoj trećoj većoj publikaciji u protekle dvije godine. Tematski je određena stradanjem hrvatskog življa u vojvođanskom dijelu Srijema devedesetih godina. Kao takva, ona je na tragu, možemo slobodno zaključiti, osnovne pišćeve preokupacije - pravljenje svojevrstne kronike o srijemskim Hrvatima, zahvalnog posla koji je do sada bio rijetka pojava. Jer, Kljajić je u kulturnoj javnosti postao poznat po popularnim monografijama o dva srijemska mjesta (Golubinaca i Slankamena). No, Kljajić ovoga puta čini korak naprijed u svojoj kroničarskoj djelatnosti. Naime, u knjizi *Kako je umirao moj narod* on kuša, a reći ćemo uspelo koliko je to naravno moguće pojedincu, sustavno obraditi najnovija stradanja srijemskih Hrvata, što do sada nitko nije učinio. Štoviše, ne samo to, već se o ovome problemu u nas uopće nije pisalo. Tek tu i tamo a rijetko u nekom novinskom napisu, što je daleko od cjelovitog prikaza.

Nakon uvodnog dijela (str. 15-24) u kojemu se uokviruje tema i načelno otvara problem - *hrtkovački sindrom* (riječ je o progonu Hrvata u Srijemu od 1991. do 1996), Kljajić u središnjem dijelu knjige *Kako je umirao moj narod* (str. 25-301) donosi, pored najvažnijih zemljopisnih i povijesnih podataka i opisa društveno-političkih (ne)prilika u srijemskim

mjestima u kojima se događao *hrtkovački sindrom*, i pedantno urađene popise svih obitelji koje su morale napustiti svoje domove u Srijemu (Hrtkovci, Nikinci, Platičevo, Ruma, Irig, Vrdnik, Srijemska Mitrovica, Petrovaradin, Srijemska Kamenica, Beočin, Cerević, Srijemski Karlovci, Slankamen, Novi Banovci, Beška, Maradić, Inđija, Golubinci, Stara Pazova, Zemun, Surčin, Šid, Sot, Morović, Erdevik, Kukujevci, Gibarac i Vašica). Mjesta su obrađena po redoslijedu koji prati razdiobu po dekanatima Katoličke crkve u Srijemu. Od 301. do 352. stranice nalazimo pojedinosti iz života i djelovanja u tim vremenima mjesne Katoličke crkve, čega je najveća vrijednost da su svi svećenici bez obzira na sve teškoće, a bilo je čak i pokušaja ubojstava, sve vrijeme ostali s "povjerenim im pukom". Nekoliko napisa o Crkvi u Bačkoj i Banatu zastupljeni su od 353. do 362. stranice. Do kraja knjige, tj. do 448. stranice, prisutni su radovi koji se bave ratom u Baranji, pišćevom zavičaju u djetinjstvu. Veću informativnost, a vjerojatno i težinu povijesnog dokumenta, daju u knjizi tiskana korespondencija Katoličke crkve, napisi u novinama, fotografije o ovim nemilim događajima, pjesme srijemskih Hrvata... Knjiga još sadrži i *Dodatak*, u kojemu se, "uz riječi i sliku", govori o aktivnostima autora Kljajića.

Na osnovu gore rečenog možemo reći da je ovom knjigom nakladništvo Hrvata u SRJ prvi puta dobilo jednu cjelovitu obradu problema nasilnog istjerivanja Hrvata, što je bila posljedica rata vođenog u Republici Hrvatskoj. No, ipak je to djelo pojedinca tako da su prisutni propusti u knjizi razumljivi....

Tomislav Žigmanov

PROROK JOEL

Joelovo ime se spominje samo u knjizi koja se pripisuje njemu i nigdje drugdje u Starom zavjetu. Ta nam knjiga govori da je bio poslijesužanjski prorok u Judeji. Knjiga proroka Joela se dijeli na dva dijela. Ta dva dijela (1. i 2. poglavlje čine prvi dio, a 3. i 4. poglavlje drugi dio) mogu značiti da knjiga potječe od dvojice autora, ali ta mogućnost ne utječe na vrijeme nastanka knjige, jer su oba dijela vremenski vrlo bliska. Knjiga je po svoj prilici napisana početkom IV. stoljeća prije Krista. Taj se zaključak izvodi na temelju toga što ova knjiga preuzima misli i podatke iz kasnih spisa Starog zavjeta te na temelju partikularističkog i kultnog mentaliteta ovog spisa. Apokaliptički stil 3. i 4. poglavlja također je znak da je knjiga kasno napisana. S druge strane, promjenjena perspektiva tih poglavlja još nije dokaz da ih je napisao drugi pisac. Opisavši nevolju koja dolazi od skakavaca, autor je lako mogao prijeći na prikazivanje posljednje nevolje, Božjeg suda nad grešnicima. Iako nema sigurnih dokaza, razborito je smatrati ovu knjigu djelom jednog autora.

Knjiga se dakle dijeli na dva dijela. Prvi dio opisuje tešku navalu skakavaca koja je povod liturgiji žalosti i prošnje, te proglasu jednodnevnog posta i molitva. Jahvino uslišanje nakon pokore cijelog naroda prikazano je u posljednim redovima prvog dijela. Drugi dio opisuje novo doba i Jahvin Dan. Joel najavljuje da će u mesijansko doba dar Duha dobiti cijeli Božji narod. Duhovi su bili početak ispunjenja. Nakon dara Duha, slijedit će kobni kozmički znakovi Jahvina Dana. No oni se neće odnositi na Izrael, koji će biti siguran na Sionu. Jahve će suditi svim narodima u dolini Jošafatskoj. Knjiga završava proroštvom o obnovi Jeruzalema.

Joelova knjiga predstavlja prijelaz između proroštva i apolikaptike (najavljivanje posljednjih događaja), ali je u biti proročka knjiga. Prorok je na tipični način ne samo protumačio navalu skakavaca kao kaznu za grijeh, nego je u njoj vidio simbol Jahvina Dana. Za Joela kažu da je "prorok duhova". On je također prorok pokore i njegov se poziv na post i molitvu, preuzet iz hramske liturgije ili oblikovan po uzoru na nju, dobro uklapa u kršćansku korizmu liturgiju.

PROROK AMOS

Prorok Amos je najstariji starozavjetni prorok čije su nam riječi sačuvane u obliku knjige. Početak knjige govori da je Amos bio seljak iz Tekoe (oko 10 km južno od Betlehema) te da je djelovao za vrijeme kraljeva Uzije u Judeji i Jeroboama II u Izraelu. Amosova knjiga pokazuje da je u to doba Izrael dostigao vrhunac materijalnog napretka, što se u stvari događalo za vrijeme Jeroboama II (783-743). Amos bi, prema tome, djelovao oko 750. godine prije Krista. U knjizi se daje dosta detaljna slika o Amosovu podrijetlu. Dio svog života proveo je kao pastir, a drugi dio kao "uzgojitelj divljih smokava", što znači da je nožem razrezivao plodove voćke slične smokvi da bi iz njih izlazili crvi. Djelovanje judejskog proroka u Izraelu divan je dokaz da su oba kraljevstva bila povezana zajedničkom religioznom tradicijom. Kad

je betelski svećenik Amasija predbacio Amosu da bi u Judeji trebao zarađivati svoj kruh tako što bi prihvatio namirbu kao i profesionalni proroci, Amos je odgovorio da on nije ni prorok niti proročki sin, već da je dobio poseban poziv.

Knjigu proroka Amosa sabrali su i izdali njegovi učenici ili proročki krugovi. To je kompilacija proročanstava i govora koje je prorok održao u različitim zgodama. Iako je svoju poruku upravljao prvenstveno Izraelu, kao Južnjak nije mogao zanemariti Judeju. Knjiga se sastoji od proročanstva, autobiografskih odlomaka koji bi više odgovarali početku knjige. Raspored građe je neobičan ali je vrlo sadržajan, ima nekoliko dodatka i završava epilogom koji odskače od dosta pesimističke poruke ovoga proroka.

Amos je veliki borac za pravdu. Polazeći od načela da je pravda bitno Božje sredstvo, tražio je održavanje moralnog reda koji je Bog odredio a Savez zapečatio. Tako je nemilosrdno osuđivao nered koji su se uvukli u razdoblju materijalnog blagostanja. Upirao je prstom u očite simptome društvene truleži, jer je bogatstvo bilo koncentrirano u rukama nekolicine koji su bili vođe naroda. Tlačenje siromaha bilo se uvriježilo. Nacionalna religija, obilno potpomagana materijalnim bogatstvom, svojim razrađenim ceremonijalom stvarala je ozračje prikladno za samozadovoljstvo i samoopravljanje. Obični je Izraelac svakako osjećao da ima povlasticu pripadati izuzetno religioznom narodu koji jednako neobičnim prosperitetom biva dolično nagrađen za svoju pobožnost. Prorok je odlučno razbijao tu opasnu samodopadnost. Niz proročanstava pokazuje kako se dramatično posvetio toj zadaći. Narod je bez sumnje s odobravanjem slušao prijetnje i kazne koje Bog sprema okolnim narodima: Damasku, Gazi, Tiru, Edomu, Amonu i Moabu. Zatim dolazi vrhunac u sedmom proročanstvu koje je upereno protiv Izraela. Jasno je pokazano da je Jahve gospodar svih naroda, ali je izabrao jedan narod kao obitelj koju je izveo iz Egipta. Uz takvu povlasticu dolazi i odgovarajuća obaveza: "Među svim plemenima zemaljskim samo vas poznah, zato ću vas kazniti za

Pogled na obnovu i na rajsku plodnost

U dan ću onaj podići raspalu kolibu Davidovu,

zatvorit joj pukotine, popraviti mjesta ruševna,

opet je sazidati ko u stara vremena, da osvoje ostatak Edoma

i svih naroda nad kojima je zazvano ime moje -

riječ je Jahve Gospoda, tvorca svega toga.

"Evo dolaze dani

- riječ je Jahvina -

kada će orač stizat žeteoca,

mastilac grožđa sijača,

kad će planine procuriti mladim vinom,

i svi se bregovi prelijevati njime.

Okrenut ću sudbinu naroda

moga Izraela:

obnovit će gradove srušene i

živjeti u njima,

saditi vinograde i vino im piti,

zasaditi vrtove i jesti njihov rod.

Posadit ću ih u zemlju njihovu,

i nikad se više neće iščupati

iz zemlje koju im dadoh" -

veli Jahve, Bog tvoj.

(Amos 9,11-15)

sve grijehe vaše". Izrael je više primio i zato se od nje ga više traži. Amos je uviđao da jedino korjenita promjena života može spasiti Izrael, ali se pribojavao da do obraćenja neće doći. Opominjao je one koji su "Dan Gospodnji" očekivali kao pobjedu Božjeg naroda nad njegovim neprijateljima. Govorio je da će taj Dan biti dan tame a ne svjetla. Uviđao je da će se usnuli asirski div brzo probuditi i razoriti Izrael. Postojao je samo jedan način da se otkloni srdžba što dolazi: "Mrzite zlo, ljubite dobro, držite pravicu na gradskim vratima pa će se možda Jahve, Bog nad vojskama, smilovati ostatku Josipovu".

(Prema: W. Harrington, "Uvod u Stari zavjet", KS, Zagreb, 1993)

30 GODINA II VATIKANSKOG KONCILIA (14)

DUH SVETI POSVETITELJ CRKVE

Sveti Oćac, Ivan Pavao II, na početku Godine Duha Svetoga kao pripreme za Veliki Jubilej 2000. godine, sastavio je posebnu molitvu Duhu Svetom, koja se ima moliti tokom cijele ove godine i potiče nas da s Duhom Svetim otkrivamo smisao Jubileja. Papa predlaže da se kroz ovu godinu posebno proučava koncilski dokument o Crkvi "Lumen Gentium", "Svjetlo Naroda", što mi upravo i činimo u nastavcima, pisanjem i proučavanjem koncilskih dokumenata u našem "ZVONIKU".

Mi kršćani vjerujemo da je Crkva Katolička dobila i da trajno ima "Duha Životvorca". No, pitanje je, kako to piše naš veliki koncilski teolog dr. Tomislav Šagi-Bunić, da li je ta vjera "kršćanske Crkve o trajnoj prisutnosti Duha Svetoga, darovatelja, čuvara i unapreditelja života, u njoj i u njezinim vjericima više stajala u knjigama negoli u aktivnoj konkretnoj vjerskoj svijesti, u istinskom vjerskom iskustvu svakog vjernika?" (Kana, prosinac 1997, str. 8).

Svakako će ovisiti najprije od biskupa i svećenika, redovnika i redovnica naše biskupije, na koji ćemo način produbljivati mi znanje o Duhu Svetom i što ćemo sve poduzeti da i vjernici sami prodube znanje o Duhu Svetom. Ono što bismo hitno trebali poduzeti, jest da kod svakog našeg liturgijskog pa i svakog vjerničkog okupljanja zajednički izmolimo Papinu molitvu Duhu Svetom cijelu, ili pak samo jednu strofu sa završnom kiticom te molitve. Tu molitvu je naš "Zvonik" već umnožio objavljivanjem u prošlom broju i tako omogućio vjericima da i oni uvijek i

u svako doba mogu sami moliti tu prekrasnu molitvu Duhu Svetom. Dobro bi bilo po župama organizirati večernje susrete vjernika u korizmenom vremenu i na njima obrađivati Apostolsku pobudnicu "Gospodina i Životvorca", kao i one dijelove koncilskih dokumenata koji govore o ulozi Duha Svetoga u Crkvi. Karmelićanski samostan u Somboru organizira svake korizme takve teme, pa tako i ove korizme pripremamo meditativne večeri na temu Apostolske pobudnice "Gospodina i Životvorca".

Papa u svojoj molitvi Duhu Svetom ističe krepost "nade", ili "ufanja", što je jako važno za ova naša vremena koja su obavljena tjeskobom i beznađem, da se kroz takva teška i nesigurna vremena čita pisanje Božje povijesti u "znaku nade". Ovo po-svješćivanje kreposti nade u nepostojanom i nemirnom svijetu važno je da svaki kršćanin, svaki čovjek otkriva svoje i tuđe dostojanstvo kao osobe, da su ljudska sloboda i prava, te rast i procvat daleko važniji od samih stvari posjedovanja. Materijaliziranom svijetu stavimo pred oči ljudsku osobu i vrednote svakog ljudskog bića od samog začeca do prirodne smrti u znaku kreposti "nade". Krepost nade je sudjelovanje u Božjoj sigurnosti.

U otkrivanju smisla Jubileja u znaku "nade", svi mi poradimo na ponovnom navještanju evanđelja, što se suvremenim jezikom zove reevangelizacija Europe. To ćemo moći postići znakom križa zazivajući Presveto Trojstvo s kojim treba svaki

naš posao započeti i s njime završiti. Otvoreni i poslušni Duhu bit ćemo poučeni što nam je činiti, kako govoriti i navještat, da bi Crkva bila što vjernija Kristovu poslanju u svijetu. Za svaki korak naprijed u reevangelizaciji svijeta potrebno nam je svjetlo i jamstvo Duha Svetoga. Duh Sveti nas čini poučljivima i spremnima za prepoznavanje znakova vremena (usp. Komentar, Glas Koncila, 30. studenoga 1997).

Analizirajući Papinu molitvu Duhu Svetom nailazimo na Papinu misao da je Duh Istine "Crkvi spomen i proroštvo". Taj "spomen" imamo u svetkovanju Pedesetnice ili DUHOVA, kada je Duh Sveti izliven na prvu Crkvu, zajednicu Isusovih vjernika u Jeruzalemu. Isti Duh Sveti koji je u Starom zavjetu govorio po prorocima da će nam doći Spasitelj svijeta, taj isti Duh i nas sve krštenike poziva na proročku dimenziju našeg krsnog posvećenja. Kršćanin je svojim krsnim posvećenjem, svojom vjerničkom praksom, prorok i proročki glas u ovom suvremenom svijetu. To je "proroštvo" u znaku "nade", koja nam otkriva svjetliju budućnost.

Prije nego prijeđemo na samo proučavanje koncilskog dokumenta (LG 4), istaknimo da je govor o Isusu Kristu ujedno i govor o Duhu Svetom i o Ocu. Nije ispravno govoriti o Kristu a da se u isto vrijeme ne govori o Presvetom Trojstvu. Profesor Svetog pisma dr. Adalbert Rebić to vrlo slikovito opisuje: "Svaki govor o Kristu mora biti u isti mah i govor o Duhu Svetom. Trojstvenoga Boga ne smijemo zamišljati kao neko simetrijsko postojanje jedne osobe kraj druge. Duh Sveti nije i ne može biti osamljena veličina, kao što ni Isus Krist, Sin Božji, nije osamljena veličina. I Sin i Duh Sveti upućuju na Oca u jedinstvu trojedinoga Boga. Duh Sveti nas uvodi u svu istinu, uči nas motriti Krista, Sina Božjega u otajstvu trojedinoga Boga. Naš je put do Oca Isus Krist u trajnom drugovanju s Duhom Svetim u međusobnoj ljubavi" (Kana, prosinac 1997, str. 26).

"Kad je bilo svršeno djelo koje je Otac povjerio Sinu da ga izvrši na zemlji (usp. Iv 17, 4), poslan je Duh Sveti na dan Duho-va da Crkvu neprestano posvećuje i da tako oni koji vjeruju imaju po Kristu u jednom Duhu pristup k Ocu (usp. Ef 2, 18)." (LG 4).

Utjelovljenjem Isusa Sina Božjega, snagom Duha Svetoga u utrobi Djevice Marije, započela je Crkva kao OTAJSTVO, a na dan DUHOVA Crkva je konačno završena kao otajstvo, kao ZNAK-SAKRAMENAT, tj. Kristovo tijelo oblikovano ljudskom i božanskom postojanošću. Sveti Sabor u svojoj konstituciji (LG 4) opisuje učinke Duha Svetoga u Crkvi:

- a/. U Duhu imamo pristup k Ocu.
- b/. Duh Sveti daje život.
- c/. Duh u nama boravi, moli i svjedoči da smo djeca Božja.
- d/. Duh uči Crkvu, ujedinjuje je, izgrađuje i vodi.
- e/. Duh je počelo Crkvene obnove.
- f/. Trojstvenost Crkve.

Ovi prekrasni naslovi, koje Duh Sveti izvodi u Crkvi, bit će teme koje ćemo u nastavcima za naš "Zvonik" proučavati i osobno živjeti.

Mato Miloš, OCD

DUH SVETI I ISUS KRIST

U Starom zavjetu

Poslanje koje je Bog Otac povjerio svojoj Riječi - Sinu, nerazdvojno je vezano uz treću osobu Presvetog Trojstva - Duha Svetoga. Ako čitamo tekstove Starog zavjeta kao vjernici, zamjećujemo da je u njima riječ o ispunjenju datog Očevog obećanja koje se ima dogoditi u "punini vremena". Zato čitamo u Katekizmu (KKC) da "Duh Božji pripravlja Mesijino vrijeme, a jedan i drugi, premda nisu još potpuno objavljeni, već su obećani da budu očekivani i prihvaćeni u vrijeme svog objavljivanja". (KKC 702) Isus Krist i Duh Sveti su izvor života. Bog čovjeka stvara snagom i djelovanjem Sina i Duha Svetoga. Čovjek je pored svog grijeha i dalje ostao "Božja slika", ali u njemu više ne prebiva "Božja slava". U mnogim tekstovima Starog zavjeta nalazimo izričaje čežnje naroda koji očekuje spasenje. To spasenje počinje se ispunjavati u znakovima. Vrhunac Božjeg govora jeste u njegovom potpunom očitovanju u svome Sinu koji je začet po Duhu Svetom. Čitamo u knjizi proroka Izaije kako će na mladici, koja će isključiti iz Jišajeva panja počivati duh Gospodnji (usp. Iz 11,1-2).

*Isključat će mladica iz panja Jišajeva,
izdanak će izbit iz njegova korijena.
Na njemu će duh Gospodnji počivat,
duh umnosti i mudrosti
duh savjeta i jakosti,
duh znanja i straha Gospodnjeg. /Iz 11,1-2/*

Isus će u svom nastupnom govoru u nazaretskoj sinagogi reći za sebe da na njemu počiva Duh Gospodnji i da je On njime pomazan, te poslan biti blagovjesnikom siromasima... (usp. Lk 4,18-19).

*Duh Gospodnji na meni je
jer me Gospodin pomaza!
On me posla blagovjesnikom biti siromasima,
proglasiti sužnjima oslobođenje,
slijepima vid,
na slobodu pustiti potlačene,
proglasiti godinu milosti Gospodnje. /Iz 61,1-2/*

U Starom zavjetu posebno se ističe nerazdvojna uloga Mesije i Duha kojega će on imati u punini. Mesija, Isus Krist doći će obnoviti čovjekovo srce i njegovo zajedništvo sa svojim Stvoriteljem.

Duh Kristov u punini vremena

Isusov preteča Sveti Ivan bit će još u majčinu krilu ispunjen Duhom i zaigrat će od radosti. (Lk 1,68)

Ivan je onaj po kome Bog najkonkretnije pripravlja svoj narod za skorajnji dolazak Mesije. Zato je Ivan od Isusa nazvan "najvećim rođenim od žene". Tako je Ivan posljednji predstavnik starozavjetnog vjernog naroda koji pripravlja put Gospodinu. (KKC 717-719) Ivan je SVJEDOK SILASKA DUHA NA SINA! Duh koji je sišao na Isusa kod njegova Krštenja na Jordanu ostaje na njemu i On će krstiti Duhom Svetim. Ivan Krstitelj svjedoči da je on to vidio i potvrđuje da je Isus Sin Božji. (Iv 1,33-36).

U Mariji iz Nazareta, poniznoj Božjoj službenici, Bog konačno nalazi mjesto svog boravka. Budući da je Mariju Božji Duh unaprijed pripravo po bezgrešnom začeću za Prebivalište Božjeg Sina, ona postaje živi Hram. Na Mariji se počinju pokazivati veličanstvena Božja djela koja On želi izvesti u svakoj osobi koja se Njemu pritetelovi po svetom Krštenju. (KKC 721) Marija po Duhu Svetom začinje, nosi i rađa Božjeg Sina, Isusa Krista. Tako je konačno oživotvoren Božji naum oko slanja Spasitelja. "U Mariji Duh Sveti objavljuje Očeva Sina koji je postao Djevičini Sinom". Tako Marija postaje "Gorući Grm" Božjeg konačnog objavljivanja narodu. (KKC 723-725) Po Mariji Duh Sveti počinje ljude uvoditi u zajedništvo s Kristom. Tu su nam primjer pastiri na betlehemskim poljanama, mudraci, Šimun i Ana, gosti u Kani...

Isus je pomazan Duhom Svetim - Krist, Mesija. Isus nam u punini objavljuje Duha Svetoga tek onda kada je umro, uskrsnuo i uzašao k Ocu. Ali već i u svom govoru apostolima, Nikodemu i narodu daje se naslutiti kako Isus stupnjevito priprema narod na Očevu Obećanje (Duha Svetog) koji će na dan Pedesetnice biti izliven u punini. Isus je umirući svoj Duh predao u Očeve ruke, a tog istog Duha na dan Uskrsa udahnjuje u svoje učenike i daje im vlast djelovanja Duha. Od tog trenutka poslanje Sina i Duha Svetoga postaje poslanje Crkve. Zato Isus i kaže apostolima, a i drugima koji će povjerovati u Njega: "Kao što je mene poslao Otac i ja šaljem vas ..." (Iv 20,21; KKC 727-730)

Prema Katekizmu Katoličke Crkve
priredio: Franjo Ivanković

"NOVO DOŠAŠĆE" IVANA PAVLA II

Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 23

Dolazak na Petrovu stolicu krakovskog nadbiskupa bilo je ne malo iznenađenje i za Crkvu i za svijet. Toga je bio svjestan i tada, relativno mlad za tu službu, Karol Wojtyła. Međutim, brzo je postalo jasno da je taj izbor više Božji nego ljudski i više direktno djelo Duha Svetoga nego li čin Kardinalskog zbora. Stupio je na Petrovu stolicu uperena pogleda u budućnost svijeta i Crkve, te je odmah programskom enciklikom zacrtao svoj papinski hod s Crkvom i čovječanstvom za tu istu Crkvu i čovječanstvo na dogmatском i proročkom putu, zauzet za čovjeka i oduševljen Bogom. U srcu je već onda začeo viziju novog kršćanskog tisućljeća ne predajući se teologiji milenarizma, tj. nekoj nerealnoj viziji novih tisuću godina kršćanstva u nadrealnom i irealnom svijetu, kako je ta vizija bila prisutna čak i u teologiji smjene prvog tisućljeća. On je zakoračio u viziju novog Božjeg svijeta koji mora biti obilježen znakom "novog došašća". Tako se u život i poslanje Ivana Pavla II duboko usađuje nada kao temeljno kršćansko opredjeljenje u svim konfliktima suvremenoga svijeta. Temelj te nade je Isus Krist a podržavatelj Duh Sveti. Stoga sam Papa često puta nauku o Duhu Svetom naziva svojom najdubljom teološkom preokupacijom.

Dok još svijet i nije mislio na jubilej, Papa je u srcu nosio okvirni plan: probuditi cijelu Crkvu i učiniti je osjetljivom za ono što Duh Sveti poručuje svijetu bez obzira da li će on sam doživjeti baš godinu Jubileja. Stoga je njegov program u ovoj enciklici adventski i nije zaobišao progovoriti ispovjednički i o svom poslanju, i o svom pontifikatu, i o sebi osobno u enciklici koju piše on sam. Draga je i neobična ta ocjena i smjernice koje on iščitava i iznosi pred javnost iz svoga pontifikata. Osobitu važnost pridaje probuđivanju karizmi (darova Duha Svetoga) koje se daju pojedinim osobama i skupinama ali uvijek i isključivo za služenje čitavoj zajednici. U tom duhu se vrednuje svaka osoba, a od zajednica Papa se je na više načina i više puta obratio obitelji, pojedinim nacijama i međunarodnim organizacijama.

U svim tim raznim i raznolikim obraćanjima neobična je njegova jasnoća, evanđeoska jednostavnost i herojska hrabrost proroka i svjedoka našega vremena. Na zaista jedinstven način u povijesti papinstva ovaj papa objedinjuje kulturne tradicije, civilizacijske vrijednosti i zdravu tradiciju Crkve te je pretače u uvijek aktualnu i konkretnu poruku pojedincu, skupini i naciji. Svjestan je da je poslan cijelom čovječanstvu i da je Crkva u čovječanstvu ona koja iščekuje objavu sinova Božjih i živi od te nade kao u porođajnim bolima, prema tako snažno korištenoj slici apostola Pavla u poslanici Rimljanima (8,19-22). U toj teologiji iščekivanja i objave Papa vidi svoje poslanje okrenuto svim narodima u navještanju i bodrenju, u korenju i liječenju i konačno u svom hodočašćenju koje je započeo svim mjesnim crkvama, svih kontinenata, o čemu ćemo pisati u nastavku sljedećega broja.

(nastavlja se)

M.V.

KATOLIČKA CRKVA
U PRIPRAVI
ZA VELIKI JUBILEJ

PRVA SJEDNICA ODBORA POŽEŠKE BISKUPIJE ZA VELIKI JUBILEJ 2000. GODINE

"Želimo napraviti realni plan koji ćemo moći ostvariti"

Prva sjednica Odbora požeške biskupije za Veliki jubilej održana je 19. siječnja u Biskupskom dvoru u Požegi. Sjednici je predsjedao požeški biskup Antun Škvorčević, a govorilo se o sadašnjem stanju i donošenju biskupijskoga pastoralnog plana za ovu godinu. "Želimo napraviti realni plan koji ćemo moći ostvariti", rekao je biskup Škvorčević, najavljujući početak duhovne obnove u korizmenom vremenu, a pozornost će pri tom, po riječima biskupa, biti posvećena socijalnim pitanjima i ulozi Duha Svetoga. "Gdje god bude moguće, bit će priređene i posebne duhovne obnove ili će se upriličiti misije ili nekakav noviji oblik pastoralne evangelizacije, već prema mogućnostima samih župa", istaknuo je požeški biskup. Posebna pozornost u pastoralnom radu bit će posvećena mladima, uz što je vezano i pitanje srednjoškolskog vjeronauka uz nastojanje da se priredi poseban program za poticanje duhovnih zvanja, a u tom pravcu upriličit će se ministrantski susreti te hodočašća za djecu, rečeno je na sjednici. Velika pozornost posvetit će se i marijanskim svetištima, ponajprije Voćinu i Pleternici, a najavljeno je i veliko biskupijsko hodočašće, u tjednu poslije Uskrsa, u Rim na grobove apostolskih prvaka i u pohod Svetome Ocu, kojem se želi zahvaliti za uspostavu požeške biskupije. Dekretom požeškog biskupa osnovan je dekanat u Novskoj, tako da biskupija sada ima sedam dekanata, a za novljanskog dekana izabran je Josip Lončar. Odbor za Veliki jubilej čiji je predsjednik biskup Škvorčević, njegov zamjenik vikar požeške biskupije Jozo Devčić te tajnik bučki župnik Josip Bogović, broji deset članova. /IKA/

ŽIDOV I ARAPI U PRIPREMAMA ZA TREĆE KRŠĆANSKO TISUĆLJEĆE

Povjerenstvo koje je nedavno ustanovio jordanski kralj Husein odlučilo je da na rijeci Jordanu, gdje je Ivan krstio Isusa, bude sagrađeno posebno svetište posvećeno Isusovu krštenju. Riječ je o povjerenstvu za sudjelovanje u pripremama za Veliki jubilej godine 2000. Svetište bi se gradilo na jordanskom području nedaleko od granica Izraela. Istodobno država Izrael sa svoje strane poduzima odgovarajuće pothvate u Nazaretu i na Genezaretskom jezeru. U rodnom mjestu Djeviče Marije poduzimaju se arheološka iskapanja oko crkava Navještenja i sv. Josipa, na području gdje se nalaze i ostaci spomenika iz I. stoljeća prije Krista, do kraja Križarskih ratova. Crkva Blaženstava na Genezaretskom jezeru bit će otvorena za posjetitelje čak šest i pol sati dnevno, a izraelska ministarstva turizma i financija osigurat će novčana sredstva za izgradnju prikladne pristupne ceste i parkirališta. /IKA/

Uredili: Ivanković Radak Ivica i Markan Lopar

Iz našeg života

Nakon brojnih blagdana, 15. siječnja smo se vratili u sjemenište da ponovno započnemo naš uobičajeni život i rad u "Paulinum". Glavni događaji, kako u ovom mjesecu, tako i u cijeloj školskoj godini, bili su proštenje sjemeništa i Dan škole "Paulinum".

Uključili smo se u sveopću molitvu cijelog kršćanskog svijeta za jedinstvo svih kršćana, te smo svaki dan zajednički molili na tu nakanu. To je bila ujedno i priprava za proštenje. Kraj polugodišta u našoj školi je 30. siječnja, a dan nakon toga bilo je cjelodnevno javno klanjanje u sjemenišnoj kapeli.

U četvrtak, 22. siječnja, sjemenište je kratko posjetio francuski veleposlanik u našoj zemlji g. Stanislaw Filyole, u pratnji svog savjetnika g. Christophera Wurtza. Mi smo mu pripremili kratku dobrodošlicu na kojoj se on srdačno zahvalio i zatim nam uputio nekoliko riječi.

Ovih dana kod nas traju trodnevne duhovne vježbe, koje se održavaju svake godine u ovo vrijeme. Ovogodišnji voditelj duhovnih vježbi je pater Harmath Károly OFM.

Francuski veleposlanik u kraćem posjetu sjemeništu

Proštenje sjemeništa i Dan škole "Paulinum"

Na blagdan Obraćanja svetoga Pavla slavimo proštenje našeg sjemeništa i ujedno Dan škole "Paulinum". Ove godine 25. siječnja u sjemenišnoj kapeli smo proslavili tu svečanost. Svečana sveta misa je bila prije podne u 10 sati u kapelici sjemeništa. Misu je predvodio rektor sjemeništa msgr. Josip Mioč zajedno s prefektom don Dodes Izakom. U svojim propovijedima istakli su na prvom mjestu život sv. Pavla, tj. prijelomni događaj u njegovu životu - obraćenje na putu za Damask. Na njegovu primjeru pokazali su veličinu Kristove ljubavi, koja je od Savla progonitelja učinila Pavla, apostola svih naroda i najvećeg širitelja Kristova evanđelja.

Ovogodišnje slavlje je, u odnosu na prethodne godine, bilo mnogo skromnije.

Na međunarodni Dan duhovnih zvanja, koji ove godine pada na 3. svibnja, želimo na mnogo svečaniji način proslaviti sam Dan duhovnih zvanja - posvetiti obnovljenu sjemenišnu kapelu i sjetiti se 35. obljetnice sjemeništa "Paulinum". Toga dana očekujemo apostolskog nuncija zajedno s biskupima naše Metropolije.

Obraćanje sv. Pavla - zidna slika u "Paulinum"

PUT PREMA BOLJEM ŽIVOTU

Postoji niz knjiga koje nam daju utjehu, snagu i našu dušu obasiplju svjetlošću. Kao ljubitelj knjiga, uvijek nastojim naći nešto dobro za čitanje, nešto što bi me duhovno obogatilo. Tako sam pročitao knjigu o razmatranjima jednog sveca. Veoma me je dirnuo u srce svojom porukom da je Bog ljubav i time koliko mi dugujemo Njemu za sve ono čime nas neprestano obasiplje. Potiče me da uplovim u dubinu svoje duše, gdje je Onaj koji svemu daje život, radost, mir, zdravlje i slobodu. Poziva me na ustrajno vježbanje u krepostima kao što su poniznost, skromnost, poslušnost, umjerenost, iskrenost i zahvalnost. Uči me da postoji poniznost srca i poniznost spoznaje. Prva nas poniznost uči da se ne posvećujemo previše ovozemaljskim mislima, a poniznost spoznaje nas navodi da spoznamo našu bezvrijednost i malenkost. Tim više nas bodri da se uzdamo u Boga, koji našu prazninu duha ispunjava samim sobom. Pokazuje kako živi i kako se ponaša čovjek koji je prepun sebe, koji uvijek traži svoje lično zadovoljstvo na Božju žalost i štetu svojih bližnjih. Pred nas stavlja da biramo vremenita ili vječna dobra. Objelodanjuje kako je važno napredovati na putu ka spasenju, baviti se samo onim što koristi našoj duši, našim bližnjima i onim što je Bogu na slavu.

Živjeti na ovaj način značilo bi živjeti idealno, što je na ovom svijetu nemoguće, ali zato se čovjek treba truditi prema svojim mogućnostima od Boga dobivenim i težiti prema takvom životu.

Szabó József ✍

Jedan dan u sjemeništu

Često smo mogli čitati o tome kako se netko opredijelio za dolazak u sjemenište, a nikada do sada nije bilo riječi o izgledu našeg svakidašnjeg života. Najprije bih iznio dnevni red običnog radnog dana.

Dan započinjemo u 6 sati, kada jedan sjemeništarač-maturant ulazi u spavaonicu i govori: "Hvaljen Isus, dobro jutro". Upravo tada čuje se i zvono pozdravljenja na katedrali. Nakon kratkog razbuđivanja, slijedi jutarnja molitva, a poslije nje sveta misa ili jutarnji studij (učenje) kojim započinjemo svakodnevni rad. Kad je pogodno vrijeme, obavljamo jutarnju fiskulturu, koja dobro dođe da se malo probudimo. Slijedi doručak, a zatim nastava koja traje od 7.45 do 12.50. Svaki dan imamo po šest sati (časova). Poslije ručka, koji je odmah poslije nastave, imamo slobodno vrijeme, kada izlazimo u grad da se prošetaimo i čujemo sa svojima kod kuće. Za vrijeme sunčanih dana odlazimo u obližnju dudovu šumu na nogomet. Onda počinje učenje, tj. studij, a nakon toga je slobodno vrijeme koje koristimo za igranje košarke, odbojke, stolnog tenisa, sviranje, ili što se već nađe. Potom dolazi strogi studij i sveta misa, ako nije bila ujutro. U 7 sati navečer je večera, a zatim još malo slobodnog vremena, te krunica i duhovno štivo, kada čitamo knjige o životu pojedinih svetaca, razmišljanja nekih ljudi, ili pak Bibliju. Dan završavamo večernjom molitvom, nakon koje nastupa silencium sacrum - sveta tišina. Ali tu još nije kraj, jer redari - svaki tjedan po jedan razred - čiste kućne prostorije.

No, potrebno je naglasiti da nije svaki dan uvijek isti, nego se redovito nešto dešava, te čini ovaj red dinamičnim i nestalnim. Osobito je to izraženo nedjeljom i blagdanima, kada duže spavamo, idemo u katedralu na svetu misu, imamo više slobodnog vremena za slobodne aktivnosti i odmor. Tada obično pogledamo neki film ili svi skupa idemo u šetnju. Ali iznad svega, draž cijelog dana je život u zajednici ispunjen šalama i raznim dogodovštinama kojih uvijek ima dovoljno, a ponekad i previše.

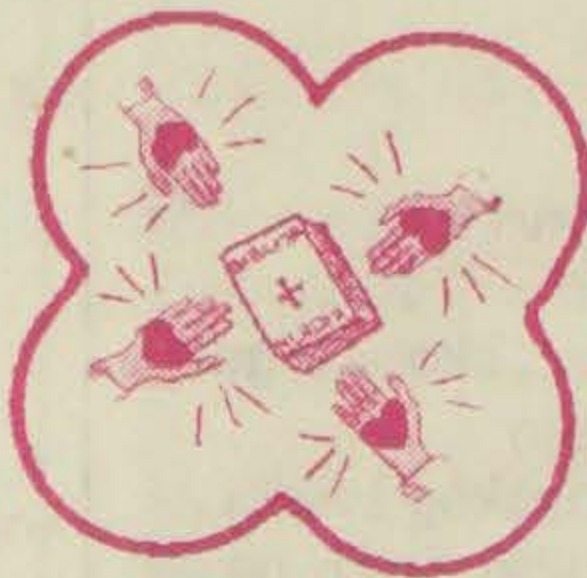
Ivan Blažević ✍

Uređuju: Jasna, Vesna, Svetlana, Željka, Dijana, Marina, Ivana
Crtež: Jasmina

Bog mladi!

Ovog puta smo vam pripremili tako malo, a tako mnogo. Malo - jer nema toliko različitih tekstova, a mnogo jer smo pokušali sve svoje doživljaje staviti na jednu stranicu. Međutim, ostalo je još puno toga što vam ne možemo reći jer se dogodilo duboko u nama, jer ne možemo sve izreći riječima. Družili smo se s Duhom Svetim na duhovnoj obnovi. Mnogo toga smo naučili: da nam je Duh Sveti najbliža božanska osoba; da je on uvijek negdje u nama, samo ga trebamo pro- naći i dopustiti mu da eksplodira i izleti iz nas.

Reći ćete: "Zašto nam ova stalno govori o Duhu Svetom kad ga ni ona sama ne poz- naje? Zar ne možemo to isto pročitati i na sljedećoj stranici?" Ali, ja ne mogu šutjeti. Baš to što ga ne poznajem, izaziva me. Cijelo vrijeme tijekom rada u grupi imala sam osjećaj da Duh djeluje. Tako nas je navodio na prava pitanja, na prave odgovore. Usprkos mojoj nespremnosti, uspjeli smo uraditi i više nego što sam ja očekivala. Zar to nije dovoljan dokaz? Možda sve ovo izgleda mlako, ali jednostavno ne mogu opisati ono što osjećam. Voljela bih da tako nešto i vi osjetite.

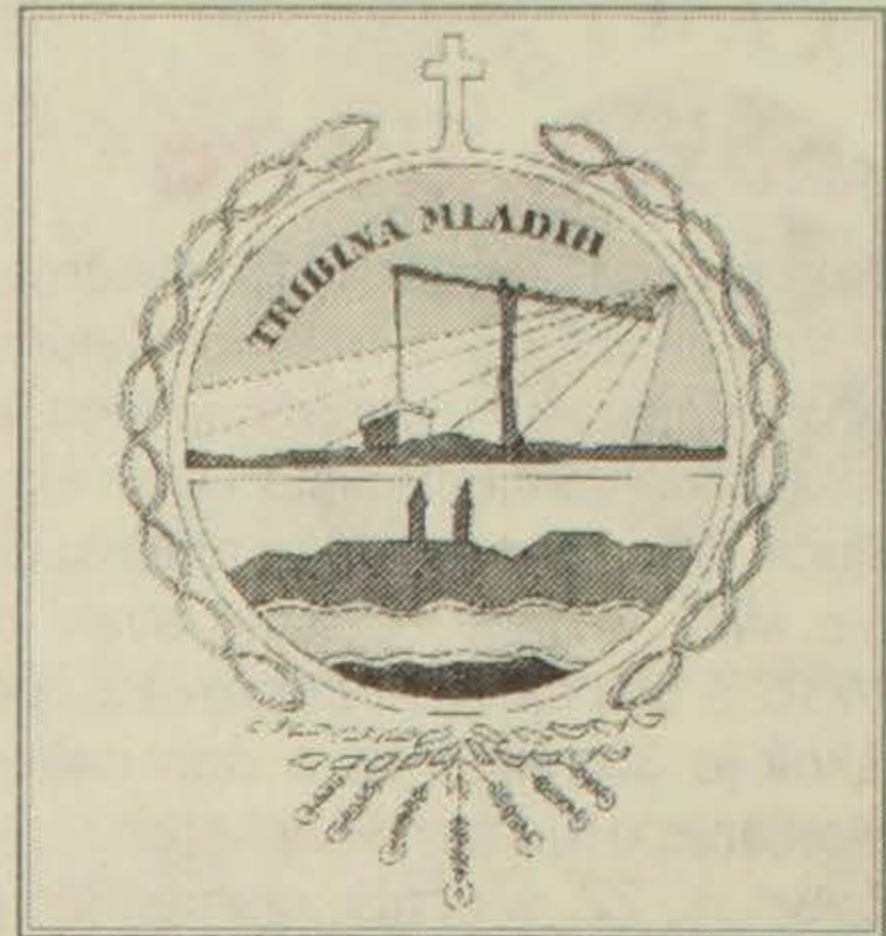
Bilo bi mi drago da vas moje iskustvo a i subotička duhovna obnova mladih, o kojoj Dijana piše, potakne da više razmišljate o Duhu Svetom. Ta svoja razmišljanja možete pretvoriti u literarne radove i poslati ih na natječaj za Dan mladih - Bač '98. **Ovime se taj natječaj otvara.** Dakle, na temu:

DUH SVETI POUČAVAT ĆE VAS O SVEMU (Iv 14,26).

Šaljite svoje radove u prozi, poeziji, kao likovno ostvarenje ili kao skladbu. Radove pošaljite do 25. 04. na adresu uredništva "Zvonika", Ivana Milutinovića 52, 24000 Subotica s naznakom "ZA NATJEČAJ - BAČ".

U nadi da će se više vas ove godine odazvati na ovaj natječaj i da ćete nam prenijeti svoje iskustvo Duha Svetoga, pozdravlja vas

vaša Jasna ✍

TRIBINA MLADIH

Katolički krug - Subotica
15. 02. 1998. u 19 sati
nastavljamo, uz pomoć p. Tadeja,
upoznavati Duha Svetoga.
Dodite!

PRAVA LJUBAV ZNADE ČEKATI /2/

Djevičanstvo prije braka - pravi i vrijedan izbor

Sa zanimanjem koje su proizvele slike CNN-a i mnogi drugi slični novinski izvještaji, prije nekoliko nedjelja otišao sam u crkvu ovdje u Denveru u Coloradu, u kojoj je 45 mladih formalno obećalo da pristupa principima "True Love Waits". Roditelji i rođaci videokamerama su snimali ceremoniju. Bili su tamo i njihova mlađa braća i sestre, od koji su se neki dizali na prste da bolje vide. Kad je obred završio, čuo se gromki pljesak odobranja. Ovo svečano obećanje - ako se tako može nazvati - zajednica je potvrdila pljeskom. Pokret "True Love Waits" započeo je u Nashvillu u Tennesseeju s grupom od 50 mladih, već se proširio u SAD-u i u drugim državama i ima stotine tisuća članova. Program započet od baptističkog pastora Richarda Rossa iz Nashvillia odmah je prihvaćen. Za nekoliko mjeseci pokret "True Love Waits" postao je međureligijski pokret. Prihvaćen je također u mnogim katoličkim župama s malim modifikacijama i s nekim dodacima koji bolje odražavaju katoličko učenje glede tijela i seksualnosti. Većina mladih saznaje za ovaj pokret usmenom predajom ili indirektno preko sredstava za priopćavanje. Postoje također neke njihove vlastite stranice na Internetu. Posebnu pažnju privlači stranica grupe "True Love Waits" na čuvenom univer-

zitetu Stanford blizu San Franciska.

U biti, ono što "osva- ja" u ovom pokretu jest svjedočenje onih koji su se uključili u ovaj eks- periment. Osobno sam bio dirnut svjedočenjem mladića koji nije imao problema da iznese u jednoj diskusiji na uni- verzitetu gdje predajem, svoje ideje jasno i uvjer- livo i svoj životni stav protiv postojeće struje. Od tada, on je doživio puno podrške i pošto- vanja od svojih kolega.

Susrećem se s ne- kim roditeljima nakon ceremonije potpisivanja u Denveru i jedan mi povjerava: "Znaš, ja sam jedan od onih naraštaja šezdesetih godina; ovaj "pokret" i ideje ovih mladih potiču me da razmislim o mojim idejama šezdesetih godina koje su bile pomalo slobodne glede seksa. Vidim nakon trideset godina štetne posljedice tih odnosa između različitih spolova. Vrlo je poticajno vidjeti ove mlade koji se ozbiljno zalažu za svoje ideje - to najavljuje promjenu života i na drugim područjima - zajedno s

odraslima nastupati protiv dominantne 'slobodnjačke' kulture."

Komentirajući ovu pojavu, "Miami He- rald" kaže: "Baš kao oni šezdesetih godi- na koji su bili za slobodnu ljubav i koji su promijenili seksualne navike Amerika- naca, tako ovi današnji mladi dovikuju odraslima da se i djevičanstvo može smatrati vrijednim izborom..."

(nastavlja se)

S talijanskog prevela

s. Imakulata Bajić

Subotica

DUH ŽIVOTVORNI

- Duhovna obnova mladih -

Nadahnuti Duhom Svetim, i ove je godine, u župi sv. Roka, u samostanu sestara Kćeri milosrđa, održana duhovna obnova za mlade Subotičane u trajanju od tri dana (16-18. 01). Tridesetak djevojaka i mladića u zajedništvu s vlč. Andrijom Anišićem i s. Silvanom Milan, imalo je milost sudjelovati u ovoj obnovi. Sjajni predavači: preč. Stjepan Beretić, preč. Andrija Kopilović i preč. Slavko Večerin te na koncu naš biskup Ivan dali su sve od sebe da bliže upoznamo Duha Svetoga i način njegova djelovanja u nama, u

Sudionici duhovnih vježbi s biskupom

Duhovno štivo i odmor

Crkvi i u svijetu. Uz pomoć Papine enciklike o Duhu Svetom pod nazivom "Gospodina i Životvorca" (posljednji dio: Duh životvorni) upoznali smo njegovu blizinu, nježnost, tajanstvenost, snagu... Tomu nam je u mnogome pomogao i kvalitetan rad u grupama. Obrađivali smo **tri teme**: Duh Sveti u osobi Isusa Krista, Duh Sveti u Pracrkvi i Pracrkva govori budućim naraštajima (s osvrtom na Crkvu danas). Kao osnova našem radu poslužili su nam biblijski tekstovi iz Starog i Novog zavjeta. Naši animatori i sudionici rada u grupama, zajedno s Duhom Svetim, uradili su sjajan posao.

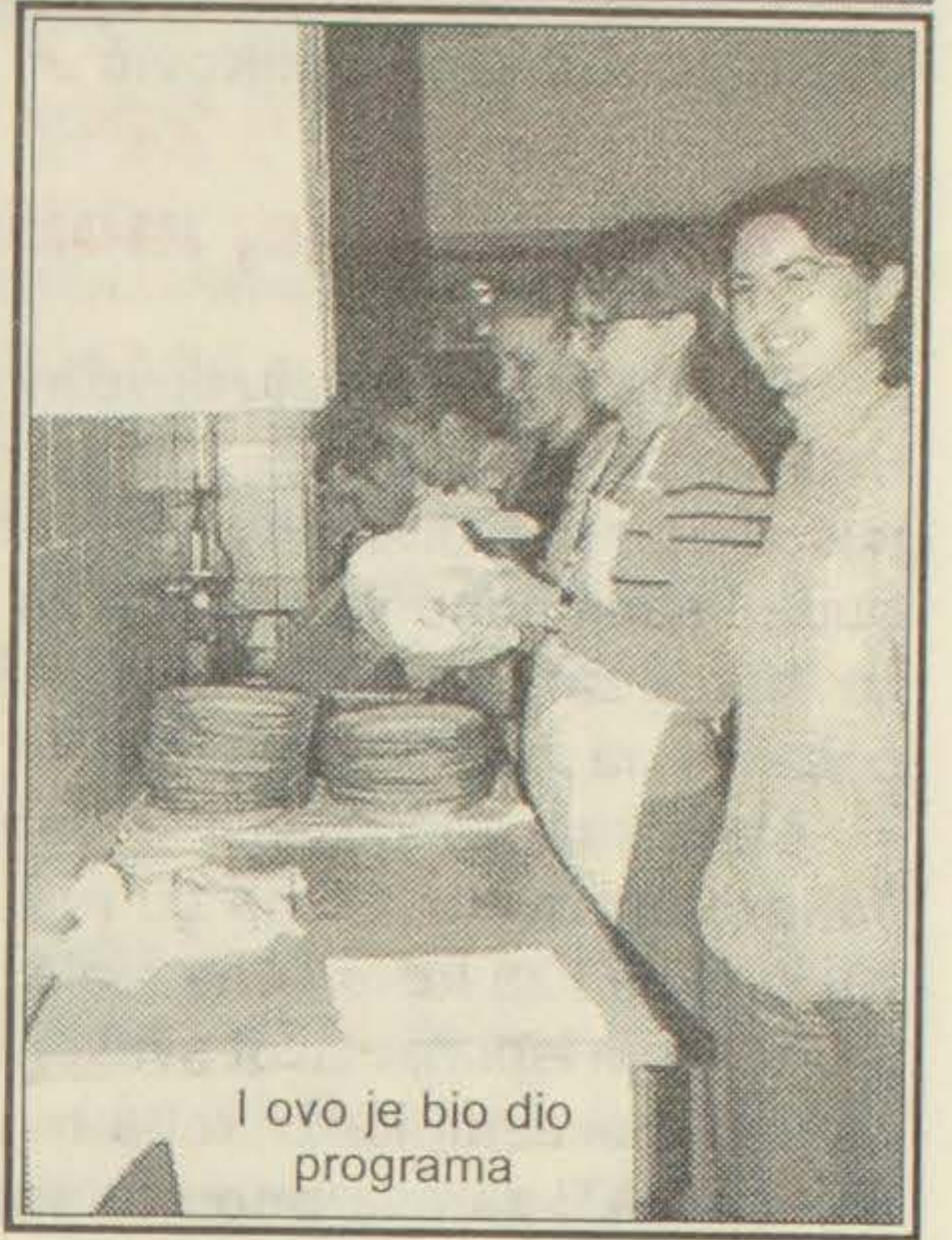
Svaki dan molili smo Jutarnju, Srednji čas i Večernju molitvu iz Časoslova, slavili sv. misu a bilo je vremena i za čitanje duhovnog štiva i odmor. U večernjim satima gledali smo filmove: "Quo vadis" i "Kralj kraljeva".

Ove godine smo prvi put, zahvaljujući dobroti sestara, čitav dan proveli zajedno. Tako nam je i ručak bio jedan dragi trenutak zajedništva. Svojim darovima obradovali su nas obitelji Zelić, Crnković, Suda-rević, preč. Beretić, Bernarda, vlč. Anišić, s. Silvana... Eto, imali smo i sponzore... Svima velika hvala na svemu, a napose s. Zrinki i sestrama koje su nam priređivale svečane ručkove! Neka Gospodin svima uzvрати svojim milostima.

Na plenumu i osvrtu na ovogodišnju duhovnu obnovu bili su s nama i katekumeni župe sv. Roka na koje smo također pokušali prenijeti svoje oduševljenje i zanos Duha Svetoga.

Završetak naše duhovne obnove bilo je sudjelovanje na molitvi za jedinstvo kršćana u reformatskoj crkvi, zatim sudjelovanje na misi za biskupa Ivana Antunovića u katedrali i na koncu Tribina mladih i druženje poslije Tribine.

I ovo je bio dio programa

Njegova ljubav daje sve od sebe za nas, a na nama ostaje da je prepoznamo i prihvatimo, a onda pružamo svima bez izuzetka. Nadamo se da će u ovoj Godini Duha Svetoga biti više ovakvih susreta i prilika da produbimo svoje zajedništvo.

Mir i svako dobro!

Dijana Šarčević

I OVAKO SE MOŽE SLAVITI

Dragi prijatelji!

Ovom prilikom želim s vama podijeliti svoje iskustvo. Proslavila sam 18. rođendan u krugu svojih najbližih prijatelja. Očekivala sam da će "žurka" biti kao i svaka prethodna. Dakako, bilo je tu puno dobre glazbe i sjajnog raspoloženja. U tom jeku glasne glazbe i smijeha javila se u nama želja za molitvom. Prvo smo se dvoumili, jer smo smatrali da je proslava 18. rođendana ipak nešto "posebno". Iskreno govoreći, pokušali smo "odagnati" Boga iz naše zabave, kao što većina mladih čini na žurkama i po diskotekama, ali ON JE BIO JAČI, POBIJEDIO JE! Na kraju smo se ipak odlučili za molitvu. Nakon toga se nismo kajali, nismo više osje-

ćali onaj umor i dobili smo novu snagu. Bog je učinio da se svi osjećamo kao jedno. Bio je to poseban osjećaj i posebno raspoloženje. Za mene je ovo bio jedinstven rođendan! I ovako se može slaviti...

P.s.

Ako ikad na nekoj žurci dobijete "napad" da molite, SAMO NAPRIJED! Bit će vam lijepo.

Snežana ✍

UMJESTO "IN - AUT"

● Zašto Duh sveti ne djeluje danas?

Zašto postoji otpor Duhu Svetom?

* ZATO ŠTO SMO "LUDI".

● Gdje je Bog?

* U MOM I TVOM SRCU.

● Zašto nas je Bog stvorio sebi?

* ČOVJEKA JE BOG SEBI STVORIO DA SE MOŽE U NJEMU NASTANITI. ON NAS ŽELI OSLOBODITI DA BI SE U NAMA MOGLO OSTVARITI JEDINSTVO TROJSTVA.

Uređuje: Katarina Čeliković

Malo pažnje, molim!

Kao da neki ne čitaju dovoljno pažljivo ove stranice pa su brže-bolje požurili sa slanjem kupona za nagradnu igru! Naslov ipak nije zbog nagradne igre, već zato što bih voljela da uložite malo truda i sami ponešto smislite za ove Vaše stranice. Imate li ideju za "Kutak za trenutak" ili neki crtež, pjesmu (morate ju Vi napisati), pošaljite na našu adresu. Ljepše su stranice kada ima Vaših crteža, Vaših pjesama.

Malo sam razmišljala o Vama i o onome što bi bilo korisno za Vas u Vašem duhovnom životu. Stoga ću redovito pisati malu rubriku "Upoznajmo Bibliju" jer će biti korisna i za male i one malo starije kršćane. Tako ćemo zajedno upoznati BOŽJU RIJEČ koja ispunja život svakog kršćanina. Nakon "lekcije" bit će i jedna molitva koja će nam pokazati kako treba moliti. Potrebno je znati **MOLITI ZA NEŠTO**, ali i **ZAHVALJIVATI za sve ono što smo već PRIMILI**.

Dragi moji najmanji čitatelji, Vama je najljepše pisati. Često mi se čini da smo preko ovog našeg Zvonika postali zbilja bliski, kao prijatelji koji se često susreću. A prijatelji jedni drugima ponekad i pišu. Ja Vama pišem u svakom Zvoniku pa i od Vas očekujem poštu. Moja adresa je: ZA ZVONČICU, Ivana Milutinovića 52, 24000 Subotica. Jedva čekam da vidim koliko ima prijatelja Zvončica!

Pišite mi o Vašim iskustvima, molitvu koju ste smislili sami i želite je podijeliti s drugima, pošaljite Vaš crtež ili nešto slično.

Do sljedećeg susreta MIR I DOBRO!

Voli Vas Vaša Zvončica

ZVONČICI

NA

MISI

5. nedj. kroz godinu - 8. 02.

Lk 5,1-11

Na Isusovu riječ prvi Isusovi učenici bacile mreže i ulove mnogo ribe u Genezaretskom jezeru. Čudili su se jer prije toga ribe nije bilo. Isus ih poziva da love ljude i prvi učenici: Šimun zvan Petar, Andrija, Jakov i Ivan podoše za njim.

6. nedj. kroz godinu - 15. 02.

Lk 6,17.20-26

Zabunom sam u prošlom broju opisala scenu iz evanđelja o BLAŽENSTVIMA. Danas nam Isus govori o blagu nepropadljivom.

7. nedj. kroz godinu - 22. 02.

Lk 6,27-38

Isus danas govori nama koji slušamo: "Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju."

ČISTA SRIJEDA:

Pepelnica (Post!) - 25. 02.

Mt 6,1-6.16-18

Što god činiš, čini u skrovitosti. Bog, Otac naš nebeski sve vidi. Ako daješ nekome svoj dar, pomažeš drugu ili ako moliš i postiš, neka to drugi ne vide. Bog sve vidi i sprema ti nagradu!

1. korizmena nedj. - 1. 03.

Lk 4,1-13

Isusa iskušava đavo. Ali, Isus je PUN DUHA SVETOGA, koji ga vodi. Dragi moji, znate li kako možete pobijediti zlo? Ako imate u sebi DUHA SVETOGA!

Bože, hvala Ti što si tako čudesno stvorio svemir i zemlju. Hvala Ti za biljke i životinje. Amen.

Upoznajmo Bibliju

STVARANJE SVIJETA

Bibliju još zovemo **SVETO PISMO**. Prva knjiga Svetoga pisma zove se **POSTANAK**.

Iz Postanka učimo prvu "lekciju" o stvaranju svijeta, ali točno onako kao piše u Bibliji, **BOŽJOJ RIJEČI**.

"U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanima, i Duh Božji lebdio je nad vodama.

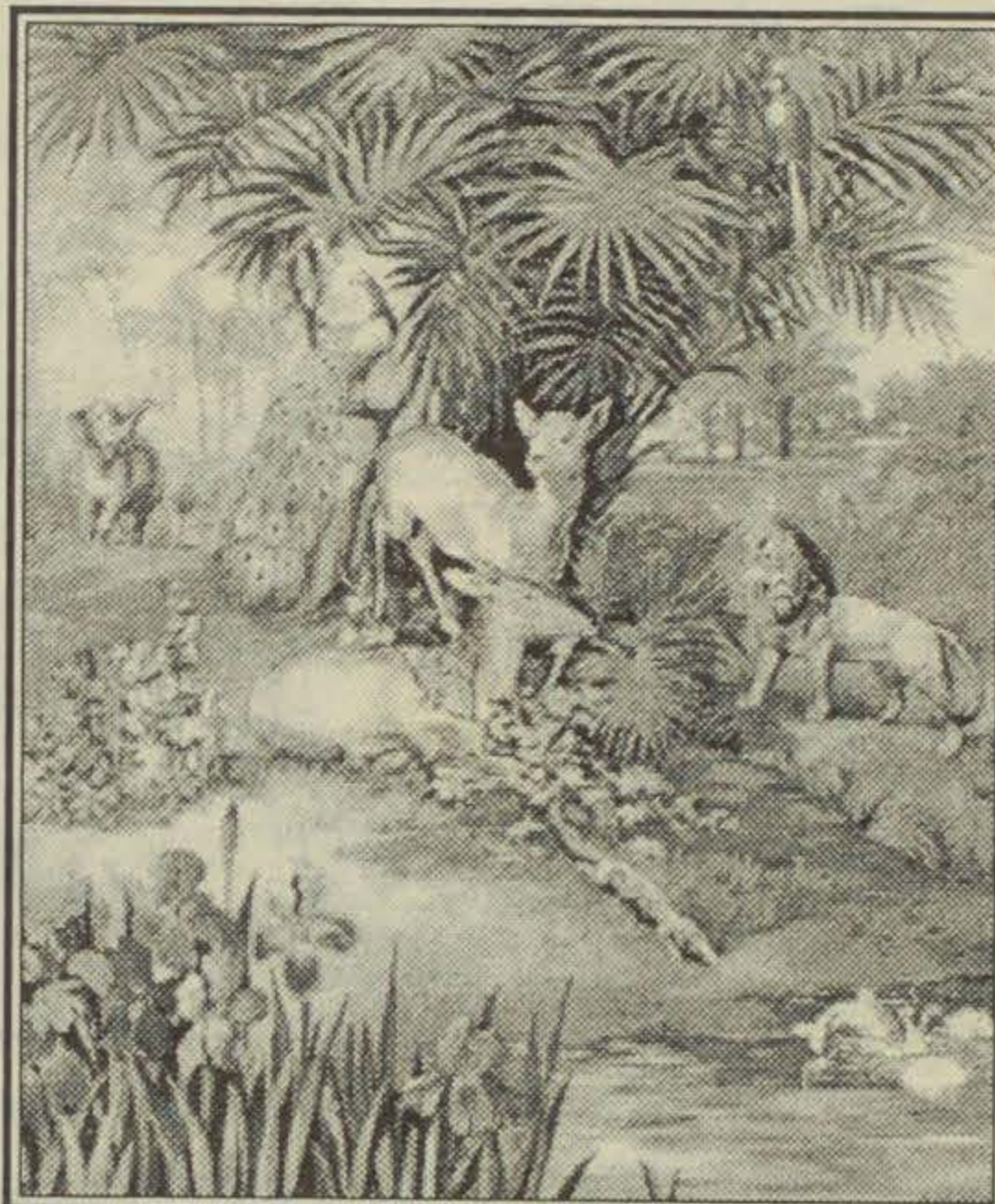
I reče Bog: 'Neka bude svjetlost!' I bi svjetlost. I vidje Bog da je svjetlost dobra; i rastavi Bog svjetlost od tame. Svjetlost prozva Bog dan, a tamu prozva noć. Tako bude večer, pa jutro - dan prvi.

I reče Bog: 'Neka bude svod posred voda da dijele vode od voda!' I bi tako. Bog načini svod, i vode pod svodom odijeli od voda nad svodom. A svod prozva Bog nebo. Tako bude večer, pa jutro - dan drugi.

I reče Bog: 'Vode pod nebom neka se skupe na jedno mjesto, i neka se pokaže kopno!' I bi tako. Kopno prozva Bog zemlja, a skupljene vode more. I vidje Bog da je dobro.

I reče Bog: 'Neka proklija zemlja zelenilom - travom sjemenitom, stablima plodnosnim koja, svako prema svojoj vrsti, na zemlji donose plod što u sebi nosi svoje sjeme'. I nikne iz zemlje zelena trava što se sjemeni, svaka prema svojoj vrsti, i stabla koja rode plodovima što u sebi nose svoje sjeme, svako prema svojoj vrsti. I vidje Bog da je dobro. Tako bude večer, pa jutro - dan treći. /Postanak 1,1-13/

I reče Bog: 'Neka budu svjetlila na svodu nebeskom da luče dan od noći, da budu znaci blagdanima, danima i godinama, i

neka svijetle na svodu nebeskom i rasvjetljuju zemlju!' I bi tako. I načini Bog dva velika svjetlila - veće da vlada danom, manje da vlada noću - i zvijezde. I Bog ih postavi na svod nebeski da rasvjetljaju zemlju, da vladaju danom i noću i da rastavljaju svjetlost od tame. I vidje Bog da je dobro. Tako bude večer, pa jutro - dan četvrti.

I reče Bog: 'Nek povrve vodom živi stvorovi, i ptice krilate nek polete nad zemljom, svodom nebeskim!' I bi tako. Stvori Bog morske grdosije i svakovrsne žive stvorove što mile i vrve vodom i ptice krilate svake vrste. I vidje Bog da je dobro. I blagoslovi sve govoreći: 'Plodite se i množite i napunite vode morske! I ptice neka se namnože na zemlji!' Tako bude večer, pa jutro - dan peti.

I reče Bog: 'Neka zemlja izvede živa bića, svako prema svojoj vrsti: stoku, gmizavce i zvjerad svake vrste!' I bi tako. I stvori Bog svakovrsnu zvjerad, stoku i gmizavce svake vrste. I vidje Bog da je dobro."

/Postanak 1,14-25/

Mali kviz

Bog je stvorio nebo i zemlju. Ako smo pažljivo čitali odlomak iz Biblije, možemo točno odgovoriti na sljedeća pitanja i utvrditi znanje.

1. dana Bog je stvorio .....
2. dana Bog načini ..... posred voda, a prozva ga .....
3. dana zemlja proklija .....
4. dana načini Bog dva velika ..... danju vlada veće, a noću .....
5. dana Bog stvori živa ....., svako prema svojoj vrsti: ..... i ..... svake vrste.

Mali liturgijski leksikon

AMEN izgovaramo na kraju svake naše osobne molitve i molitve u crkvi, izgovaramo ga kad činimo znak križa. Možda još ima Zvončića koji ne znaju što znači ta kratka, ali često spominjana riječ.

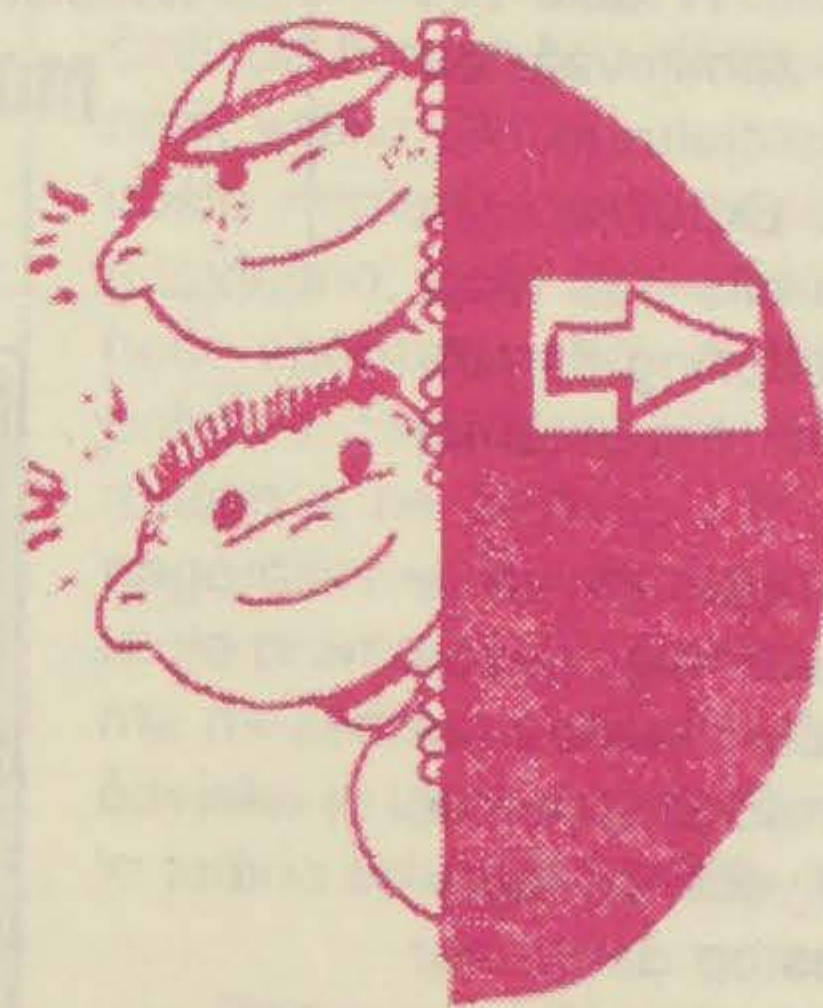
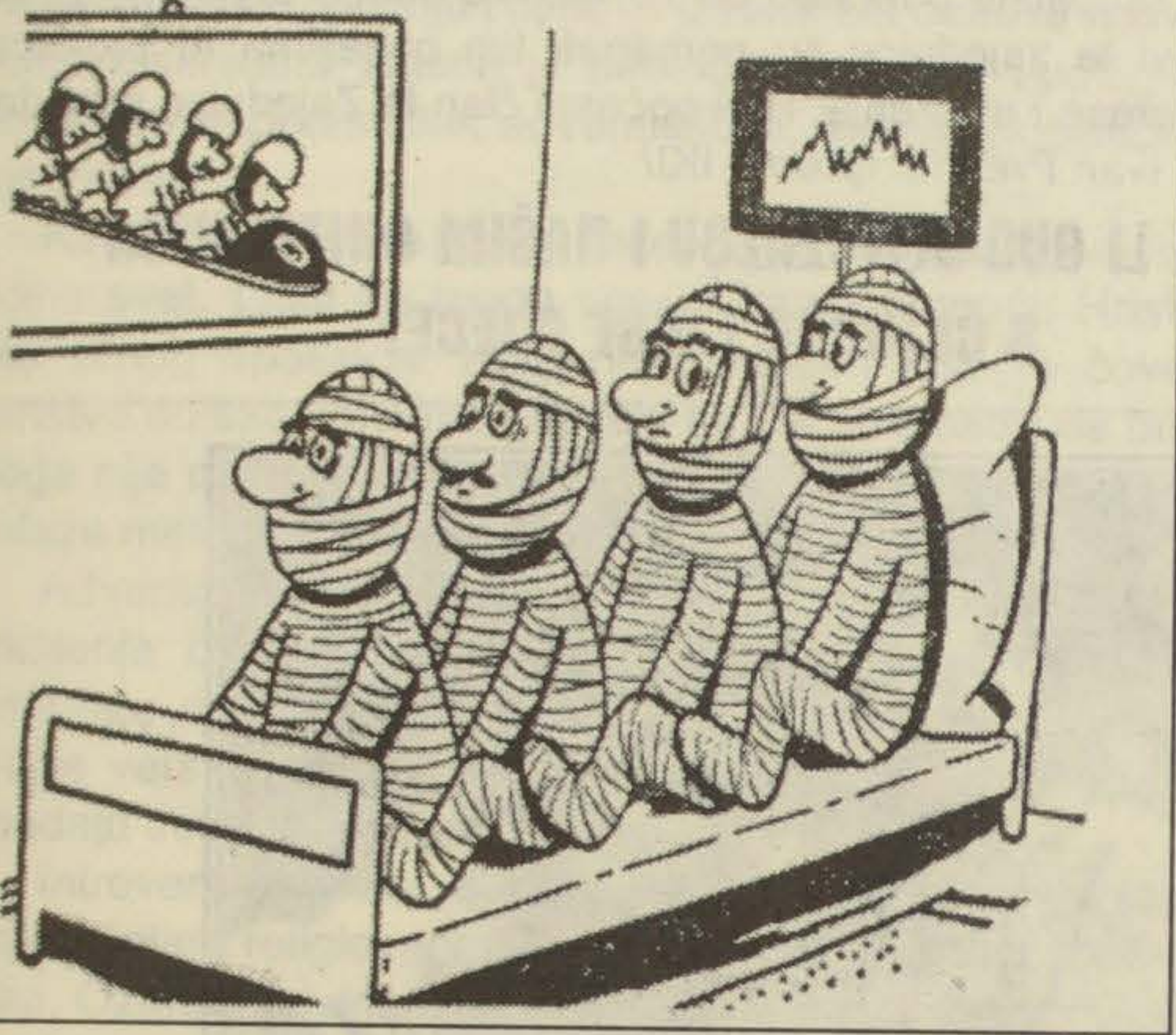
Riječ "AMEN" na hebrejskom jeziku znači "tako neka bude" i veže se uz isti korijen kao i riječ "vjerovati". Zato se može reći da završna riječ AMEN potvrđuje sve ono što je prije rečeno. Tako "Amen" u vjerovanju preuzima i ono početno "Ja vjerujem"! Vjerovati - to znači reći "Amen"!

"Amen" izgovaramo puni povjerenja i pouzdanja u Božju dobrotu i prepuštamo se u Božje ruke.

SRCE U DJETETA

Kakvo treba ovog svijeta
da je srce u djeteta?
Kao ljiljan nek je čisto,
kao rosa nek je bistro,
kao ljubičica nek je smjerno
kao ogledalo nek je vjerno.
Nek je čilo i veselo
ko ptica na grani,
kao da hoće
svakog trena u raj se dići
gdje su mali anđelići.

Ljubica Crnković, Subotica

Malo se šalimo

GODINE U AUTOBUSU

Konduker u autobusu: Mali, koliko imaš godina?

Dječak: Želite znati koliko imam kod kuće ili ovdje u autobusu?

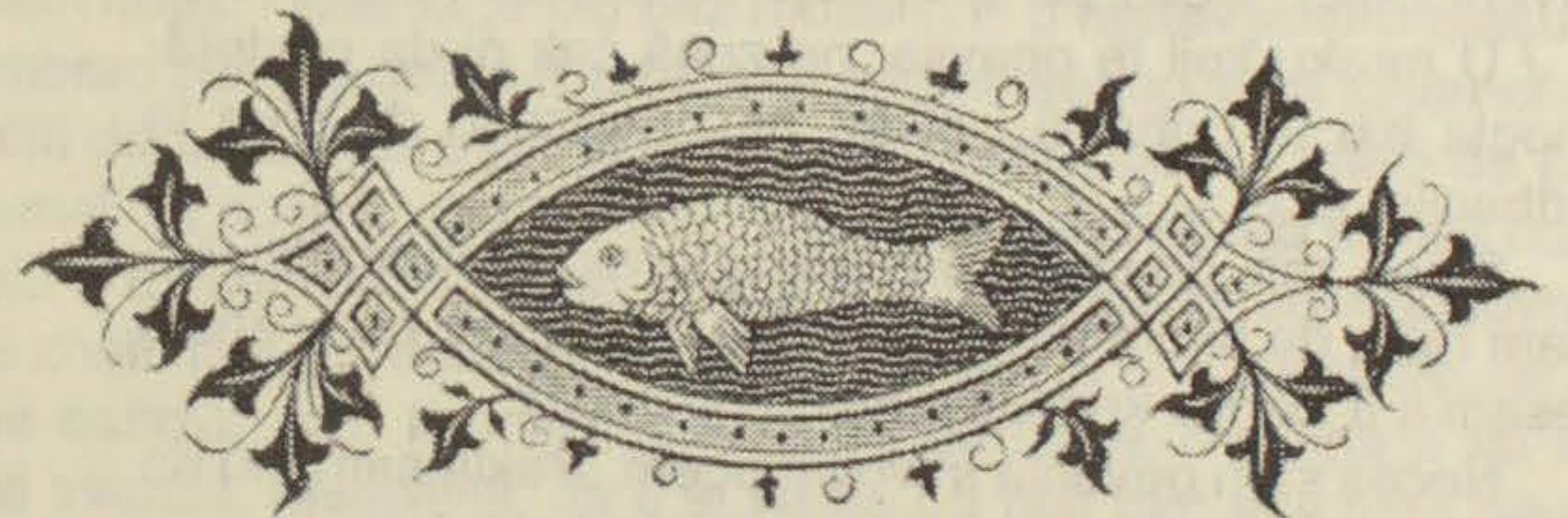
HRANJIVA MATEMATIKA

Učitelj: Ante, koliko je 5 manje 5?

Ante: To je... (zamuckuje)

Učitelj: Evo, na primjer, imaš 5 bresaka i 5 ih pojedeš. Što će ti ostati?

Ante ko iz topa: Koštice!

OPET O NAGRADNOJ IGRI

Zadatak je da točno odgovorite na postavljena pitanja na tri kupona, od kojih u ovom broju objavljujemo drugi kupon. Sačekajte još i treći i tek onda sva tri kupona pošaljite na adresu Uredništva. Dogovoreno?

KUPON ZVONIKA br. 2/40

Amen je hebrejska riječ i znači: _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

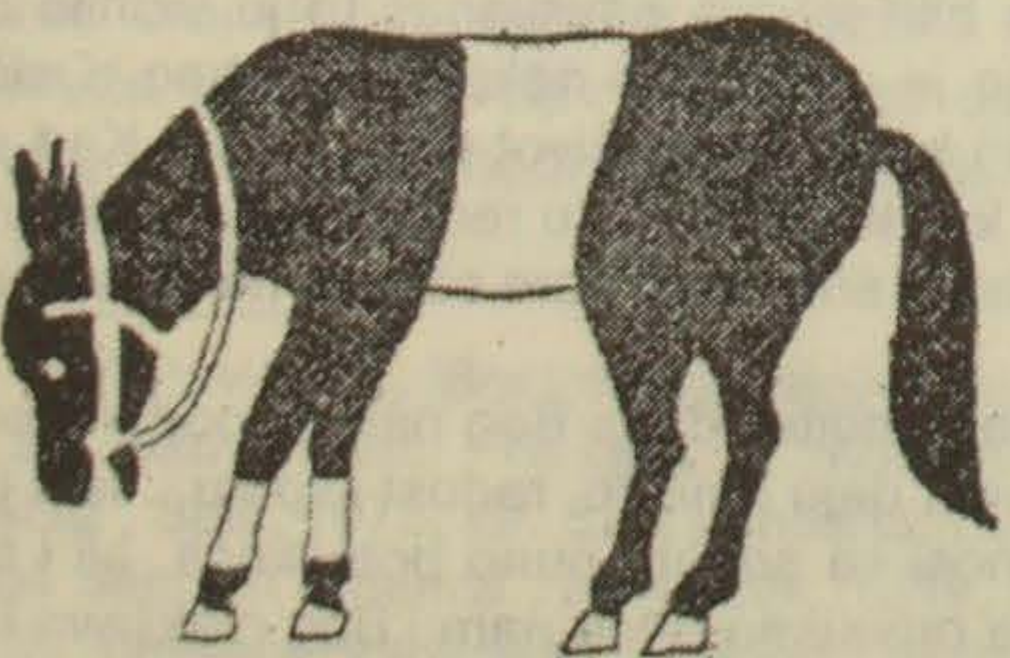
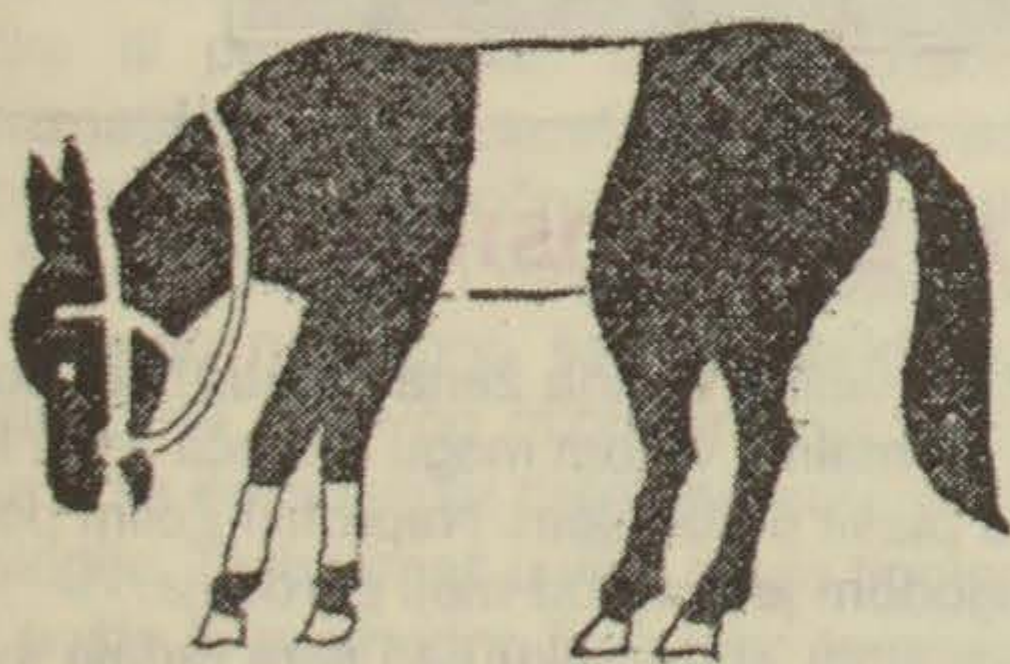
Kutak za TRENUTAK

TRENUTAK JE ZA DOSJETLJIVOST

Kako ova dva jahača mogu sjesti svaki na jednog konja?

Izrežite crtež po iscrtanim linijama i zalijepite na karton da se duže zabavljate.

Rješenje u idućem broju!

OVO VRIJEDI PROČITATI

*Onima koje se ne boje sumnje
onima koje pred sebe postavljaju mnoga zašto
neumorno i po cijenu
da pate i umru
Onima koje se dvoume
pokloniti život ili ga zanijekati
ovu knjigu
jedna žena
posvećuje
svim ženama*

**Noćas sam saznala da jesi,
da postojiš...**

Nisi se ritnulo, nisi mi poslalo odgovore. A kako bi i moglo? Tek odnedavno si ovdje: kad bih zahtijevala od liječnika da potvrdi, podrugljivo bi se osmijehnuo. Ali, donijela sam odluku o tebi: rodit ćeš se. Odlučila sam pošto sam te vidjela na fotografiji. Nije to bila baš tvoja fotografija, razumije se, već nekog neodređenog zametka od tri tjedna, objavljena uz reportažu o postanku života. /.../

Nakon tri tjedna gotovo si nevidljivo, objašnjavao je potpis. Dva milimetra i po. A ipak u tebi raste nagovještaj očiju, nečeg što je nalik na kičmu, na živčani sustav, na želudac, na jetra, na crijeva, na pluća. Tvoje je srce već uobličeno i veliko: u razmjeru, devet puta veće od mojeg. Crpe krv i pravilno kuca od osamnaestog dana: zar bih te, dakle, mogla odbaciti? Zar je važno jesi li se začelo slučajno ili greškom... /.../

Pogledala sam tvoju fotografiju i ustanovila da si u ovih pet tjedana naraslo do centimetra. Brzo se mijenjaš. Sada si više nalik na najdražesniju larvu, dapače na ribicu kojoj brzo izbijaju perajice, nego na neki tajanstveni cvijet. Četiri perajice koje će postati noge i ruke. /.../ U mraku koji te obavija, ne znaš čak ni da postojiš: mogla bih te odbaciti i nikad ne bi saznao da sam te odbacila. /.../

Sinoć me obuzela zlovolja. Moraš mi oprostiti što sam rekla da bih te mogla odbaciti a da ti čak ne bi znalo jesam li ti učinila krivo ili ti nešto poklonila.

Noćas sam govorila s tvojim ocem. Rekla sam mu da postojiš... Čula sam, prije svega, duboku šutnju: kao da se prekinula veza. A onda sam razaznala glas što je promuklo mucao:

"Koliko će biti potrebno?"

Odgovorila sam mu, ne shvaćajući:

"Pretpostavljam, devet mjeseci. Odnosno sada već manje od osam."

Tada je glas prestao biti promukao i postao piskutav:

"Govorim o novcu."

"Kakvom novcu?" - upitala sam.

"O novcu da ga se riješiš, ne?"

Da, rekao je točno: "Da ga se riješiš." Kao da si ti svežanj. /.../

Moja prijateljica tvrdi da sam luda ja.

Ona, koja je udata, pobacila je četiri puta u tri godine. Ima već dvoje djece, nedopustivo bi bilo da ima troje. Njen suprug slabo zarađuje, ona ima posao koji je zanimava i bez kojega ne može. Na djecu pazi svekrva koja, valjda, jadnica, ne može otvoriti dječji vrtić! Romantika je lijepa stvar, ali stvarnost je drukčija, kaže moja prijateljica. /.../

/Iz knjige Oriane Fallaci: "Pismo nerođenu djetetu"/

ZANIMLJIVOST IZ OBITELJSKOG PASTORALA**VELIKE OBITELJI - ILUZIJA ILI STVARNOST?****SKUPŠTINA ZAJEDNICE OBITELJI
S ČETVORO I VIŠE DJECE**

U Zadru je održana 29. 11. prošle godine izvanredna sjednica Skupštine Zajednica obitelji s četvoro i više djece u dvorani zadarske župe Srca Isusova... Osnivačka sjednica Skupštine Zajednica obitelji s četvoro i više djece - Zadar održana je 30. 06. 1996. godine u zadarskom nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević". Broj obitelji u zajednici je od osnivačke skupštine porastao od 25 na 178 obitelji s više od tisuću članova. Ciljevi te zajednice su pomagati tim obiteljima te promicati zajedničke interese i uvjerenja. Prvi počasni član te Zajednice je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. /prema IKI/

**MOŽE LI OVO BITI IZAZOV I NAŠIM OBITELJIMA
S ČETVORO I VIŠE DJECE?****POROĐAJ - DIVAN OSIĆAJ**

Kad se spomene rič "porođaj", velika većina žena sa strahom pomisli na porođajne bolove, što je i normalno. O tom mogu svjedočiti žene koje su rađale. No, ja ne bih nikog tila plašiti porođajem. Naprotiv! Želim podijeliti s vama moje divno osiće prilikom jednog od mojih porođaja.

Kad sam bila na porođajnom stolu, u trenutku kad sam rađala svoje dite, na vrhuncu porođajni bolova imala sam osiće kao da se nalazim u nikom međuprostoru. Kao da sam između zemlje i neba. Pošto sam se porađala noću porođajna sala bila je sva osvijetljena. To je učinilo ovaj događaj još svečanijim, ozračje je u sali bilo nekako posebno. Osićala sam tada kako mi je Bog blizu i kako daruje život mom djetetu. Kad sam ugledala svoje dite i kad su mi kazali da je sve u redu, bila sam prisitna. Taj osiće ne mogu nikom opisati i srića koju sam osićala ne da se ničim izmiriti.

Dolaskom novog djeteta u našu obitelj dragi Bog nam je podario puno divnih trenutaka koji našem životu daju smisao, radost i lipotu... Isto tako moram priznati da odgoj djeteta nosi sa sobom puno poteškoća, ali i to je život. Kad i te poteškoće i brige privatimo onda nam i Bog olakšava i privara i u radost.

Marija U.

Piše: Roman Miz ✍

TIPOLOGIJA SLJEDBI

U nastavku razrade tipologije sljedbi prenosimo dijelove iz knjige "Problemi definisanja suštine i karaktera sekta" g. Tomislava Brankovića.

"Smatra se da je do sada jednu od teoretski najzastupljenijih tipologija sekta dao Bryan Ronald Wilson. 1) On je pored stava sekta prema svetu imao u vidu još i stavove prema dominantnim kulturnim vrednostima, osobenostima u učenju i njihove izvore. Na osnovu navedenih kriterijuma Wilson je ustanovio sledeću tipologiju sekta: konverzionističke, adventističke, introverzionističke i gnostičke.

Konverzionističke sekte žele da evangelizacijom izmene svet. Ljudi se mogu spasiti samo pomoću Hrista kao ličnog spasioca. Kulturne vrednosti koje je čovečanstvo do sada stvorilo priznaju se, ali se smatra da bez Boga nije moguće ostvariti savršenstvo. (U ovaj tip sekta dolaze metodisti i Armija spasa).

Adventističke i revolucionarne sekte proriču skoro uništenje ovog sveta i očekuju skori Hristov dolazak. Smatraju da će se samo njihovi članovi spasiti, a sve druge verske zajednice smatraju lažnim. (U ovu grupu spadaju Jehovini svedoci).

Introverzionističke sekte najveću pažnju poklanjaju unutrašnjem religioznom životu i doživljaju svojih pripadnika. Ozarenje svetim duhom ima prednost pred verskom doktrinom. Pripadnici sekta se smatraju izabranim. (Primer ove vrste sekta su kvekeri i ostale duhovne sekte).

Gnostičke sekte zastupaju mističko učenje koje se uglavnom sastoji iz mistične kosmogonije, antropologije i psihologije. Na čelu sekta je najčešće harizma, ali može da postoji i više vođa. Gnostičke sekte prihvataju vladajuće društvene norme, a većina ih je nastala u poslednjih sto godina u SAD, kao što su Hrišćanska nauka, Nova misao i druge.

Wilsonova tipologija se smatra najpotpunijom, jer se zasniva na više karakteristika sekta koje se mogu lako prepoznati i razlikovati.

E. Clark daje tipologiju od sedam vrsta sekta: adventističke ili pesimističke, sekta subjektivne savršenosti, harizmatičke ili pentekostalne, komunističke, legalističke, egocentrične i ezoterične ili mistične sekta. 2)

Navedene, kao i mnoge postojeće tipologije ukazuju na stvarno neiscrpno šarenilo sekta, a samim tim i na mogućnosti njihovog razvrstavanja zavisno od karakteristika koje opredeljuju pojedine autore u zasnivanju svoje tipologije. Treba imati u vidu da se tipologije mogu stvarati tek pošto je prethodno izvedeno kompleksno istraživanje i pošto su uočene mnogobrojne sličnosti. Pri izradi pojedinih tipova koji su siromašniji sadržajem, jer se odnose na veći broj sličnih obeležja, nailazi na poteškoće, jer se ne može uočiti i dovoljno razlikovati određena obeležja tamo gde je to neophodno i bitno učiniti." 3)

(nastavlja se)

1) V. Pavičević, "Sociologija religije", str. 166.

2) Jakov Jukić, "Religija u modernom industrijskom društvu", Split, 1973, str. 327, odnosno: Elmer T. Clark, "The Small Sects in America", New York, 1949, str. 22-24.

3) Tomislav Branković, navedeno djelo, str. 73-75.

KRŠĆANSTVO JE ISCJELITELJSKO (4)

Molitva kao terapija

Pomanjkanje ljubavi je najsigurnija dijagnoza za svakog čovjeka. Zato valja znati tačno po simptomima da prva i najteža rana nastaje u trenutku začeća. Posebno je važno temeljito ispitati prvih devet mjeseci života djeteta u majčinoj utrobi. Ne smijemo misliti da je majčinska ljubav ili ljubav bračnih drugova, ma koliko ona bila sveta i velika, potpuno nesebična. Zato nema čovjeka koji tih devet mjeseci u utrobi majke ne osjeća kao ranu. Jer uvijek postoji makar malo sebičnosti: želja da se uživa u djetetu, osjećaj da se ima pravo na dijete, osjećaj da se mora imati dijete, da ćemo određivati što će ono činiti da bi nam bilo na čast, itd. Ne ranjava samo ta sebičnost koja je nalik velikoj ljubavi, nego i činjenica kada dijete nije željeno, kada je došlo neplanirano te roditeljima "kvari" životni ambijent. Svjesno ili nesvjesno, neki mogu čak pomišljati: Ah, da ga barem nestane, da hoće spontano otići, ili pak "samo": dobar sam kršćanin pa ga neću pobaciti. Smatra se da dijete sve to registrira, čak i mrmljanje (zašto muško a ne žensko, i obrnuto), bolest majke, i to se sve u njemu nagomilava. Što se zapravo nagomilava? Nagomilava se nepovjerenje prema Bogu, prema ljubavi. To znači da se skraćuju antene kojima možemo registrirati i doživljavati Božju ljubav i sigurnost. Takvom čovjeku je uzalud govoriti i grliti ga da bi mu se nadoknadila ljubav. Tu je jedina terapija molitva, jer izliječiti ga može samo milost.

Rane u djetinjstvu

Smatra se da i dolazak na svijet čovjek doživljava kao neprijateljstvo, kao udarac na sve što prouzrokuje pomanjkanje povjerenja u Boga. To je stvarnost grijeha u kojem živimo. A tek kolika rana mora nastati ako dijete nakon rođenja mora ići u inkubator u kome je odijeljeno od majke. Kasnije u djetinjstvu mogu nastati različite rane. Čim nam netko kaže da je bio bez roditelja ili u rastavljenom braku ili da je morao biti kod dojilje ili u bolnici, odmah se može sa sigurnošću zaključiti da taj čovjek trpi i sigurno nosi posljedice. To znači da postoji temelj za nove i nove bolesti. Čovjek je osjetljiviji što je više rana zadobio u djetinjstvu. Osobito je važno u dijagnosticiranju duhovnih bolesti znati da li su roditelji bili strogi, tj. majka ili otac, ili oboje, jer to postaje osnova svih kasnijih rana. Nadalje treba znati da li su se roditelji svađali, rastavljali, da li je netko od njih pio; je li otac tukao majku, jesu li otac ili majka maltretirali djecu, je li bio izbačen iz kuće, da li se u kući psovalo, ponižavalo djecu, jesu li bili siromašni, je li kao dijete morao raditi teške poslove... Međutim, ponekad i naizgled sitnica u djetinjstvu može prouzročiti veliku bolest.

Priredio: Luan Marko Gashi

KADGODAŠNJE VELIKO PRELO

Naši preci su volili i znali se zabavljati, ali ne kad je kome palo na pamet, već kad je za to bio red. Jedna od takih je, najvažnija i najsvečanija zajednička zabava Bunjevaca-Hrvata, "Veliko prelo". Osmislila ga je Pučka kasina, koja je osnovana 1878. godine. Ona je priredila prvo Veliko prelo na Marin, 2. veljače 1879. godine u Subotici.

O ovogodišnjem Velikom prelu na drugom mistu, ali je zgodna prilika da se upoznamo kako su ga kadgod pravili. Zato zavirimo u program za

RASPORED

TRIDESET I TREĆEG

VELIKOG PRELA

ODRŽANOG

2-E VELJAČE GOD. 1911.

U SUBOTICI

Zvonik je u prilici da vam opiše, koliko nam je poznato, do sad neobjavljene pojedinosti sa 33. Velikog prela, održanog u Subotici 2. veljače 1911. godine. I naši preci su vodili računa da unaprid odrede sve pojedinosti rad potpune obavištenosti gostiju i zato su nuz ulicu dali i raspored zabave.

RASPORED

1. a) Magla pala ... od Ise Bajić; piva mišoviti kor
b) Eno barjak ... od Probsta; piva mišoviti kor
2. a) Vragolan ... od Pere Konjovića; piva ženski kor
b) Kor seljana ... od Smetane; piva mišoviti kor
3. Narodne pisme ... piva Alexander Mlinko
4. a) Haj! ... od Dubeka; piva mišoviti kor
b) Banačansko kolo ... od Javorskog

U drugom dilu, prija odmora, su igrali igre:

1. Kolo
2. Seljančica
3. Okretuša
4. Srpkinja
5. Madžarac
6. Valjka (Valzer) i Okretuša

Posli odmora prvo je tamburaški zbor odsviro i otpivo za

ovo prelo napisanu preljsku pismu: "Čuj Bunjevče vesel glas". Riči te pisme su:

Čuj Bunjevče vesel glas:
Ustaj ne oklivaj,
Ajd u kolo, ajd na Prelo
Veso se odzivaj!
Na noge, svojski, braćo,
Kasina zove!

Oj Bunjevke vesele,
Na noge ustajte,
Sestre mile, braće lipe,
S braćom poigrajte!
Na noge, svojski, sestre,
Kasina zove!

Oj mladeži vesela
Nigdi tebi para,
Gdi se piva, gdi se igra,
Gdi se kolo stvara!
Na noge, svojski, dico,
Kasina zove!

Oj venjeri svitlite
Sveg Velikog prela,
Igrat će se, pivat će se
Do jutra, do bela!
Na noge, svojski, složno:
Živilo Prelo!

Posli su napisanim redom odigrane bunjevačke narodne i nekoliko parni igara. Med ondašnjim parnim igrama bile su okretuše (1) i valjka (2), a posljednja je bila "Kolo do zore".

Onda je u programu određen redoslid igara, a to je napose za parne igre bilo važno, da se zna kad će se koja igra igrati, da se za nju gosti unaprid sprema. U to vrijeme je po običaju momak sa nebegisanom (3) divojkom, ako mu

se dopala, dogovorio koju će igru igrati zajedno. Ako su oni to udivanili, onda su u rasporedu nuz igru upisali njegovo ime - tako je divojka zauzeta za tu igru i nije moglo doći do zabave jer je ona zauzeta ili nije. Bile su na glasu divojke, a tim su se i dičile, koje su imale više momaka na upitu nego što je bilo igara. I onda je igranje parni igara sa divojkom bila prilika da se zblize: povod da se bolje upoznaju jer se iz tog može izroditi trajnija veza, često i za čitav život. Triba znati da je to bilo početno vrijeme kad su mladi sebi mogli izabrat para (4), ne samo na godu (5) već i na većim svečanostima i zabavama: na proštenju, nediljom prid crkvom, katkad u kolu (6), na skupštini (7) ... "Izlasci" radnim danom u ono vrijeme su bili nepoznati.

*****

Ovo nam je prilika da se osvrnemo natrag na ondašnju veliku zabavu Bunjevaca, jer više nema živi koji bi o tamo doživljenom mogli pripovijdat.

- 1 - okretuša - okretne igre (onda: čardaš, tandrčak...)
- 2 - valjka - valcer
- 3 - nebegenisana (divojka) - slobodna (za momka) divojka
- 4 - sebi ... par - koji sebi priliči po nečem, sa kojim ima što god zajedničko
- 5 - god - blagdan kad su se mladi varošani i salašari okupljali rad zajedničkog provoda: Marin (2. II), Debo četvrtak - četvrtak prid Čistu sridu (Pepelnicu), Bršančevo (Tijelovo), Petrov (Petar i Pavao - 29. VI), Velika Gospojina (15. VIII) i posljednja nedilja prid Advent
- 6 - kolo - u ovom slučaju mladi na igranki, na ledini salaša ili u avliji u naselju
- 7 - skupština - isto što i "kolo", ali po ladnijem vremenu, pravile se uveče u sobi

Alozije Stantić

Na slici lijevo:
Prelja
- divojka sa preslicom

Manda Skenderović -
- Lešina - 1920. g.

Uređuje: **LAZAR NOVAKOVIĆ**
POETSKI KUTAK

Ivan Golub je rođen 21. lipnja 1930. u Kalinovcu, u Podravini. Osnovnu školu je završio u rodnom mjestu, a gimnaziju u Zagrebu. Bogosloviju je diplomirao u Zagrebu, a za svećenika je zaređen 1957. godine. Na Papinskom sveučilištu "Gregorijana" obranio je 1963. godine doktorsku disertaciju o ekleziologiji Jurja Križanića. Od 1964. predaje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Danas je pročelnik katedre za dogmatiku.

Objelodanio je mnoštvo teoloških i znanstvenih djela. Objavio je i više zbirki poezije. Teološki i znanstveni spisi prevedeni su mu na nekoliko stranih jezika.

Za kutak smo izabrali dvije pjesme iz zbirke "Oči".

PRANJE NOGU

Pranje nogu je važna stvar.
Skidamo prah s dana
i spremamo se za hod snova.

Pranje nogu je važna stvar.
Učitelj je prao noge prijateljima
i Petar razgovarao s njime pri tom.

Pranje nogu je važna stvar.
Smijem razgovarati s Tobom
koji si stvorio nogu i vodu,
koji prao si prijateljima stope.

Pranje nogu je važna stvar.

LIJEPO JE BITI MOST

Lijepo je biti most.
Mostom prolaze ljudi.
Nitko ne ostaje.
Tko i zastaje
ne ostaje.

Lijepo je biti most.
Držiš dvije obale.
Vežeš ih
a ne sputavaš.

Lijepo je biti most.
Nosiš na svojim plećima
dijete.
Lijepo je biti Kristofor.

Ivan Golub

SUBOTIČKE SVADBE U STARO VRIJEME

Pokladno je vrijeme (od Bogojavljenja do Čiste srijede) bilo vrijeme prela, veselja i šala. Najveseliji su bili oni posljednji dani: nedjelja, ponedjeljak i utorak uoči Čiste srijede. Tih, posljednjih pokladnih dana nitko nije svatkovao. U vrijeme korizme nije se moglo svatkovati. Zato su dani poslije Bogojavljenja do ona posljednja tri pokladna dana bili dani kad se još moglo svatkovati. O tome kako se u staro vrijeme svatkovalo u Subotici pisao je Gábor Tormásy, nekadašnji župni vikar subotičke katedralne župe. Iz njegovoga pisanja doznajemo kako se u 18. i 19. stoljeću rasipno svatkovalo u Subotici. Ne spominje, doduše, pojedinosti. Dosta je, kad na više mjesta spominje, da su pojedine obitelji materijalno potpuno propale samo svatkovanja radi. Ona crkveno-pravna strana vjenčanja uvijek se strogo i propisno obavljala. Tako je Tridentinski sabor naredio župnicima da temeljito ispituju zaručnike prije nego će se vjenčati. Subotičkim župnicima franjevcima to i nije bilo teško. Imali su malu župu. Sve su svoje vjernike osobno poznavali. Takve su ženidbene pripreme savjesno i lijepo obavljane. No, svaka dobra stvar ima i svoje "ali"... Čim su došla mirnija vremena, oko svadbe su nicali nezdravi običaji.

Pod Turcima

Kako su Turci nemilo otimali kršćanske djevojke i odnosili ih u ropstvo, za njih, ovoga vremena, su roditelji posao oko udaje obavljali potajno i noću. Noću su s djevojkom potražili kuću u kojoj je bilo mladića za ženidbu. Tako bi svoje kćeri ponudili mladićevim roditeljima. Trebalo je udaju tako organizirati da se u kući nađe i koji segedinski franjevac. Kad su se roditelji nagodili, svećenik je odmah prisustvovao vjenčanju. Sve se to obavljalo noću, potajno i bez ikakvoga slavlja i veselja. Budući da je franjevca svaki obred, pa i vjenčanje, mogao stajati glave, razumljivo je da je za vjernike najvažnije bilo da im se djeca kršćanski vjenčaju, pa da s Božjim blagoslovom nastave obiteljski život. Uostalom, ovako piše Tormásy: "U to su vrijeme Dalmatinci prakticirali svoju vjeru poput prvih kršćana. Kad bi se među njima našao koji redovnik, noću su u podzemnim prostorijama slavili otajstva svoje vjere" (Tormásy, 12).

Nisu Turci ostavljali na miru ni mlade žene. Bolje stojeći Turci su nastojali proširiti svoj harem. U tu su svrhu otimali žene od kršćana. Puno je djece tako ostajalo bez majčinske ljubavi, mnogo staraca bez njege. Rušila su se obiteljska gnijezda. Kad su se subotički Dalmatinci potužili pred vezinom koji je stolovao u gradskoj tvrđavi, stigla je zabrana otimanja žena. Tada su se Turci okrenuli gore spomenutom otimanju djevojaka. Turski je zulum sve više bijesnio. Kako se primicao slom turske moći u Austriji i Mađarskoj, otmice su bivale sve češće, bezakonje je carevalo.

Vjenčanje u 18. stoljeću

Zaručnici su bili ispitivani, ali su osim toga morali ići župniku i na "nauk" - zaručničke pouke. Zaručnici su morali pokazati srazmjerno dobro poznavanje kršćanskog morala i svih dužnosti koje ih u braku očekuju. Tek kad se župnik uvjerio u njihovo znanje, mogli su se vjenčati. Po tadašnjem

običaju župnik je njihove zaruke oglašavao u tri uzastopne nedjelje na župnoj svetoj misi. Oglase je čitao zato da bi vjernici koji znaju kakvu zapreku za oglašenu ženidbu mogli doći i blagovremeno upozoriti župnika.

Neposredna priprava za ženidbu se sastojala od ispovijedi i pričesti, pa bi zatim slijedilo samo vjenčanje pred svećenikom i svjedocima. Kad bi zaručnici bili iz različitih župa, vjenčanje je obično bivalo pred zaručničnim župnikom, u njezinoj župnoj crkvi. Prava rijetkost je bilo vjenčanje pod svetom misom. Bio je zato u to vrijeme jedan poseban običaj. Dan poslije vjenčanja došla bi mlada u crkvu da zatraži blagoslov. Mješovitih ženidbi (ženidba zaručnika različite vjere) nije bilo tijekom 18. stoljeća u Subotici. Ako bi ipak koja osoba nekatoličke vjere željela sklopiti brak s katolikom, morala je prije vjenčanja prijeći na katoličku vjeru.

Troškovi

Ženidba je u to vrijeme bila izuzetno skupa. Zato su i župnik i gradsko poglavarstvo sve činili da smanje nesrazmjerno velike svatovske troškove. Natjecali su se ljudi u tome tko će svome djetetu napraviti veće i bogatije svadbene svečanosti. Bilo je obitelji koje su materijalno propale kupujući svadbeni dar. Morao je nastupiti čak i nadbiskup, koji je odredio novčanu globu za one koji bi prigodom zaruka mladenki darovali više od 8 forinti. Ni kad se radilo o daru u naravi, vrijednost dara nije smjela nadići vrijednost od 8 forinti. Sve je bilo uzaludno. Ipak, 1754. godine gradsko je vijeće ne samo propisalo globu, već ju je i naplatilo od prekršitelja. Ovakav nastup gradskih vlasti je donekle umanjio svatovsku rasipnost, no nije im uspjelo nametnuti korjenito rješenje. Toliko su bili jaki običaji da ih ni strah od kazne nije mogao izmijeniti. Do kraja 18. stoljeća vjenčavalo se samo prije podne. To je vrijedilo i za krštenje i ostale sakramente. U gradu se nije moglo ni čuti da bi se vjenčanje ili krštenje moglo obavljati popodne.

Vjenčanje poslije podne?

Kralj Josip II je svojim patentom iz 1783. godine pokušao zavesti novi red oko vjenčanja, pa i crkvenog, no u Subotici je njegov patent prošao gotovo nezapaženo. Pročitan je na sjednici gradskog poglavarstva, a svećenici su za nj doznali iz nadbiskupove okružnice. U to vrijeme se sve više čuje traženje roditelja i mladenaca da se vjenčanje slavi popodne. Novina s kraja 18. stoljeća je bila i to što su ljudi počeli tražiti oprost od tri uobičajena navještaja ili oprost od ženidbenih zapreka.

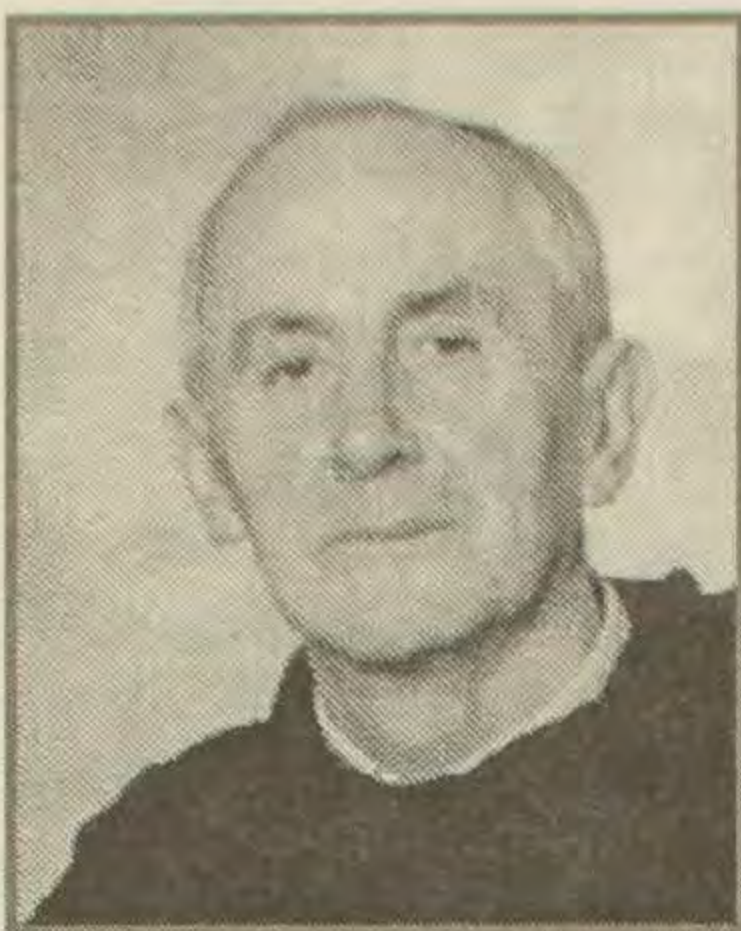
(nastavlja se)

Prema: Tormásy Gábor, *A szabadkai római katolikus főplébánia története*, (Povijest glavne subotičke rimokatoličke župe), Subotica, 1883, str. 76-77 i str. 212-217.

PREMINUO I POKOPAN O. GOTHARD HAJEK

U subotičkoj je bolnici 26. siječnja 1998. godine nakon kratke ali teške bolesti preminuo franjevac o. Gothard Hajek. Umro je pošto je poljubio križić na svojoj krunici, izgovarajući riječi: "Dragi Isuse, pomozí mi". U času umiranja uz njega je bio revni trećoredac, bolničar Joška Tanok. O. Hajek je pokopan 28. siječnja 1998. godine na Bajskom groblju u kripti franjevačke kapele. Pogreb je na hrvatskom i

mađarskom jeziku predvodio subotički biskup mons. Ivan Pénzes, uz asistenciju mnogopoštovanog o. Lucija Jageca, provincijala Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Na pogrebu je bilo tridesetak svećenika i redovnika, među kojima su bili i franjevci iz Osijeka, Iloka, Zemuna i Novog Sada, redovnice i mnoštvo vjernika. U ime franjevačkog bratstva od pokojnika se na hrvatskom jeziku oprostio o. Andrija Matić, gvardijan subotički, a na mađarskom o. Maksimilijan Soti.

Poslije sprovoda koncelebriranu sv. misu zadušnicu predvodio je također subotički biskup u franjevačkoj crkvi. Na sv. misi je prigodnu homiliju održao provincijal o. Lucije Jagec na hrvatskom, a o. Károly Harmath na mađarskom jeziku.

O. Gothard /László/ Hajek rodio se 24. siječnja 1940. godine u Subotici. Roditelji su mu bili János i Veronika rođ. Zrinski. U franjevački red stupio je 15. 08. 1959. godine, jednostavne zavjete položio je 16. 08. 1960. a svečane, doživotne 17. 09. 1966. godine. Za svećenika je zaređen u Zagrebu, 29. 06. 1968. godine.

U svom četrdesetogodišnjem redovničkom i tridesetogodišnjem svećeničkom životu obavljao je različite dužnosti. Kao mladomisnik službovao je u Osijeku (Tvrđa) gdje je bio kapelan i vjeroučitelj. Od 1970. do 1978. godine bio je predstojnik samostana u Novom Sadu, a od 1978. do smrti vikar subotičkog samostana. U Subotici je uz stalnu službu ispovijedanja obavljao i službu asistenta Franjevačkog svjetovnog reda za Mađare, te službu vjeroučitelja. Pet godina (1990-1995) obavljao je službu dušobrižnika bolesnika, a svaki dan je slavio misu u bolničkoj kapeli. Bio je i ispovjednik sjemeništaraca u subotičkom sjemeništu "Paulinum" kao i član Prezbiterialnog vijeća Subotičke biskupije.

Smrću o. Gotharda Subotica je postala siromašnija za još jednog revnog svećenika i dobrog ispovjednika. Neka Gospodin na njegovo mjesto, po zagovoru sv. Franje, pošalje nove snage. /A.A./

In memoriam

S. ELVIRA ROGIĆ

U Subotici je u 26. listopada preminula s. ELVIRA (TEREZA) ROGIĆ iz Družbe sestara Kćeri milosrđa. Pokopana je u srijedu, 28. listopada na subotičkom groblju sv. Roka. Sprovodne obrede predvodio je biskup, mons. János Pénzes u nazočnosti više svećenika, redovnica grada, te pokojničine rodbine i prijatelja. U prigodnoj homiliji župnik Andrija Anišić je naglasio da je s. Elvira bila jednostavna, skromna, ali uvijek vesela redovnica.

S. Elvira (Tereza) Rogić rođena je 20. prosinca 1911. godine u Đurđinu kao najstarije od četvoro djece u obitelji Feliksa Rogića i Etele rođ. Crnković. Djetinjstvo s još tri sestre proživjela je u svojoj obitelji. Bila je to uzorna kršćanska obitelj. Danas oko podneva navratio mi je jedan čovjek s molbom da na sprovodu kažem da je njezina obitelj bila takva da se s njom može ponositi čitav Đurđin. U njihovoj obitelji živjelo se po Božjim zapovijedima. Bog je uvijek bio na prvom mjestu. U njezinoj obitelji molilo se, radilo i pošteno živjelo. U takvom ozračju lako je Tereza mogla čuti Isusov zov "dođi, slijedi me".

S. Elvira je jako voljela svoj rodni Đurđin. Na Đurđinu je za nju uvijek sve bilo najbolje. Jako je žalila što je Družbina kuća na Đurđinu zatvorena i što su sestre odandje morale otići. I to trpljenje ponijela je sa sobom u grob.

Na Đurđinu, u svojoj 25. godini života ona odgovara Božjem pozivu te stupa u samostan Kćeri milosrđa u Subotici.

Godine 1935. Tereza je pošla na Blato, u kuću maticu sestara Kćeri milosrđa, gdje je započela svoju redovničku formaciju. Kod redovničkog oblačenja dobila je ime s. M. Elvira. Prve redovničke zavjete položila je 1936. godine, a vječne 1942. godine.

Iako skromna i povučena, ubrzo nakon položenih zavjeta, Majka utemeljiteljica i poglavarica Družbe, šalje je na misijski teren u Argentinu. Ondje je s. Elvira boravila u raznim kućama Družbe i obavljala razne dužnosti. Bila je kućna ekonomica, radila u šivaoni, u državnim bolnicama, obavljala je i druge kućne poslove a neko vrijeme je bila i nadstojnica. Punih 17 godina žrtvovala se veselo za bolesnike i siromahe. Iz Argentine je premještena u Italiju, gdje nastavlja svoje služenje Bogu i ljudima. U Italiji je provela dvadeset godina. Dvije godine dvorila je bolesnu Majku utemeljiteljicu s. Mariju Propetog Petković, a ostalo vrijeme provela je na raznim dužnostima.

Nakon svog dugogodišnjeg djelovanja u tuđini vratila se u svoju Bačku. Tu je neko vrijeme boravila u Somboru, pa na Đurđinu i napokon u Subotici.

S. M. Elvira imala je Božji dar za lijepo šivanje i ručni rad. Savršeno je izrađivala čipkaste oltarnike. Posebno ljubavlju bavila se izradom gipsanih kipića Isusa, Marije, Josipa i drugih svetaca. Mnogu dječicu obradovala je Betlehemom, kompletnim Isusovim jaslicama. To je radila sve dok joj prsti nisu onemoćali.

Izraze sućuti sestrama Kćeri milosrđa poslala je nova vrhovna glavaričica s. M. Berislava Žmak i pokrajinska predstojnica s. Marija Goretti Krznar izrazivši ujedno žaljenje što ne mogu doći na sprovod, jer nisu mogle brzo dobiti vize. /Zv/

/Zbog preobilja materijala u prošlim brojevima, a u želji da ne skraćujemo tekst o ovoj pokojnici, opširnije o njoj pišemo u ovom broju./

KLARA GABRIĆ rod. BALAŽEVIĆ

U Subotici je 16. 01. 1998. godine, u 83. godini života, poslije teške bolesti preminula Klara Gabrić, rođena Balažević. Pokopana je u subotičkom Bajskom groblju 18. 01. Sprovodne obrede predvodio je župnik Andrija Anišić. On je u

prigodnoj propovijedi istaknuo njezinu veliku ljubav prema Crkvi. Crkva je za nju bila dom u koji je uvijek radosno dolazila. Činila je to i uz cijenu najvećih žrtava. Više puta je s dva štapa po sat i pol vremena išla do crkve jer je željela i voljela sudjelovati na sv. misi. "To je primjer i poticaj mladim naraštajima koji olako izostaju s nedjeljne mise, kako se isplati, pa makar to bilo povezano i s velikom žrtvom, ići nedjeljom na sv. misu", istaknuo je župnik.

Pokojna Klara silno je štovala i Gospu Bunaričku. Nije, dok god je mogla, propuštala ni jednu prvu subotu, ni jedno proštenje. U tom dragom, malenom svetištu pronalazila je utjehu i snagu za svakodnevni život. Iz svog života je ispričala jedan čudesni događaj vezan uz Bunarić. Naime, jedne godine jako su je boljele noge. Bile su otečene. Nije mogla obući nikakvu obuću, ali je željela ići na bunaričko proštenje. I odlučila se poći pješice. Sretno je stigla i vratila se bosonoga bez ijedne ogrebotine ili žulja na nogama. Gospa Bunarička joj pomogla.

Neka joj ona otvori širom vrata raja da radosno pođe u Očev zagrljaj.

S ljubavlju je se sjećaju njezini najmiliji, kao i rodbina, prijatelji i komšije, a također i župnik, časne sestre i mnogi župljani.

Sv. misa zadušnica bit će u crkvi sv. Roka u Subotici, u nedjelju 1. 03. u 9 sati. /Zv/

NA ISPOVIJED S ISTIM GRIJESIMA?

Cijenjeno Uredništvo Zvonika!

Danas sam bila na božićnoj ispovijedi. Bila sam vrlo sretna dok nisam došla kući. Tu me je sačekao muž i rekao: "Lako je tebi jer ti griješiš, činiš iste greške i opet ideš na ispovijed i misliš da je sve u redu. Po čemu si ti bolja što ideš u crkvu?"

Jako me povrijedio. Nisam mu znala odgovoriti jer ima tu istine da često pravim iste greške iako čvrsto odlučim da neću više griješiti. Idu li i drugi na ispovijed s istim grijesima?

Kata P.

U Vašem pitanju zapravo se nazire više pitanja na koja bih Vam želio odgovoriti.

Prvo što se nameće iz Vašeg pitanja jest upit ili konstatacija Vašeg supruga: "Po čemu si ti bolja što ideš u crkvu?" Jednosta-

van i veoma kratak odgovor na ovu konstataciju bio bi: čovjek vjernik ide u crkvu i zato da bi postao bolji. Istina, možda čovjek vjernik i nije bolji u svakodnevnom životu od nekih "drugih", ali upravo zato jer ide u crkvu, on želi na taj način pokazati da želi biti bolji. Kada će se uočiti taj njegov napredak ili pomak k boljitku njegova života, ovisi od više čimbenika.

Drugo što mi se čini važnim istaći u ovom odgovoru, jest nepobitna činjenica da svaki čovjek griješi i da je svaki čovjek na ovaj ili onaj način grešnik. Nema na zemlji ama baš ni jednog čovjeka koji bi, ako je iskren prema Bogu, blišnjemu i sebi, za sebe mogao reći da ne griješi i da nije grešnik. Pitanje je samo koliko je čovjek spreman priznati svoju grešnost. Napominjem tu trostruku dimenziju grijeha: grijeh prema Bogu, grijeh prema blišnjemu i grijeh prema samom sebi. Ako čovjek kroz tu prizmu promotri iskreno i bez ikakvih maski pretvaranja svoj život, vrlo lako će uvidjeti koliko zla, tj. grijeha ima u sebi a za koje se treba iskreno kajati i poći na sakrament Pomirenja, tj. na sv. Ispovijed.

Vaše pitanje me je potaknulo i na to da Vam barem u kratkim crtama ili u nekoliko natuknica kažem nešto o teologiji sakramenta Pomirenja, tj. Ispovijedi.

Nema sumnje da je svaki čovjek stvoren "za Krista" i prema Njemu je usmjeren. Ali čovjek u toj svojoj usmjerenosti ka Kristu doživljava padove i zato je potrebna korektura te njegove usmjerenosti ka Kristu, a to se događa upravo u sakramentu Pomirenja. Upućujem tu na obrednik "Red pokore" koji u točki 3. ističe: "Krist je ljubio Crkvu te je sebe predao za nju da je posveti (Ef 5,25-26)... Nju, svoje Tijelo i svoju Puninu, on ispunja svojim božanskim darovima, te po njoj širi na sve ljude istinu i milost. Ipak, članovi su Crkve podložni napasti te često padaju u grijeh... Ali Crkva, jer u svom krilu obuhvaća

grešnike, u isti mah je sveta i uvijek potrebna čišćenja pa neprestano treba pokore i obnove." Potrebno je tu imati na umu važnu činjenicu da je Isus ustanovio sakrament Pomirenja da čovjeku pruži mogućnost, šansu obraćenja i ponovnog dobivanja milosti opravdanja. Zato Oci Crkve predstavljaju ovaj sakrament "kao drugu dasku (spasa) nakon brodoloma gubitka milosti. (usp. KKC 1446).

Svaka nas ispovijed oslobađa naše grešnosti i vjerojatno ste i Vi zato bili sretni nakon što ste se ispovjedili. Ističem tu korisnost ovog sakramenta i navodim već spomenuti obrednik "Red pokore", točku 7: "Raznolike su i mnogovrsne rane grijeha u životu pojedinca i zajednice... One koji su se teškim grijehom odijelili od zajedništva Božje ljubavi, sakrament pokore vraća u život koji su izgubili. Oni pak koji upadoše u lake grijehe, doživljavajući svednevice svoju slabost, ponovnim slavljenjem pokore dobijaju snagu za postizavanje

potpune slobode sinova Božjih." "Osim toga često i ponovno pristupanje ovom sakramentu veoma je korisno i kao ustuk lakim grijesima. Nije to puko obredno ponavljanje ni neka psihološka vježba, nego ustrajno nastojanje da se usavršuje krsna milost te se u nama... sve više očituje Isusov život." (Red pokore, 7 b).

Što se pak tiče zadnjeg Vašeg pitanja: "Idu li i drugi na ispovijed s istim grijesima?", moj odgovor je: DA, velika većina. Ali to ne znači da se onda ne treba ispovjedati kad će čovjek opet sagriješiti. Nego to znači upravo suprotno, da kroz stalno kajanje, možda čak i za iste grijehe, snagom milosti sakramenta Pomirenja, tj. ispovijedi, čovjek napokon zadobije i dostatne snage, volje i odlučnosti da ih se oslobodi.

Dozvolite mi na kraju da Vam navedem jedan tekst spisateljice duhovne literature Anne Blaman: "Vidjela sam da je ljudskom biću naprosto nemoguće da ostane "dobro" (ili čisto). Želiš li, na primjer, u jednome biti pažljiv, to je uvijek na račun čega drugog; ako ti se srce zagrije za jednu stvar, ohladi se za drugu... Uvijek se nanovo dižeš protiv svojih ljud-

skih nedostataka.... Nema dana, sata ni trenutka a da ne osjećaš krivnju zbog nekog nedostatka. Nikad ne činiš dovoljno, a ono što činiš, nije nikada dovoljno dobro... Svaki dan, svaki sat i svaki trenutak nosi sa sobom težinu čudoredne krivnje s obzirom na moje djelovanje i na sve moje odnose s drugim ljudima. Mogla bih reći: 'u redu, nisi svetica, budi zadovoljna što si i takva kakva jesi'. Ipak ne bi pomoglo, jer nisam zadovoljna. Vidim svoje ljudske slabosti, i unatoč tome što su one sastavni dio moje ljudske nesavršenosti, osjećam ih kao promašaj."

Pravom radošću smatrajte, braćo moja, kad upadnete u razne kušnje, znajući da prokušnost vaše vjere rađa postojanošću.

(Jak 1,2-3)

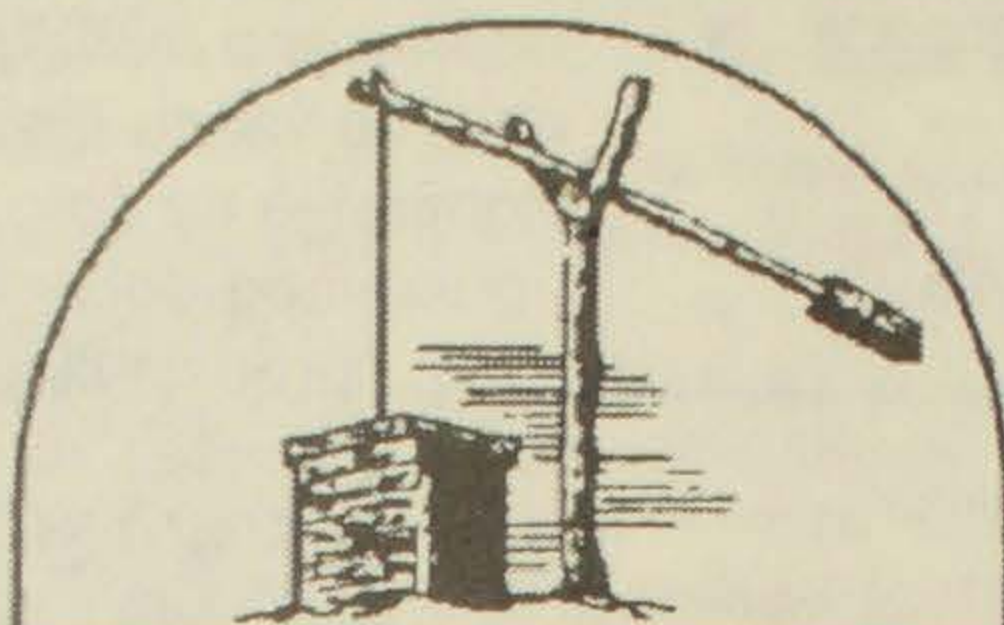

Otmara Majera bb.
Subotica ★★★★★

(024) 554-554

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

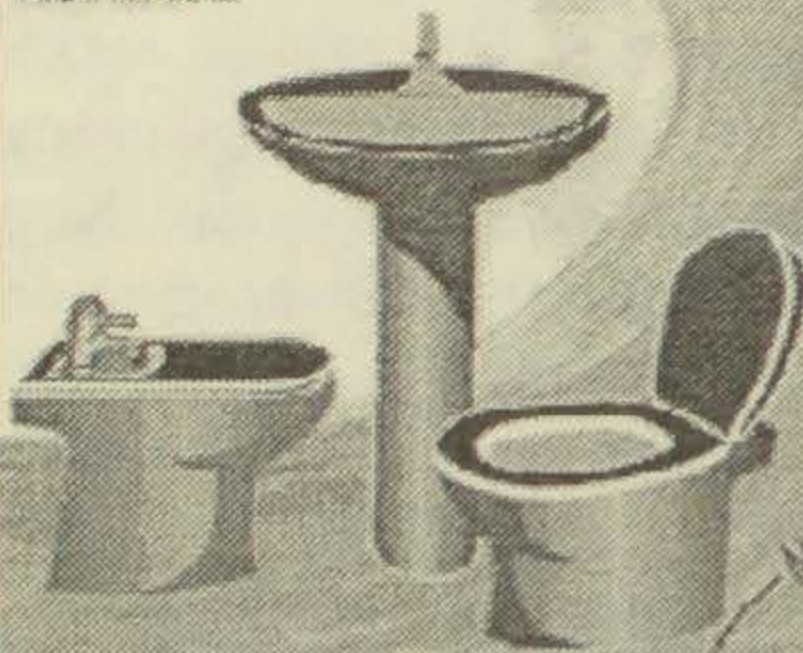
PROIZVODNO TRGOVINSKO PREDUZEĆE

BANE

KOMPLETAN GRAĐEVINSKI
MATERIJAL

JACUZZI KADE
OPREMA ZA KUPATILA
TOALETNI OHRMAHIĆI
KUPATILSKI NAMEŠTAJ
DRVENI WC POKLOPCI
U VIŠE BOJA
KUHINJE

Čarolija prirode
utkana u vaš dom

24000
SUBOTICA,
Batinska 34
Tel./fax:
024/ 561-186
Tel.:
024/561-187
Privata:
024/ 561-201

NAJJEFTINJE
KERAMIČKE
PLOČICE!

DIZAJN ZVEKAN D.

G. BLAŠKO GABRIĆ I ŠTAMPARIJA "GLOBUS"
DAROVALI SU KUNSDRUK PAPIR ZA KORICE "ZVONIKA"
DO KRAJA 1998. GODINE!
TOPLO ZAHVALJUJEMO!

Isplati se ženiti

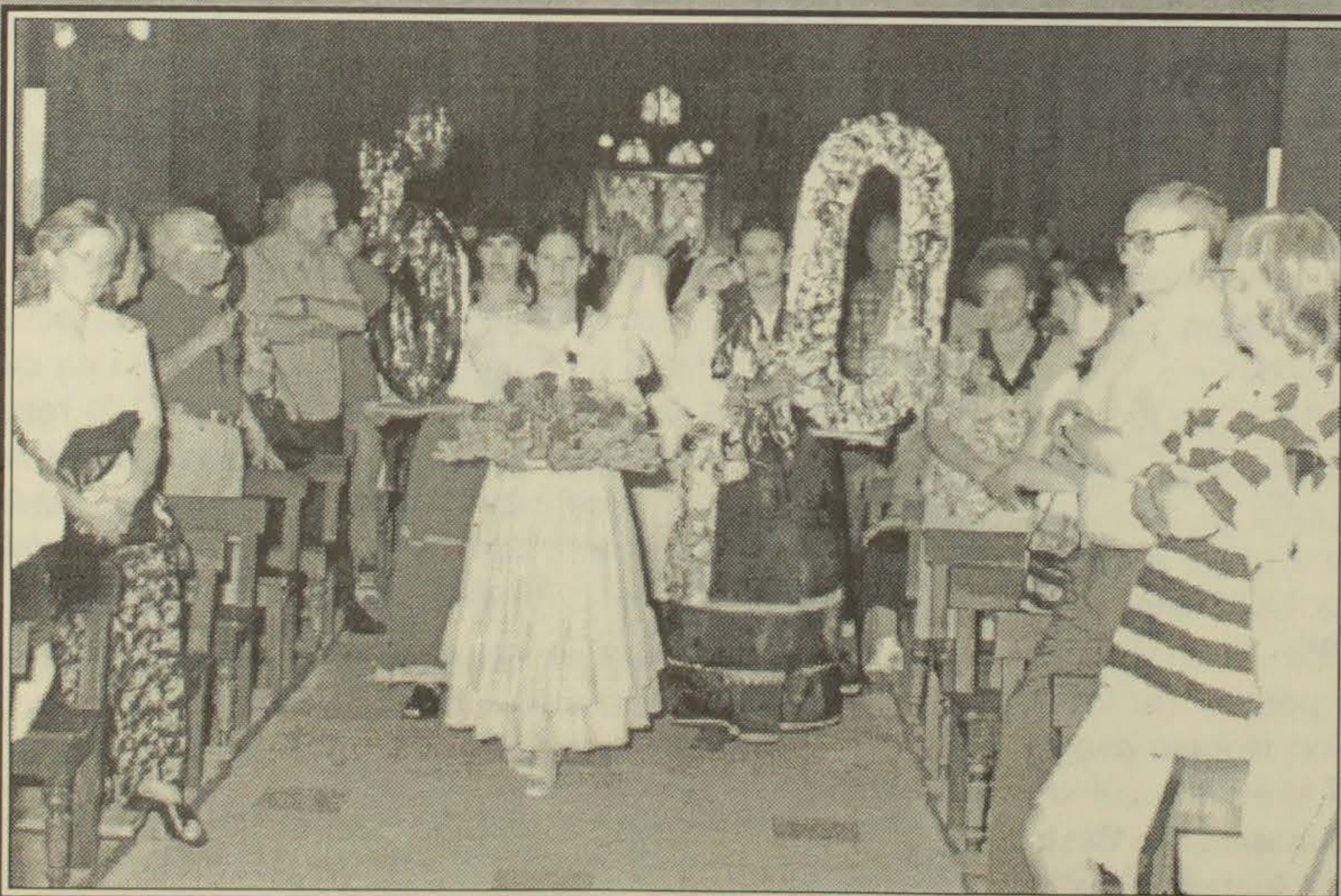
*Jer Štamparija "Globus"
brzo kvalitetno i jeftino*

*štampa pozivnice
za svadbu.*

Otmara Majera 10
Telefon: (024) 551-202

OVAJ BROJ IZIŠAO JE UZ POMOĆ MEĐUNARODNOG KARITASA
"KIRCHE IN NOT"

ZANIMLJIVOST

ZANIMLJIVOST

Mjesto događanja:
ARGENTINA

Povod:
ZLATNI JUBILEJ REDOVNIŠTVA
SUBOTIČANKE S. BEATE
KOVAČEVIĆ

Na slici:
Bunjevačka, paragvajska i
argentinska narodna nošnja
u prikaznoj procesiji

DIDA-DEMIN KOŽUH

Dida Dema je slip. Već dugi niz godina. On kvrcu štapom pred sobom, tako da ide svako jutro u crkvu. Uvik je napipao svoj "stoc", klupu, u kojoj je on sidio. Ako li je kogod sidio na tome mistu, na kraju dida Demine klupe, taj je ili odmakao dalje, ili je izišao iz klupe, da da mista dida Demi.

Na dida Demi je bio vikom, zimi ili liti kožu. Uvik, otkako sam ga pamtio, isti jedan. A tomu je najmanje dvadeset godina, kako ga poznam. Još od ono doba, kad je vidio. Kožuh je već i onda bio star. Ali dobar, jak; od onih prijeratnih. Nije šiven konopljaškim koncem, već kožnim. Nijedna se punka nije otkinula a ni petlja prekinula. Samo obašva, jagnjeća kožica, ona je odavala neke slabosti: ispod vrata se sažuljala vunica, pa se sjala gola irica, dobro učitlajsana. I oko ruku obšav bio je pomalo mističav. Al i onda, prije to nekih dvadeset godina, još se vidilo, da je bio, kad je od čurčije donešen, bile boje. U njemu je dida Dema, još "najbolji čovik" od 50 godina, sa zdravim i čistim očima i sa bistrom glavom čuvao kao željeznički stražar vagone na subotičkoj stanici. On nije gonio sirotinju, što je oko stanice kupila ispalo grumenje uglja i kore sa cipanica. On samo nije dao vagonima.

Prije 22 godine, kad će da osvane Badnji dan, tu noć je bila grdna mećava i vijavica. Dida Dema je cilu noć zurio u mećavu, ona ga vlažnim snigom šibala po očima, a hladni mu vitar parao po kožu tražeći gdje će da se uvuče do poštenoga srca dida Deminoga, da ga stisne i da ga samrzne. Ali kožuh ko oklop: nigdi vitru ulaza. A oči se u gustoj vijavici otimlju, da dopru do vagona, da ne bi ko obio vagon i odnio božićne pakove sirotnih vojnika, na kojima se cakli još i sada suza materina.

Ujutro su dida Demu našli: naslonio se na vagon uštapljenih nogu, sav zavijan u susnižici. Lice mu se nije vidilo od sniga. Odneli ga u postaju, sastružu snig sa očiju. Dida Dema otvori oči, al ne vidi ništa. I nikad više nije pogledao.

Od to doba je kožuh malo pocrnio, u zadnje je vrime bio sav crn i sjajan. Dida Dema je i zimi i liti u njemu kuckao po kerskim ulicama. Skinuli su kožuh s njega, kad je umro.

Otišao dida Dema u crkvu. Otkucao do ispovidaonice, ispovidio se i pričestio, a posli mise hajd kući. Preko avlinskog je praga zapo nogom i zateturo se. Onda prvi put. I posljednji. Ušo u sobu, dokuckao do astala, sio na stolac,

ruke preda se na astal, a glava mu pade na ispružene ruke. Bio je mrtav. Štap mu se izmakne i lupi se po zemlji. Baba Kata, žena, utrče i nađe didu mrtvog.

***

Dida Demin kožuh osto pust. Baba Kata je imala lip šaren kožuh sa visuljcima. Bio je malo iznošen, al kud i kamo noviji i mekši i lipši od dida Deminog.

Kad se zajesenilo, ona kožuh na se. Jedan dan svoj, drugi dan dida Demin. Ovaj joj lipši, ali onaj joj masni draži.

Jednoga dana dođe joj iz komšiluka baba Tona Jakovljeva. Njezin čovik leži već tri godine, pa ni prevrnut se. A stoje u tuđoj kući. Sinovi i kćeri svako u svojoj nevolji, svako pod svojim bremenom stenje.

"Draga baba Kate, nemaš li kakve stare obojke od tvog pokojnoga dida Deme. Moj Jakov cilu noć jauče da ga bole noge. Kida ga reuma."

"Imam, slatka Tone, imam. Evo ti. Prave suknene. Nije ih Dema ni triput obuo."

"A, hvala ti, baba Kate, Bog ti platio! Baš će ugrijati mom Jakovu noge."

I polazi.

"Čekaj samo, Tone. Ti si došla bez marama u tankom levešu. Nemaš šta vruće da zaogrneš?"

"Nemam, draga moja. Niki dan sam gledala med starežom. Ali to niko ne isplati. Jedna stara iskrpljena kožušina, mal ako nema u njemu i tetaka, pa šta mi-

lišište za njegov tri vorinta. A ja baš onda zvala doktora kod moga Jakova, pa ni bile nisam imala."

"E, čekaj, saću ja tebe zaoditi."

Nađe oba kožuha, i svoj i dida Demin. Razastre ih po krevetu pa će Toni:

"Reci mi, koji je bolji?"

"Pa ovaj šareni."

"No eto taj nek je tvoj. Nek je za dida Deminu dušu. A meni će ostati dida Demin."

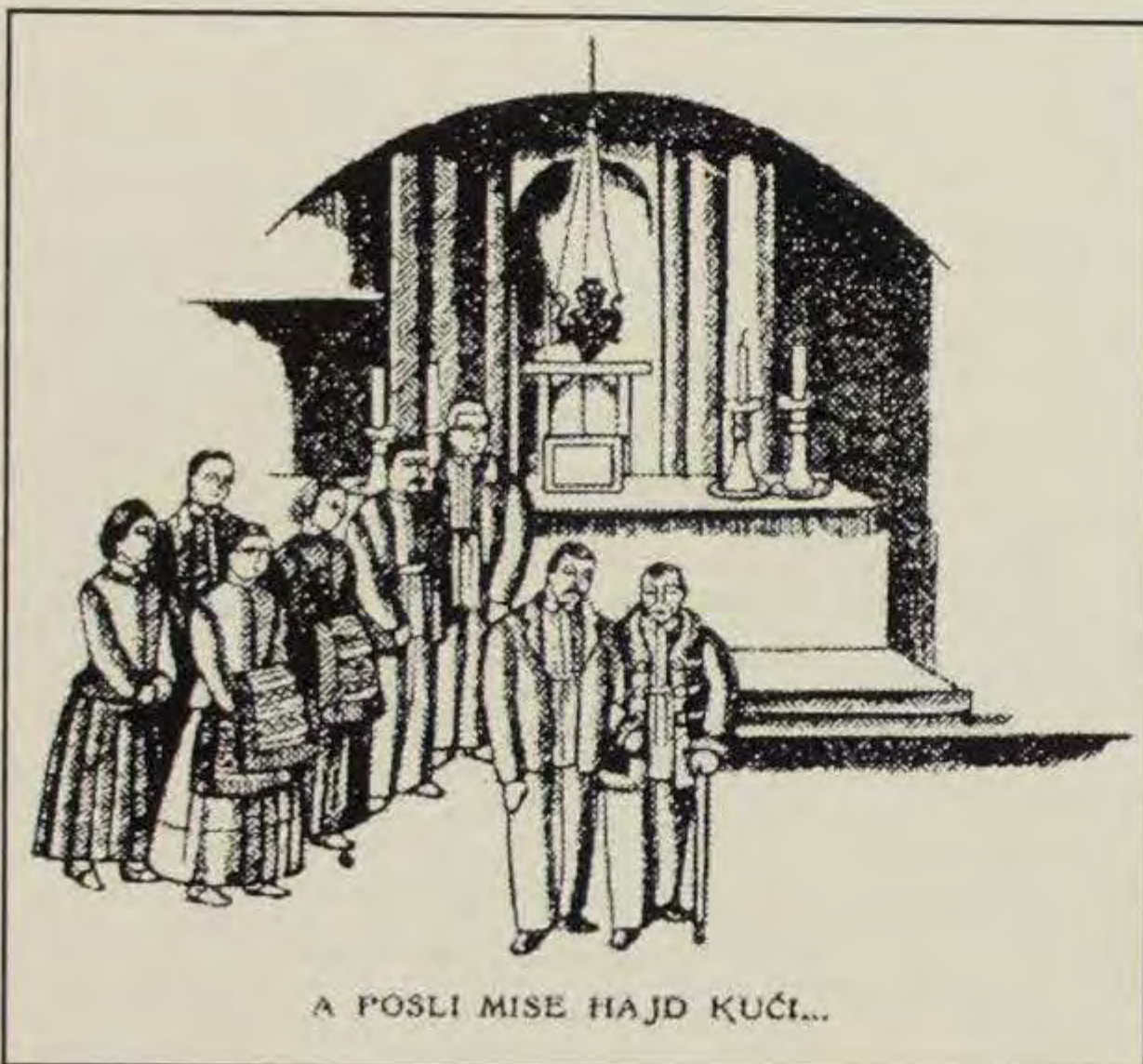
"A hvala Ti, Kate, od neba do zemlje! Sad ću i ja moći otići u crkvu ove zime. Bog neka ti plati!"

"E, pa zbogom! Na i ove obojke, nemoj da ih zaboraviš ovdi."

I kad je baba Tona otišla, baba Kata je obukla dida Demin kožuh i vrlo joj bilo u njemu vruće.

"Baš dobro, kad sam onaj dala Toni, a meni je ostala uspomena na mog dida Demu..."

Blaško Rajić: "Bunjevčice - crtice iz života bunjevačkih Hrvata", Matica subotička, 1937.

A POSLI MISE HAJD KUĆI...

VELIKO PRELJESKO

Preljaska pisma 1998.

TAMBURICA

Bunjevačko srce ima blago koje čuva, koje mu je drago: to su zvuci mile tamburice, s njom trepere srca tihe žice. Čuti, srce, ono što ti drago: tamburicu - bunjevačko blago.

Bez nje nema pisme bunjevačke, Subotice, lipotice bačke, ni salaša, ni naše ravnice; sve je samo titraj tamburice.

Pivaj, srce, ono što ti drago: tamburicu - bunjevačko blago.

Bez nje nema dužijance, kruva, ni lipoga bunjevačkog ruva. Polivači a ni materice ne vride bez svirke tamburice.

Sviraj, srce, ono što ti drago: tamburicu - bunjevačko blago.

Bez nje nema svatova ni prela, bez nje nema kola ni veselja. Nema pisme bečarske, momačke, ni lipote prave divojačke.

Igraj, srce, ono što ti drago: tamburicu - bunjevačko blago.

Ona žalost u radost pritvara, di je radost još više je stvara. Ona čuva lipe običaje, u žicama njenim prošlost traje.

Kaži, srce, ono što ti drago: tamburicu - bunjevačko blago.

Oj Bunjevci, potomci Hrvata, s tamburicom od suvoga zlata! Neka žive u srcima dice mili zvuci zlatne tamburice!

Čuvaj, srce, ono što ti drago: tamburicu - bunjevačko blago!

s. Blaženka Rudić

Vaša pisma

**Sretan Božić i blagoslovljena nova 1998. godina
Uredništvu Zvonika.**

Uživam u svim tekstovima, čestitke za odabir tema. U zadnjem broju (br. 12/97, op. ur.) s posebnom pažnjom sam čitao članak o djevičanstvu Marije Djevice. Ovo posebno zbog toga što sam u zadnje vrijeme u dva navrata na TV gledao kvazi znanstvene emisije gdje su iznijeti slični stavovi u pogledu originalnosti nekih biblijskih događaja. Navodno, te su "priče" u vidu "legendi" preuzete od nekih drevnih naroda, itd. Takve stvari gledaju i drugi vjernici pa je vrlo korisno da imaju negdje pročitati odgovore na eventualne dileme i sumnje.

Sve pohvale za tehnički izgled lista. Čestitke ekipi koja prelama list.

Mr. Pere Žigmanov, Novi Sad

ISPRIKA

U siječanjskom broju našega lista, u članku "Božićnjak", u nabranju imena domaćica koje su izložile božićnjake na izložbi u prostoriji HKC "Bunjevačko kolo", izostavili smo obitelj Marije Vukov, koja je izložila tri božićnjaka. Za ovaj neželjeni propust ispričavamo se obitelji Marije Vukov iz Subotice.

PRETPLATITE SE NA ČASOPIS BIBLIJA DANAS

"Biblija danas" je prvi biblijski časopis na hrvatskom jeziku.

Izlazi četiri puta godišnje.

Godišnja pretplata mu je 12 DEM u dinarskoj protuvrijednosti.

Za sve informacije obratite se uredniku časopisa franjevcu, o. Tadeju Vojnoviću

na adresu: Cara Dušana 4
21000 NOVI SAD

Tel./fax.: 021/372-331

Subotica - Sv. Rok

SUSRETI BRAČNIH PAROVA

Petak, 20.02. u 20 sati

Tema:

Čuvajte se kvasca farizejskog (Skinimo maske)

Predavač:

Preč. Stjepan Beretić

SLUŠAJTE RADIO VATIKAN

Već pedeset godina radio Vatikan ima emisiju na hrvatskom jeziku.

Slušajte je svaki dan u 19 sati ili u 5 sati ujutro.

SLUŠAJTE RADIO SUBOTICU

Emisija za katolike na hrvatskom jeziku
Svakog četvrtka u 19 sati

Subotica

TRIBINA MLADIH

Katolički krug: 15.02. u 19 sati

Predavač: o. Tadej Vojnović OFM, Novi Sad

Tema: Upoznajmo Duha Svetoga (II)

Na predavanje mogu doći svi koje zanima ova tema

Poslije predavanja POKLADNO DRUŽENJE MLADIH
(uz šaljivi skeč i bogatu tombolu)

IMATE LI VEĆ NAŠ MOLITVENIK "SLAVA BOŽJA"?

Ako nemate, možda je početak korizme lijepa prigoda da ga nabavite!

Subotica - Sv.Rok

VJERONAUČ ZA STUDENTE I MLAĐE RADNIKE

5. i 19.02. u 20 sati

Okvirna tema ovog vjeronauka je:

UPOZNAJMO BIBLIJU

(Biblija u svakodnevnom životu)

Subotica

Devetnica Gospi Lurdskoj

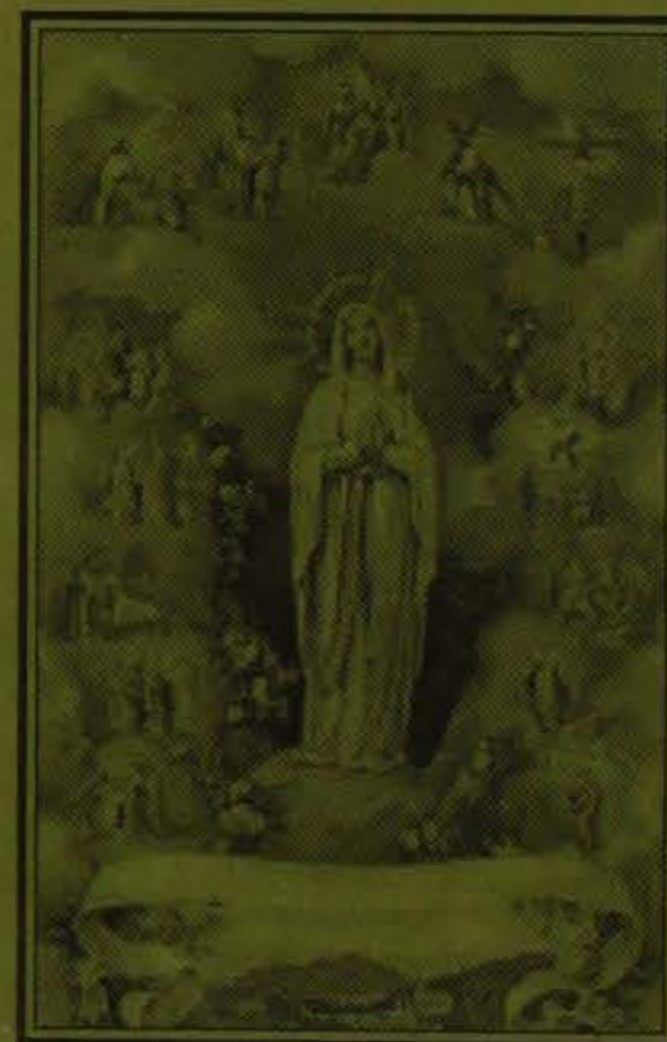
10. 02. u 17.30 - franjevačka crkva

Biskupska misa na hrvatskom jeziku

11. 02. u 17.30 - u katedrali

Biskupska misa na mađarskom jeziku,

posveta Biskupije Bezgrešnom srcu Marijinu

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKA KNJIŽNICA "IVAN KUJUNDŽIĆ"

Subotica, Ivana Milutinovića 52.

Radno vrijeme:

utorak 9 - 11 sati

četvrtak 16 - 18 sati

Subota: 9 -11 sati

Rješenje križaljke iz prošlog broja (39):

Vodoravno: stav, Asti, regal, Antun, ar, Lazar, no, mele, a, Irak "Zana", skor, tak, sak, zar, R, Mojsije, i, etapa, netik, Nica, Raba.

Isprika enigmaličarima! Na žalost, nije stiglo ni jedno rješenje križaljke, možda zato što je ispušten br. 5 vodoravno. Iskusi odgovornosti su mogli i tako riješiti križaljku, ali ipak upućujemo isprikul